ҚР ҰКП НПП РК
АТАМЕКЕН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ
БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

БЕКІТЕМІН
Басқарушы директор –
Адами капиталды дамыту
департаментінің директоры
_____ А.А.Бейсенбенов
«12» ____12____ 2025 ж.

«Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі» мемлекеттік мекемесімен 2025 жылғы 24 қыркүйектегі №84 көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шартына сәйкес білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру бойынша

ҚОРЫТЫНДЫ ЕСЕП
(8 ТОМ)

Астана қаласы, 2025 жыл

МАЗМҰНЫ

1.	Аббревиатуралардың толық жазылуы…….	3
2.	Шартқа қосымшада көрсетілген критерий атауларының ұсынылған есептегі қысқартылған атаулары……...	4
3.	«Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….....	5
4.	«Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …..…….....	57
5.	«Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …..……	88
6.	«Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….....	126
7.	«Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….....	153
8.	«Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….....	196
9.	«Математикалық және компьютерлік модельдеу» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….....	241
10.	«Музыкалық білім» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….....	275
11.	«Көлік, көліктік техника және технологиялар» білім беру бағдарламалары бойынша есеп.....	317
12.	«Мұнай газ ісі» білім беру бағдарламалары бойынша есеп.....	362
13.	«Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» білім беру бағдарламалары бойынша есеп.....	396

АББРЕВИАТУРАЛАРДЫҢ ТОЛЫҚ ЖАЗЫЛУЫ

«Атамекен» ҰКП	– «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы
ҚР ҒЖБМ	– Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
ББ	– білім беру бағдарламасы
ЖЖОКБҰ	– жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары
ЖОО	– жоғары оқу орнынан
ҰБТ	– ұлттық бірыңғай тестілеу
ПОҚ	– профессор-оқытушылар құрамыны
ЭПК	– элективті пәндер каталогы
МББ	– модульдік білім беру бағдарламасы
т.б	– тағы басқалары
IAAR	– Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі;
FIBAA	- Foundation for International Business Administration Accreditation;
IQAA	- Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігі
ASIIN	- Accreditation Agency for Degree Programs in Engineering, Computer Science, Science and Mathematics
ABET	– Инженерлік және технологиялық бағдарламаларды аккредиттеу жөніндегі кеңес
ACQUIN	- Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute
ARQA	- Аккредиттеу және білім беру сапасын сараптау тәуелсіз агенттігі
MusiQuE t	- Music Quality Enhancement
ECAQA	- Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің еуразиялық орталығы
CAAAE	- Орталық Азия білім жүйесін аккредиттеу қауымдастығы
ACBSP	– Бизнес мектептері мен бағдарламаларын аккредиттеу кеңесі

Шартқа қосымшада көрсетілген критерий атауларының ұсынылған есептегі қысқартылған атаулары

№	Шарттағы атауы	Есептегі атауы
1	Білім беру бағдарламасын жұмыс берушілермен әзірлеу немесе келісу туралы мәліметтерді талдау	Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу
2	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау
3	Тиісті сала бойынша профессорлық-оқытушылар құрамынан (ПОҚ) практиктерді оқу процесіне тарту туралы мәліметтерді талдау	Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі
4	ПОҚ сапасын талдау (студенттер мен оқытушылар арақатынасы (1 оқытушыға шаққандағы студенттер саны), ғылыми дәрежесі бар оқытушылардың үлесі);	Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері, ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы, Дәрежелі оқытушылардың үлесі
5	Білім беру бағдарламаларының мамандандырылған аккредиттеуден өтуі туралы мәліметтерді талдау	Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу
6	Білім беру бағдарламалары бойынша оқуға түскендердің орташа ҰБТ балын талдау	Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы
7	Академиялық ұтқырлық шеңберінде білім алған студенттердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Академиялық ұтқырлық
8	Білім беру бағдарламасы бойынша оқып жатқан шетелдік студенттердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Шетелдік студенттердің үлесі
9	Магистратура мен резидентурада оқуын жалғастырған түлектердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі
10	2024 жылғы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін 2000 білім беру бағдарламасы бойынша түлектердің зейнетақы аударымдарының болуы немесе болмауы бойынша талдау	Түлектердің мансаптық перспективалары
11	Білім беру бағдарламаларын бағалауды талдау	Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау

6В014 «Дене шынықтыру және спорт даярлау» бағыты
В005 «Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау»
білім беру бағдарламасы тобы
«Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 37 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1- кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Қазақ спорт және туризм академиясы	10	**5,00**
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	10	**5,00**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9	**4,60**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8	**4,20**
5.	Alikhan Bokeikhan University	7	**3,80**
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7	**3,80**
7.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6	**3,40**
8.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6	**3,40**
9.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	5	**3,00**
10.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	5	**3,00**

11.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	4	**2,60**
12.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	4	**2,60**
13.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	4	**2,60**
14.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4	**2,60**
15.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	**2,60**
16.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	**2,60**
17.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	3	**2,20**
18.	Қызылорда «Болашақ» университеті	3	**2,20**
19.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	3	**2,20**
20.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3	**2,20**
21.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	3	**2,20**
22.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	3	**2,20**
23.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	3	**2,20**
24.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2	**1,80**
25.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	**1,80**
26.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	**1,80**
27.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	2	**1,80**
28.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	2	**1,80**
29.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1	**1,40**
30.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,40**
31.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	**1,40**
32.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,40**
33.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	**1,40**
34.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	**1,40**
35.	Шымкент университеті	1	**1,40**
36.	«Мирас» университеті		**0,00**
37.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1- кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Қазақ спорт және туризм академиясы. Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	16	1785	**4,05**
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	11	882	**3,31**
3.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	19	1397	**3,00**
4.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	8	979	**2,99**
5.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	4	445	**2,92**
6.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6	743	**2,82**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	840	**2,73**
8.	Қазақ спорт және туризм академиясы	88	7821	**2,70**
9.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	360	**2,67**
10	Alikhan Bokeikhan University	16	1596	**2,64**
11	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	7	934	**2,63**

12	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7	1104	**2,58**
13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	180	**2,52**
14	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	144	**2,48**
15	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	12	1174	**2,43**
16	Қызылорда «Болашақ» университеті	2	315	**2,33**
17	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	12	685	**2,18**
18	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	11	1279	**2,16**
19	Орталық Азия Инновациялық Университеті	14	1740	**1,95**
20	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6	573	**1,92**
21	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3	262	**1,76**
22	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	9	396	**1,72**
23	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	5	523	**1,68**
24	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	5	499	**1,62**
25	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	5	345	**1,49**
26	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	5	384	**1,48**
27	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	11	593	**1,33**
28	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	201	**1,19**
29	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2	101	**1,01**
30	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	74	**1,01**
31	Қазақстан-Американдық еркін университеті	2	105	**0,89**
32	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	5	174	**0,74**
33	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	2	22	**0,32**
34	«Мирас» университеті			**0,00**
35	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
36	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**
37	Шымкент университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар.

Бұл критерийдің көшбасшылары: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.
Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	5	2	**5,00**
2.	Alikhan Bokeikhan University	2	1	**2,25**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	4	0	**2,00**
4.	Қазақ спорт және туризм академиясы	3	0	**1,50**
5.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2	0	**1,00**
6.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1	0	**0,50**
7.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	0	**0,50**
8.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	0	**0,50**
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1	0	**0,50**
10.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1	0	**0,50**

11.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	0	0	**0,00**
12.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	0	0	**0,00**
13.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
15.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	0	0	**0,00**
16.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	**0,00**
17.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	0	0	**0,00**
18.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
19.	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	**0,00**
20.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	0	0	**0,00**
21.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**
22.	«Мирас» университеті			**0,00**
23.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	0	0	**0,00**
24.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
25.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
26.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
27.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	0	0	**0,00**
28.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	0	0	**0,00**
29.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	0	0	**0,00**
30.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
31.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	0	**0,00**
32.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	0	0	**0,00**
33.	Шымкент университеті	0	0	**0,00**
34.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
35.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**

36.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	0	0	**0,00**
37.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Alikhan Bokeikhan University, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады. Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша рейтингке қатысатын 37 ЖЖОКБҰ-ның 36-ы мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	**5,00**
2.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	FIBAA	**3,57**
3.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	IAAR	**2,55**
4.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	IQAA	**2,55**
5.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
6.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IQAA	**2,55**
7.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	ARQA	**2,55**
8.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	ARQA	**2,55**
9.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	IQAA	**2,55**
10.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	Другое	**2,55**

11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	**2,55**
12.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	**2,55**
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	**2,55**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	**2,55**
15.	Қызылорда «Болашақ» университеті	IQAA	**2,55**
16.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	IAAR	**2,55**
17.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,55**
18.	Қазақ спорт және туризм академиясы	IAAR	**2,55**
19.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	IQAA	**2,55**
20.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	IAAR	**2,55**
21.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
22.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
23.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	ARQA	**2,55**
24.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	Другое	**2,55**
25.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	IAAR	**2,55**
26.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
27.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	IAAR	**2,55**
28.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IQAA	**2,55**
29.	Шымкент университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
30.	Alikhan Bokeikhan University	Другое	**2,55**
31.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
32.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	**2,55**
33.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	IQAA	**2,55**
34.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,55**
35.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	**2,55**
36.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті		**0,00**
37.	«Мирас» университеті		**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

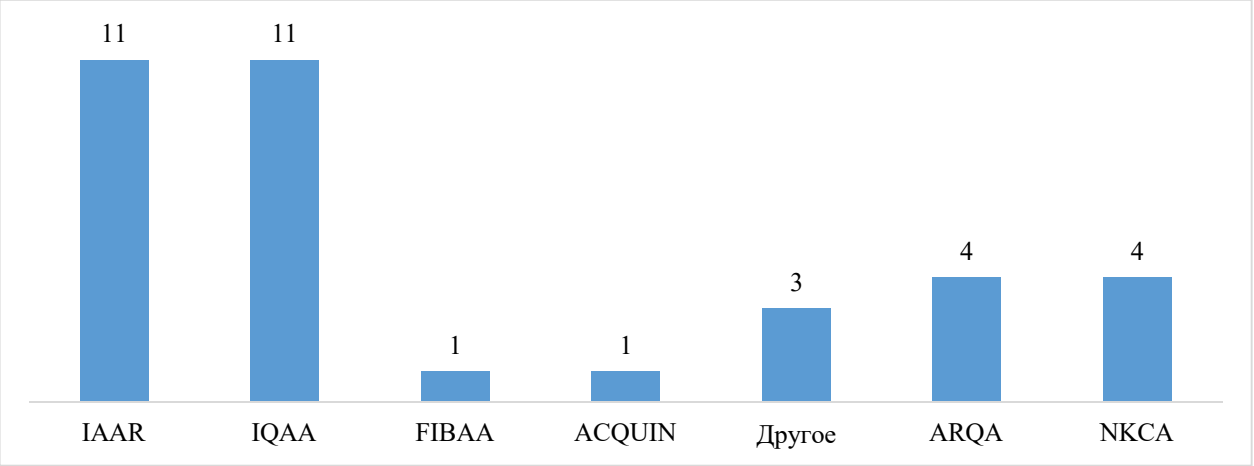

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 37 ББ-ның 11-і IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде, 11-і IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	9,83	**4,92**
2.	Қазақ спорт және туризм академиясы	9,50	**4,75**
3.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9,17	**4,58**
4.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	8,58	**4,29**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,50	**4,25**
6.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8,50	**4,25**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,25	**4,13**
8.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	8,25	**4,13**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8,17	**4,08**
10.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8,08	**4,04**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті		**4,04**
12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	8,08	**4,04**
13.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	8,08	**4,04**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	8,00	**4,00**
15.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	7,83	**3,92**

16.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7,75	**3,88**
17.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7,75	**3,88**
18.	Alikhan Bokeikhan University	7,75	**3,88**
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	7,67	**3,83**
20.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7,67	**3,83**
21.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,50	**3,75**
22.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7,42	**3,71**
23.	Шымкент университеті	7,33	**3,67**
24.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	7,25	**3,63**
25.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7,25	**3,63**
26.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	7,08	**3,54**
27.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	7,08	**3,54**
28.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6,83	**3,42**
29.	Қызылорда «Болашақ» университеті	6,75	**3,38**
30.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6,42	**3,21**
31.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6,42	**3,21**
32.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6,33	**3,17**
33.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6,25	**3,13**
34.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6,08	**3,04**
35.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6,00	**3,00**
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	4,25	**2,13**
37.	«Мирас» университеті		**0,00**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Қазақ спорт және туризм академиясы, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6- кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	299	22	**5,00**
2.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1046	35	**2,27**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	352	6	**1,16**
4.	Alikhan Bokeikhan University	699	4	**0,39**
5.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	641	3	**0,32**
6.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	701	3	**0,29**
7.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	476	2	**0,29**
8.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	529	2	**0,26**
9.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	674	2	**0,20**
10.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	362	1	**0,19**

11.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1185	2	**0,11**
12.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	671	1	**0,10**
13.	Шымкент университеті	1538	2	**0,09**
14.	Қазақ спорт және туризм академиясы	3304	4	**0,08**
15.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	495	0	**0,00**
16.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	436	0	**0,00**
17.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	674	0	**0,00**
18.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	341	0	**0,00**
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	249	0	**0,00**
20.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	3057	0	**0,00**
21.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	552	0	**0,00**
22.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	987	0	**0,00**
23.	Қызылорда «Болашақ» университеті	772	0	**0,00**
24.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	160	0	**0,00**
25.	«Мирас» университеті			**0,00**
26.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	1190	0	**0,00**
27.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	485	0	**0,00**
28.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	300	0	**0,00**
29.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	519	0	**0,00**
30.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	616	0	**0,00**
31.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1051	0	**0,00**
32.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	276	0	**0,00**
33.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	447	0	**0,00**
34.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	115	0	**0,00**
35.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	3418	0	**0,00**
36.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1113	0	**0,00**
37.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	694	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті,

Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7- кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	Произведение литературы "Спорт менеджерінің кәсіби құзіреттілік моделі"	**5,00**
		Произведение науки "Формы и методы развития выносливости спортсменов организации образования"	
2.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	"Ғылыми туынды: 7-8 жас аралығындағы жас футболшылардың техникалық шеберлігін тәрбиелеу"	**1,26**
		Футбол ойынын дамыту және ойын барысында техникасын жетілдіру	
3.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	Таңдаған спорт түрінен жаттығудың жас ерекшелігі	**0,49**

		Баскетбол ойынының теориялық және әдістемелік негіздері	
4.	Қазақ спорт және туризм академиясы	Smartbreadboard – ИИ-ассистент для изучения ИКТ»	**0,23**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, Қазақ спорт және туризм академиясы.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	11	2	18.18%	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	49	8	16.33%	**4,49**
3.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	140	15		**2,95**
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	69	7	10.14%	**2,79**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	34	3	8.82%	**2,43**
6.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	26	2		**2,12**
7.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	65	5		**2,12**
8.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	67	5		**2,05**
9.	Қазақ спорт және туризм академиясы	375	25		**1,83**
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	46	3		**1,79**
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	84	4		**1,31**
12.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	40	1		**0,69**
13.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	231	5	2.16%	**0,60**
14.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	137	3		**0,60**
15.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	524	10	1.91%	**0,52**
16.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	122	2		**0,45**
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	198	3	1.52%	**0,42**
18.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	154	2	1.30%	**0,36**
19.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	182	1	0.55%	**0,15**
20.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	124	0	0%	**0,00**

21.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	0		**0,00**
22.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	111	0		**0,00**
23.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	192	0		**0,00**
24.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	602	0		**0,00**
25.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	925	0		**0,00**
26.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	373	0		**0,00**
27.	Қызылорда «Болашақ» университеті	197	0		**0,00**
28.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	55	0		**0,00**
29.	«Мирас» университеті	279	0	0%	**0,00**
30.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	136	0		**0,00**
31.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	96	0	0%	**0,00**
32.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	174	0	0%	**0,00**
33.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	22	0	0%	**0,00**
34.	Шымкент университеті	900	0	0%	**0,00**
35.	Alikhan Bokeikhan University	187	0		**0,00**
36.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	117	0		**0,00**
37.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	620	0		**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8- кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 7771 болса, оның ішінде 106 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 1.36% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ

таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	113	**4,03**
2.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	108	**3,86**
3.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	43	**1,52**
4.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	42	**1,51**
5.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	42	**1,50**
6.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	41	**1,47**
7.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	40	**1,42**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	**1,40**
9.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	38	**1,35**
10.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	38	**1,35**
11.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	38	**1,35**
12.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	37	**1,34**
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	37	**1,32**
14.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	36	**1,30**
15.	Қазақ спорт және туризм академиясы	35	**1,25**
16.	Alikhan Bokeikhan University	35	**1,24**
17.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	34	**1,21**
18.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	33	**1,19**
19.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	33	**1,19**
20.	Қызылорда «Болашақ» университеті	33	**1,18**
21.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	33	**1,17**
22.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	32	**1,16**
23.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	32	**1,13**
24.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	32	**1,13**
25.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	31	**1,12**
26.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	31	**1,10**
27.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	31	**1,09**

28.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	31	**1,09**
29.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	30	**1,06**
30.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	29	**1,04**
31.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	29	**1,04**
32.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	28	**1,01**
33.	Шымкент университеті	28	**1,01**
34.	«Мирас» университеті	26	**0,93**
35.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	25	**0,90**
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	24	**0,86**
37.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	23	**0,82**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 38 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі	Бал л

10- кестеде шетелдік студенттердің «Дене шынықтыру және спорт» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2.09% құрайды. Шетелдік

		ББ контингенті	Шетелдік студенттер	үлес, %	
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	447	136	30.49%	**5,00**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	694	123	17.73%	**2,91**
3.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	1190	70	5.88%	**0,97**
4.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	276	15	5.43%	**0,89**
5.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	616	30	4.87%	**0,80**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	352	13	3.69%	**0,61**
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1051	28	2.66%	**0,44**
8.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1046	28	2.68%	**0,44**
9.	Қазақ спорт және туризм академиясы	3304	82	2.48%	**0,41**
10.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	300	6	2.00%	**0,33**
11.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	674	11	1.63%	**0,27**
12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	529	6	1.13%	**0,19**
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	701	7	1.00%	**0,16**
14.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	3057	30	0.98%	**0,16**
15.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	519	5	0.96%	**0,16**
16.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1113	11	0.99%	**0,16**
17.	Alikhan Bokeikhan University	699	6	0.86%	**0,14**
18.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	249	2	0.80%	**0,13**
19.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	671	5	0.75%	**0,12**
20.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	495	3	0.61%	**0,10**
21.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	160	1	0.63%	**0,10**
22.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	674	4	0.59%	**0,10**
23.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1185	6	0.51%	**0,08**
24.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	476	2	0.42%	**0,07**
25.	Қызылорда «Болашақ» университеті	772	2	0.26%	**0,04**
26.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	3418	5	0.15%	**0,02**
27.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	362	0	0%	**0,00**
28.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	436	0	0%	**0,00**

29.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	341	0	0%	**0,00**
30.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	299	0	0%	**0,00**
31.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	552	0	0%	**0,00**
32.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	987	0	0%	**0,00**
33.	«Мирас» университеті	-	-	-	**0,00**
34.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	485	0	0%	**0,00**
35.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	641	0	0%	**0,00**
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	115	0	0%	**0,00**
37.	Шымкент университеті	1538	0	0%	**0,00**

студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шақандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	**4,91**
3.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	15	**4,83**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	16	**4,58**
5.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16	**4,39**
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17	**4,12**
7.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	19	**3,80**
8.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	19	**3,80**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**3,75**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	20	**3,67**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	20	**3,65**
12.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395	7902	20	**3,60**
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	1382	21	**3,49**
14.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,43**
15.	Alikhan Bokeikhan University	375	7870	21	**3,43**
16.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	11964	21	**3,42**
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	190	4013	21	**3,41**
18.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	22	**3,28**
19.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	107	2345	22	**3,28**
20.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225	4939	22	**3,28**

21.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	22	**3,28**
22.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22	**3,23**
23.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	6458	23	**3,16**
24.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	**3,16**
25.	Шымкент университеті	289	6666	23	**3,12**
26.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	27	**2,70**
27.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	7787	27	**2,66**
28.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87	2457	28	**2,55**
29.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	8758	32	**2,28**
30.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	34	**2,14**
31.	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	4843	34	**2,11**
32.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	10645	36	**1,99**
33.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	13823	36	**1,98**
34.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	41	**1,76**
35.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	16067	44	**1,63**
36.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	4071	50	**1,43**
37.	«Мирас» университеті	0	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	74.05%	**5,00**
2.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	175	62.95%	**4,25**
3.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	180	62.50%	**4,22**
4.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395	231	58.48%	**3,95**
5.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	502	57.57%	**3,89**
6.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	110	56.99%	**3,85**
7.	Қазақ спорт және туризм академиясы	190	108	56.84%	**3,84**
8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	55.77%	**3,77**
9.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	59	55.14%	**3,72**
10.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	107	59	55.14%	**3,72**
11.	Шымкент университеті	289	151	52.25%	**3,53**

12.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	396	51.90%	**3,51**
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	42	51.85%	**3,50**
14.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	144	50.70%	**3,43**
15.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50.49%	**3,41**
16.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225	113	50.22%	**3,39**
17.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49.80%	**3,36**
18.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	141	48.62%	**3,28**
19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	47.58%	**3,21**
20.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	268	47.18%	**3,19**
21.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	178	46.84%	**3,16**
22.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	163	44.78%	**3,03**
23.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44.07%	**2,98**
24.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	29	43.28%	**2,92**
25.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	117	42.24%	**2,85**
26.	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	59	41.55%	**2,81**
27.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41.36%	**2,79**
28.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	118	40.14%	**2,71**
29.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38.40%	**2,59**
30.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	146	35.86%	**2,42**
31.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35.35%	**2,39**
32.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34.57%	**2,34**
33.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	236	33.96%	**2,29**
34.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31.56%	**2,13**
35.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87	15	17.24%	**1,16**
36.	Alikhan Bokeikhan University	375	60	16.00%	**1,08**
37.	«Мирас» университеті	0	0	0%	**0,00**

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 47.5% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең

көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787	43838	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419	**4,87**
3.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382	26140	**3,39**
4.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458	24760	**3,26**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345	**3,13**
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879	**2,45**
7.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605	**2,33**

8.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401	**2,22**
9.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964	13063	**2,19**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**2,01**
11.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181	**1,93**
12.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7902	9411	**1,86**
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097	**1,83**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358	**1,67**
15.	Қазақ спорт және туризм академиясы	4013	7374	**1,67**
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843	7287	**1,66**
17.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8758	6854	**1,63**
18.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4939	6557	**1,60**
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4071	6364	**1,58**
20.	Шымкент университеті	6666	6395	**1,58**
21.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017	**1,55**
22.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2345	6017	**1,55**
23.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783	**1,53**
24.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563	**1,51**
25.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486	**1,41**
26.	Alikhan Bokeikhan University	7870	4375	**1,40**
27.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2457	4110	**1,38**
28.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	10645	4138	**1,38**
29.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3 965	**1,36**
30.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847	**1,35**
31.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067	3608	**1,33**

32.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511	**1,32**
33.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823	3077	**1,28**
34.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779	**1,25**
35.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481	**1,23**
36.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1625	**1,15**
37.	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады. Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	**5,00**
2.	«Мирас» университеті	650559	**4,87**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**4,67**
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884	**4,64**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	**4,09**
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221	**3,92**
7.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369	**3,91**
8.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	536554	**3,74**
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832	**3,63**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**3,54**
11.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625	**3,53**
12.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	478746	**3,45**
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686	**3,44**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515	**3,29**
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**3,03**
16.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	**3,00**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526	**2,87**
18.	Қазақ спорт және туризм академиясы	471225	**2,80**
19.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	**2,72**
20.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727	**2,65**
21.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	**2,61**
22.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676	**2,59**
23.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**2,53**
24.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	444960	**2,52**
25.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	390454	**2,47**
26.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	400289	**2,39**

27.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	**2,24**
28.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349321	**2,22**
29.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371176	**2,10**
30.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	351111	**2,05**
31.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645	**1,78**
32.	Шымкент университеті	335211	**1,74**
33.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326707	**1,60**
34.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408	**1,50**
35.	Alikhan Bokeikhan University	306207	**1,39**
36.	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069	**1,33**
37.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 449023 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707 984 теңге, «Мирас» университеті – 650 559 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті.

2-диаграмма. «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

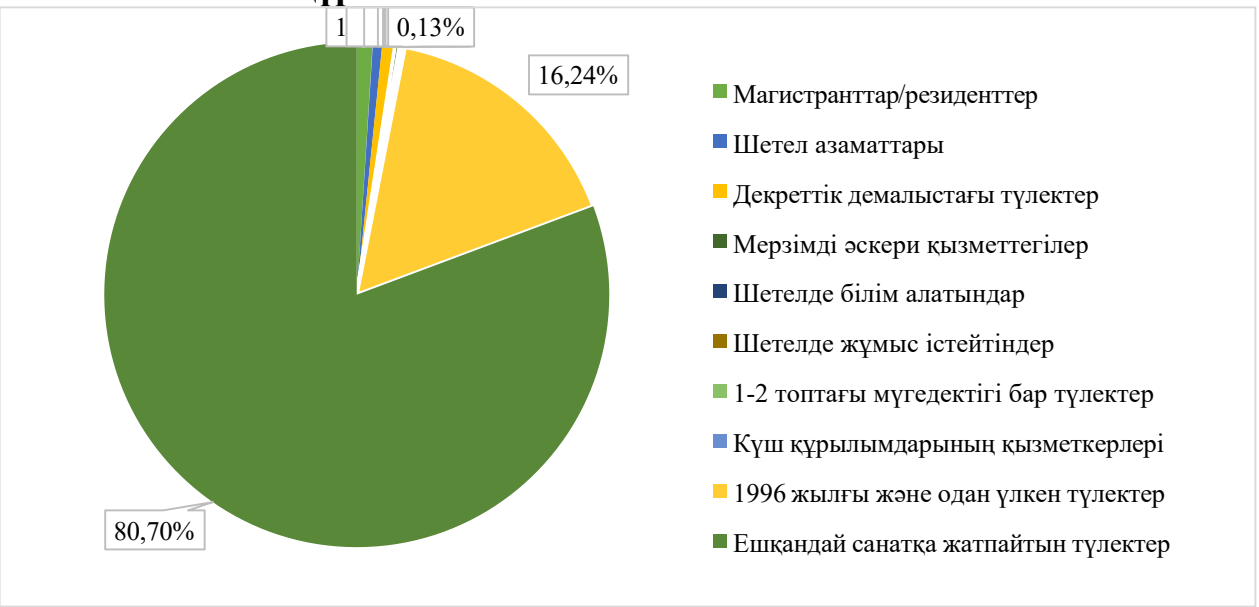

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 5459 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 76; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 27; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 95; шетелде білім алатын түлектер – 11; шетел азаматтары – 55; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 7; 1996 жылғы және одан үлкен – 1507.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	125	89%	88%	1%	**4,42**
2.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	19	95%	84%	11%	**4,42**
3.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	45	95%	82%	13%	**4,38**
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	21	91%	86%	5%	**4,38**
5.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	39	95%	77%	18%	**4,21**
6.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	119	90%	80%	10%	**4,19**

7.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	154	92%	78%	14%	**4,17**
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	167	88%	79%	9%	**4,13**
9.	«Мирас» университеті	119	97%	72%	25%	**4,12**
10.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	82	90%	77%	13%	**4,11**
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	82	94%	74%	20%	**4,11**
12.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	108	90%	75%	15%	**4,05**
13.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	27	96%	70%	26%	**4,04**
14.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	119	91%	73%	18%	**4,01**
15.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	72	86%	75%	11%	**3,97**
16.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	169	88%	74%	14%	**3,97**
17.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	178	87%	74%	13%	**3,95**
18.	Қазақ спорт және туризм академиясы	322	85%	68%	17%	**3,75**
19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	32	88%	66%	22%	**3,72**
20.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	64	86%	64%	22%	**3,64**
21.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	125	82%	66%	16%	**3,64**
22.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	62	81%	66%	15%	**3,60**
23.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	54	81%	59%	22%	**3,41**
24.	Alikhan Bokeikhan University	111	79%	59%	20%	**3,37**
25.	Шымкент университеті	610	76%	60%	16%	**3,34**
26.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	147	76%	59%	17%	**3,27**
27.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	36	78%	56%	22%	**3,22**
28.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	85	92%	45%	47%	**3,18**
29.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	359	71%	55%	16%	**3,06**
30.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	293	72%	52%	20%	**2,99**
31.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	153	69%	53%	16%	**2,96**
32.	Қызылорда «Болашақ» университеті	124	70%	51%	19%	**2,93**
33.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	85	68%	52%	16%	**2,92**

34.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	82	66%	51%	15%	**2,85**
35.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	513	66%	49%	17%	**2,81**
36.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	557	62%	49%	13%	**2,70**
37.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	*	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 83% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты. Соңғы позицияларда Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, Орталық Азия Инновациялық Университеті, Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті болды, онда жұмысқа орналасудың жалпы пайызы 67%-дан төмен.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

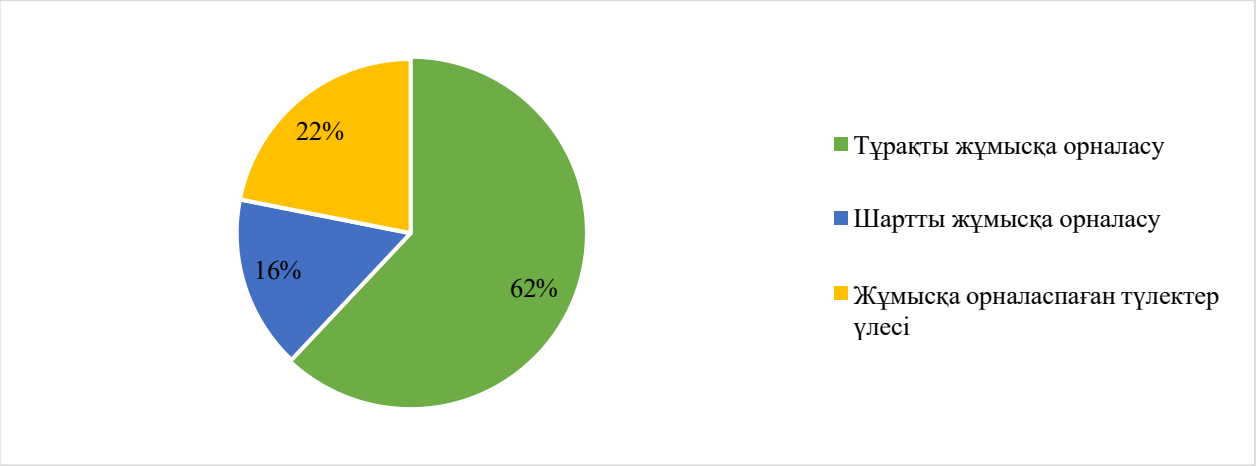

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 62%-ы тұрақты, ал 16%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 22%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	95%	90%	96%
2.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	90%	90%	86%

3.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	85%	82%	90%
4.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	67%	53%	68%
5.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	85%	87%	90%
6.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	86%	80%	76%
7.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	86%	96%	96%
8.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	64%	45%	72%
9.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	62%	49%	62%
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	84%	86%	88%
11.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	100%	89%	78%
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	87%	98%	94%
13.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	85%	69%	87%
14.	Қызылорда «Болашақ» университеті	73%	-	70%
15.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	91%	92%	90%
16.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	90%	54%	81%
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	84%	100%	85%
18.	«Мирас» университеті	61%	43%	97%
19.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	85%	64%	86%
20.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	83%	81%	89%
21.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	94%	85%	81%
22.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	83%	76%	88%
23.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	82%	79%	90%
24.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	78%	73%	88%
25.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	87%	47%	82%
26.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	82%	70%	92%
27.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	96%	100%	95%
28.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	91%	73%	91%
29.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	83%	80%	92%
30.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	92%	100%	95%
31.	Шымкент университеті	70%	67%	76%

32.	Alikhan Bokeikhan University	65%	60%	79%
33.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	74%	66%	66%
34.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	-	52%	66%
35.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	59%	61%	71%
36.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	67%	56%	69%
37.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	93%	78%	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты.

Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Қазақстан-Американдық еркін университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

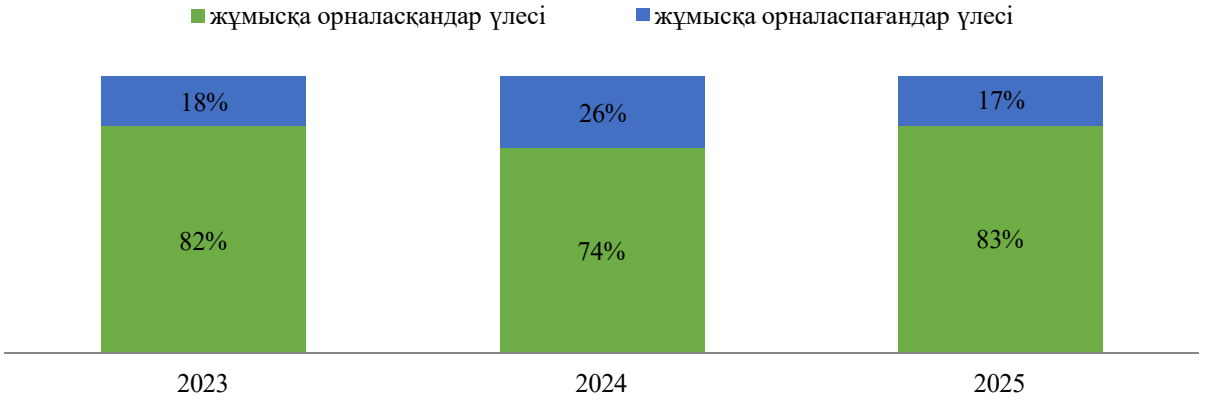

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 82%, 2024 жылы - 74%, ал 2025 жылы - 83% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,18	**4,92**
2.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,45	**4,79**
3.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	1,71	**4,68**
4.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1,75	**4,66**
5.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1,80	**4,64**
6.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	1,81	**4,63**
7.	«Мирас» университеті	1,86	**4,61**
8.	Alikhan Bokeikhan University	1,94	**4,57**
9.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	1,97	**4,56**
10.	Шымкент университеті	1,97	**4,56**
11.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1,98	**4,55**
12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2,02	**4,54**
13.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	2,03	**4,53**
14.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2,07	**4,51**
15.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2,22	**4,44**
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	2,23	**4,44**
17.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	2,26	**4,43**
18.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	2,25	**4,43**
19.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2,27	**4,42**

20.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2,30	**4,41**
21.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,38	**4,37**
22.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,38	**4,37**
23.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	2,38	**4,37**
24.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2,47	**4,33**
25.	Қазақ спорт және туризм академиясы	2,47	**4,33**
26.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2,65	**4,25**
27.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2,73	**4,21**
28.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2,76	**4,20**
29.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2,76	**4,20**
30.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2,77	**4,19**
31.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,89	**4,14**
32.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3,02	**4,08**
33.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	3,13	**4,03**
34.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	3,43	**3,89**
35.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3,46	**3,88**
36.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	3,60	**3,82**
37.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті		**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1.5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті.

5--диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

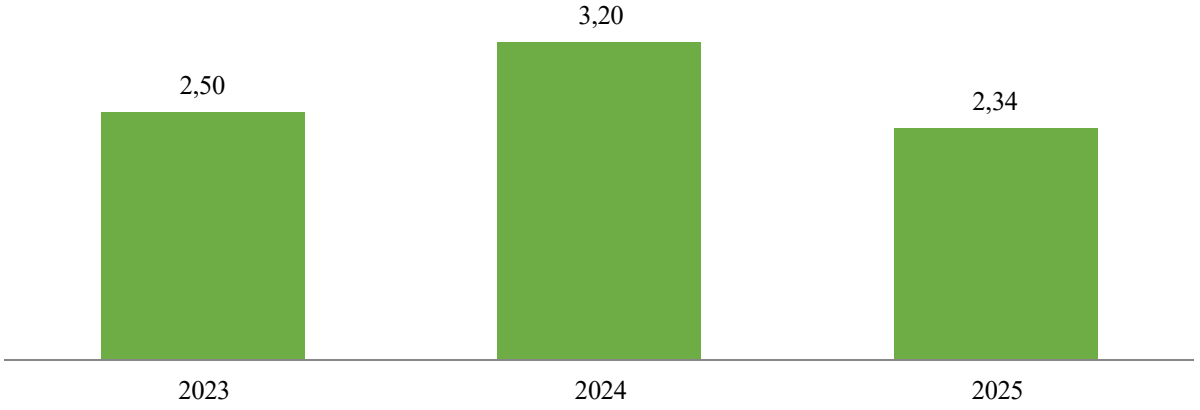

5-диаграмма еңбек нарығында «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,50 айды, 2024 жылы 3,20 айды, ал 2025 жылы 2,34 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	280630	**5,00**
2.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	250240	**4,79**
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	237034	**4,77**

4.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	214294	**4,25**
5.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	220541	**4,25**
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	207518	**4,23**
7.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	215345	**4,14**
8.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	231881	**4,13**
9.	Alikhan Bokeikhan University	216760	**4,08**
10.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	188273	**3,85**
11.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	208591	**3,84**
12.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	177162	**3,64**
13.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	188969	**3,57**
14.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	163596	**3,56**
15.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	174901	**3,55**
16.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	169763	**3,55**
17.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	176748	**3,51**
18.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	185429	**3,50**
19.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	183670	**3,50**
20.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	160468	**3,47**
21.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	153084	**3,40**
22.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	157629	**3,40**
23.	Қазақ спорт және туризм академиясы	175081	**3,38**
24.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	152718	**3,32**
25.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	188914	**3,28**
26.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	156249	**3,12**
27.	Шымкент университеті	145964	**3,12**
28.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	132815	**3,11**
29.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	143003	**3,07**
30.	«Мирас» университеті	137084	**2,99**
31.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	133000	**2,93**
32.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	132262	**2,92**
33.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	125876	**2,83**
34.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	124279	**2,80**
35.	Қызылорда «Болашақ» университеті	109957	**2,78**

36.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	96229	**2,56**
37.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	*	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті. Ең төменгі көрсеткішті Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В01408 Дене шынықтыру және спорт	**3,426**	1/36
2.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01403 Дене шынықтыру және спорт	**3,344**	2/36
3.	Қазақ спорт және туризм академиясы	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**3,126**	3/36
4.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01404 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**3,094**	4/36
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**3,081**	5/36
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01401 Дене шынықтыру мұғалімі және таңдалған спорт түрінен жаттықтырушы	**3,075**	6/36
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**3,075**	7/36

8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**3,064**	8/36
9.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В01402 Дене шынықтыру және спорттық менеджмент	**3,055**	9/36
10.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01422 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**3,025**	10/36
11.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01402 Дене шынықтыру және спорт	**3,009**	11/36
12.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В01405 Дене шынықтыру және спорт	**2,975**	12/36
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В01402 Дене шынықтыру және спорт	**2,973**	13/36
14.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01408 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**2,971**	14/36
15.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01404 Дене шынықтыру және спорт	**2,939**	15/36
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**2,937**	16/36
17.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01403 Дене шынықтыру және спорт	**2,931**	17/36
18.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**2,922**	18/36
19.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01432 Дене шынықтыру және спорт	**2,914**	19/36
20.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01407 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**2,879**	20/36
21.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В01402 Дене шынықтыру және спорт(ІР)	**2,799**	21/36
22.	Alikhan Bokeikhan University	6В01404 Дене шынықтыру және спорт	**2,779**	22/36
23.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік	6В01402 Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау	**2,742**	23/36

	Қазақстан педагогикалық университеті			
24.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01440 Дене шынықтыру және спорт	**2,736**	24/36
25.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01409 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**2,734**	25/36
26.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01425 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**2,685**	26/36
27.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01405 Дене шынықтыру және спорт	**2,653**	27/36
28.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01401 Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау	**2,568**	28/36
29.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В01401 Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау	**2,495**	29/36
30.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01402 Дене шынықтыру және спорт	**2,460**	30/36
31.	Шымкент университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**2,424**	31/36
32.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01404 Дене шынықтыру және спорт	**2,396**	32/36
33.	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01404 Дене шынықтыру және спорт	**2,357**	33/36
34.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01440 Дене шынықтыру және спорт	**2,294**	34/36
35.	«Мирас» университеті	6В01401 Дене шынықтыру және спорт	**2,277**	35/36
36.	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В01410 Дене шынықтыру және спорт (ІР)	**2,261**	36/36
37.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01403 Дене шынықтыру және спорт	**1,243**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

19- кестеде «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1/39	1/37	1/36
2.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	7/39	4/37	2/36
3.	Қазақ спорт және туризм академиясы	8/39	2/37	3/36
4.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	27/39	8/37	4/36
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2/39	3/37	5/36
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	24/39	15/37	6/36
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	14/39	9/37	7/36
8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	28/39	26/37	8/36
9.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4/39	13/37	9/36
10.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	13/39	5/37	10/36
11.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	9/39	19/37	11/36
12.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	12/39	14/37	12/36
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	18/39	21/37	13/36
14.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	10/39	10/37	14/36
15.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	25/39	17/37	15/36
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	17/39	27/37	16/36
17.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	19/39	6/37	17/36
18.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3/39	7/37	18/36
19.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	29/39	18/37	19/36
20.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	11/39	16/37	20/36
21.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	16/39	12/37	21/36
22.	Alikhan Bokeikhan University	35/39	30/37	22/36
23.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	5/39	24/37	23/36
24.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	26/39	25/37	24/36
25.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	20/39	22/37	25/36

26.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	15/39	28/37	26/36
27.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	22/39	33/37	27/36
28.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	32/39	31/37	28/36
29.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	31/39	23/37	29/36
30.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	36/39	29/37	30/36
31.	Шымкент университеті	37/39	34/37	31/36
32.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	-	35/37	32/36
33.	Қызылорда «Болашақ» университеті	-	-	33/36
34.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	39/39	36/37	34/36
35.	«Мирас» университеті	38/39	37/37	35/36
36.	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	34/39	32/37	36/36
37.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	21/39	11/37	*

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінің орнын алды.

2024 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қазақ спорт және туризм академиясы және М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті болды.

2025 жылы көшбасшылары: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті және Қазақ спорт және туризм академиясы.

Үш жыл бойы М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, «Мирас» университеті және Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Дене шынықтыру және спорт» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Дене шынықтыру және спорт» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01407 Дене шынықтыру және спорт (ІР)
2	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В01402 Дене шынықтыру және спорт(ІР)
3	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В01405 Дене шынықтыру және спорт
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01410 Дене шынықтыру және спорт (ІР)
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01408 Дене шынықтыру және спорт (ІР)
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01409 Дене шынықтыру және спорт (ІР)

6В072 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша) даярлау бағыты
В068 Азық-түлік өнімдерінің өндірісі білім беру бағдарламасы тобы
«Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын
бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері,

ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 8 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	11	**5,00**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	**3,18**
3.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	3	**2,09**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	**2,09**
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	3	**2,09**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	**1,73**
7.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1,73**
8.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Алматы технологиялық университеті мен М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан

университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	10	1629	**4,72**
2.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1	180	**3,00**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1	158	**2,19**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	130	**1,88**
5.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	3	290	**1,46**
6.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	3	319	**1,39**
7.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	4	114	**1,15**
8.	Алматы технологиялық университеті	24	1556	**0,96**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның

көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	11	5	**5,00**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3	0	**0,68**
3.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	0	**0,23**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1	0	**0,23**
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	0	**0,23**
6.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3- кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Алматы технологиялық университеті жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысатын 8 ЖЖОКБҰ-ның 8-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4- кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	ASIIN	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,55**
3.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**2,55**
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,55**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**2,55**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	**2,55**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,55**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4- кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Алматы технологиялық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

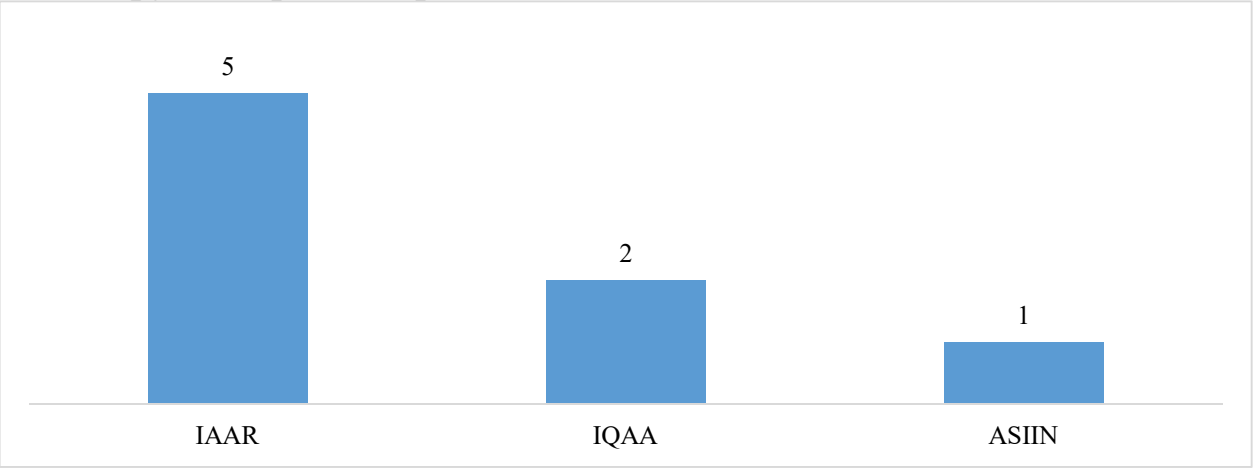

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 8 ББ-ның 5-і IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби

стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	9,25	**4,63**
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	8,25	**4,13**
3.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,17	**4,09**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7,92	**3,96**
5.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,83	**3,92**
6.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	7,83	**3,92**
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7,67	**3,84**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,25	**3,63**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Алматы технологиялық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	782	4	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	103	0	**0,00**
3.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	194	0	**0,00**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	106	0	**0,00**
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	46	0	**0,00**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	84	0	**0,00**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	64	0	**0,00**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	80	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес Алматы технологиялық университетінде ғана академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асырылды.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7- кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	Тритикале ұнының ұнды кондитер өнімдерінің сапасына тигізетін әсері	5,00
		Көкөністі шикізаттың ұнды кондитер өнімдерінің сапасына тигізетін әсерін анықтау	
		Дәстүрлі емес шикізатты қосып қантты печеньенің тағамдық құндылығын жоғарылату әдісі	
		Дайын өнімнің ескіру процесіне дәстүрлі емес шикізаттардың тигізетін әсері	
		Кекстің сапасына ноқат ұнының тигізетін әсерін зерттеу	

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7- кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Алматы технологиялық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	54	9	16.67%	**5,00**
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	44	2	4.55 %	**1,36**
3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	22	1	4.55 %	**1,36**
4.	Алматы технологиялық университеті	124	3	2.42%	**0,73**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	47	1	2.13%	**0,64**
6.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	12	0	0%	**0,00**
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	8	0	0%	**0,00**

8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	14	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 325 болса, оның ішінде 16 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 4.9% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орынына тиесілі: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	73	**2,60**
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	63	**2,26**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	63	**2,25**
4.	Алматы технологиялық университеті	63	**2,25**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	62	**2,22**
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	61	**2,19**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	61	**2,18**
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	48	**1,73**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 62 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	194	2	1.03%	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	103	0	0%	**0,00**
3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	106	0	0%	**0,00**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	46	0	0%	**0,00**
5.	Алматы технологиялық университеті	782	0	0%	**0,00**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	84	0	0%	**0,00**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	64	0	0%	**0,00**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	80	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 0.14% құрайды. Шетелдік студенттердің контингенті тек қана С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университетінде анықталған.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	16	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16	**4,89**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16	**4,89**
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	1944	17	**4,78**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17	**4,59**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**4,18**
7.	Алматы технологиялық университеті	395	7979	20	**3,97**
8.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	7787	27	**2,97**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 16 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Бал л
1.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	180	62.50%	**5,00**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60.78%	**4,86**
3.	Алматы технологиялық университеті	395	232	58.73%	**4,70**
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	65	56.03%	**4,48**
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	45.70%	**3,66**
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34.57%	**2,77**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	236	33.96 %	**2,72**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31.56%	**2,52**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 42.57% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	**5,00**
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787	43838	**4,30**
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944	35787	**3,69**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123	**3,34**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**1,83**
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358	**1,55**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779	**1,20**
8.	Алматы технологиялық университеті	7979	129	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369	**5,00**
2.	Алматы технологиялық университеті	546779	**3,75**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**3,30**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515	**3,10**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**2,31**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416975	**2,06**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834	**1,84**
8.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 484 968 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында

С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті – 595 369 теңге, Алматы технологиялық университеті – 546 779 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

2-диаграмма. «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

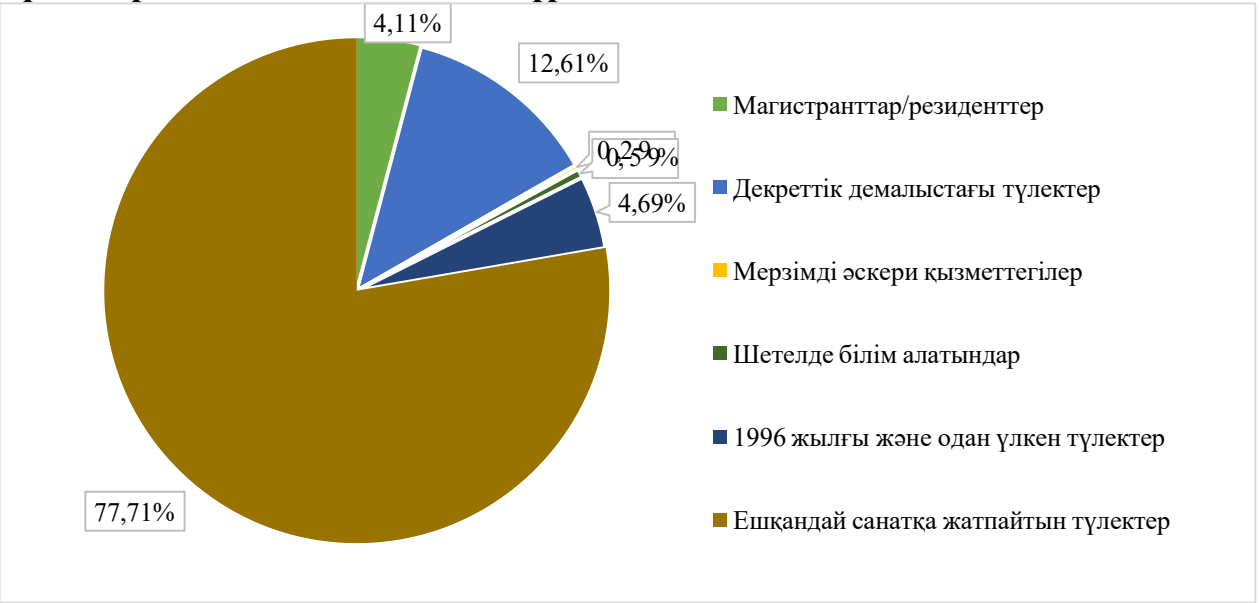

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 341 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 43; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 1; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 14; шетелде білім алатын түлектер – 2; 1996 жылғы және одан үлкен – 16.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	39	92%	87%	5%	**4,46**
2.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	21	86%	86%	0%	**4,29**
3.	Алматы технологиялық университеті	100	94%	80%	14%	**4,28**
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	38	92%	74%	18%	**4,05**
5.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	36	89%	75%	14%	**4,03**
6.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	9	78%	78%	0%	**3,89**
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	5	100%	60%	40%	**3,80**

8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	*	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 90% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Алматы технологиялық университеті. Соңғы позицияда Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті болды оның жұмыспен қамтылғандары 100%-ды құрағанымен, шартты жұмыс істеушілерінің үлесі өте жоғары болды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

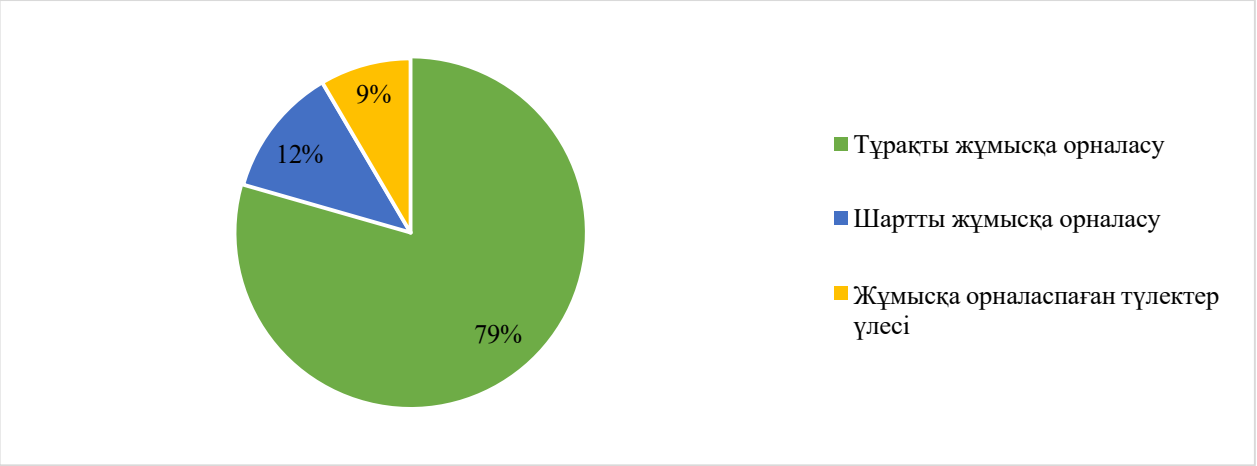

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 79%-ы тұрақты, ал 9%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 12%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	67%	-	78%
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	83%	86%	89%
3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	100%	95%	86%
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	82%	94%	100%
5.	Алматы технологиялық университеті	91%	88%	94%
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	85%	100%	92%
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	78%	75%	-

8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	92%	89%	92%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

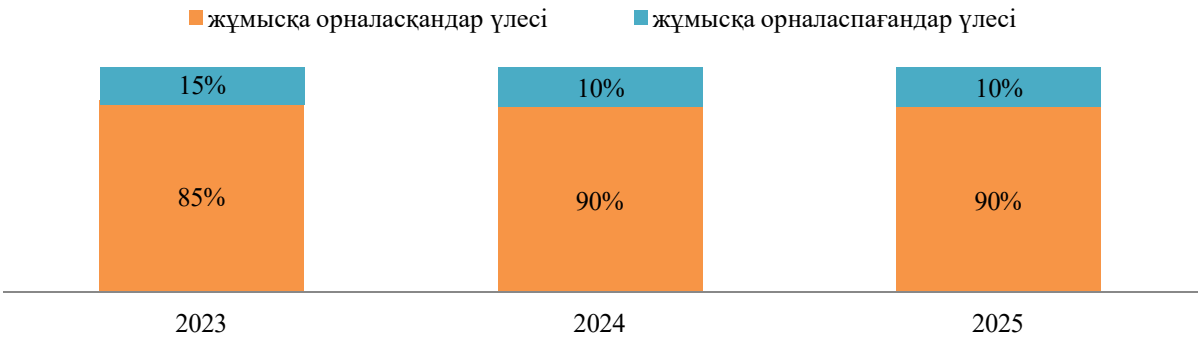

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 85%, 2024 жылы - 90%, ал 2025 жылы - 90% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1,40	**4,82**
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1,59	**4,73**
3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1,83	**4,62**
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1,86	**4,61**
5.	Алматы технологиялық университеті	2,08	**4,51**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2,48	**4,33**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2,70	**4,23**
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	*	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

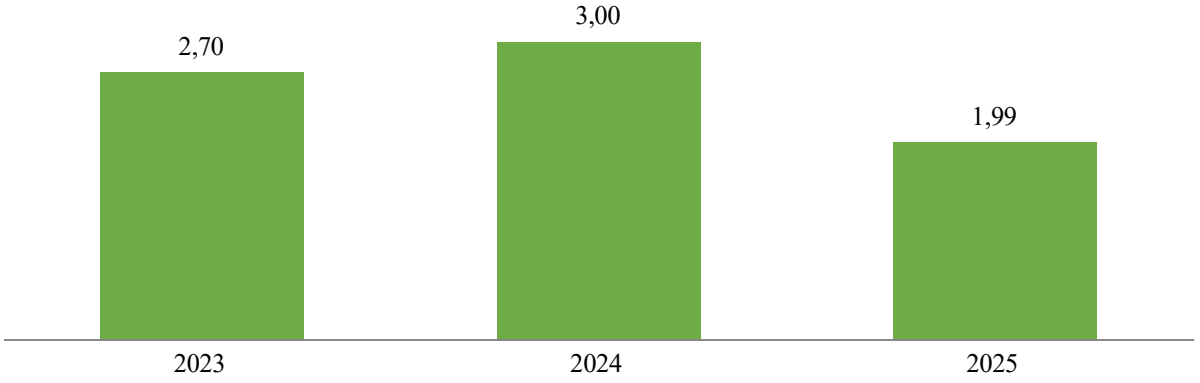

5-диаграмма еңбек нарығында «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл

өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,70 айды, 2024 жылы 3,00 айды, ал 2025 жылы 1,99 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	240408	**5,00**
2.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	216846	**4,30**
3.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	209793	**3,96**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	176662	**3,51**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	148851	**3,26**
6.	Алматы технологиялық университеті	144127	**3,05**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	93700	**2,49**
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	*	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-

техникалық университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті. Ең төменгі көрсеткішті М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Алматы технологиялық университеті	6В07201 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы	**3,762**	1/7
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В07201 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша)	**3,386**	2/7
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07208 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша)	**3,336**	3/7
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В07203 Астықты сақтау және өңдеу технологиясы	**3,206**	4/7
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07250 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы	**2,972**	5/7
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07201 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы	**2,971**	6/7

7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В07214 Тамақ өндірістерінің технологиясы және инжинирингі	**2,618**	7/7
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07213 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша)	**1,132**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19- кестеде «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Алматы технологиялық университеті және С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Алматы технологиялық университеті	1/11	1/9	1/7
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7/11	5/9	2/7
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	8/11	2/9	3/7
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	4/11	4/9	4/7
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2/11	6/9	5/7
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	9/11	8/9	6/7
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	11/11	-	7/7
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	5/11	7/9	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Алматы технологиялық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті болды.

2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің орнын алды.

2025 жылы көшбасшылары: Алматы технологиялық университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

Үш жыл бойы М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Алматы технологиялық университеті және С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В07214 Тамақ өндірістерінің технологиясы және инжинирингі
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В07201 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша)
3	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В07203 Астықты сақтау және өңдеу технологиясы
4	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07201 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы
5	Алматы технологиялық университеті	6В07201 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы
6	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07208 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша)
7	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07213 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы (салалар бойынша)
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07250 Қайта өңдеу өндірістерінің технологиясы

6В072 Азық-түлік өнімдерінің технологиясының даярлау бағыты В068 Азық-түлік өнімдерінің өндірісі білім беру бағдарламасы тобы «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 15 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	12	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	11	**4,64**
3.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6	**2,82**
4.	Алматы технологиялық университеті	6	**2,82**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	**2,09**
6.	Торайғыров университеті	3	**1,73**
7.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3	**1,73**
8.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	2	**1,36**
9.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	**1,36**
10.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1,36**
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,00**

12.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	**1,00**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1	**1,00**
14.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1	**1,00**
15.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті мен С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	606	**4,59**

2.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	15	1317	**2,97**
3.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	4	580	**2,82**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5	549	**2,59**
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1	134	**2,42**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	207	**2,39**
7.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7	420	**2,39**
8.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	3	290	**2,29**
9.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	11	690	**1,85**
10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7	542	**1,73**
11.	Торайғыров университеті	2	169	**1,71**
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	4	114	**1,40**
13.	Алматы технологиялық университеті	11	617	**1,24**
14.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
15.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2- кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	8	6	**4,50**
2.	Алматы технологиялық университеті	8	2	**2,83**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	10	0	**2,50**
4.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6	0	**1,50**
5.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3	0	**0,75**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3	0	**0,75**
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	0	**0,50**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	0	**0,25**
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	1	0	**0,25**
10.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	0	**0,25**
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
12.	Торайғыров университеті	0	0	**0,00**
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
14.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
15.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3- кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Алматы технологиялық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4- кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	ASIIN	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,55**
3.	Торайғыров университеті	CAAAE	**2,55**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,55**
5.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	**2,55**
6.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	**2,55**
7.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	Другое	**2,55**
8.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IAAR	**2,55**
9.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	**2,55**
10.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	CAAAE	**2,55**
12.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,55**
13.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**2,55**
14.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,55**
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	ASIIN	**1,43**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4- кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Алматы технологиялық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

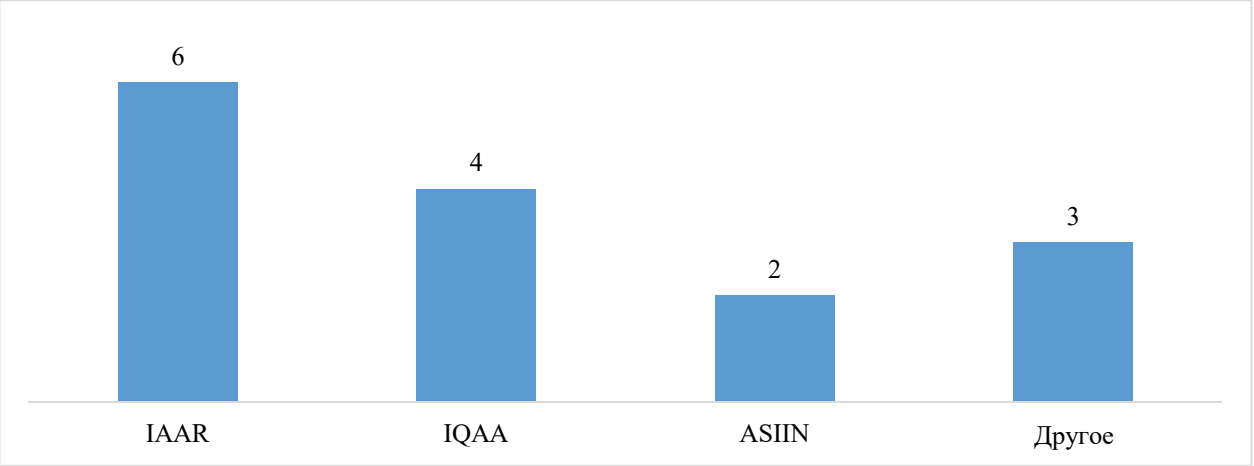

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 15 ББ-ның 6-ы IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	9,83	**4,92**
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	9,83	**4,92**
3.	Торайғыров университеті	9,58	**4,79**
4.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9,00	**4,50**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,67	**4,34**
6.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	8,42	**4,21**
7.	Алматы технологиялық университеті	8,42	**4,21**
8.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,42	**4,21**
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	8,33	**4,17**
10.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,25	**4,13**
11.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	8,17	**4,09**
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	8,17	**4,09**
13.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	8,08	**4,04**
14.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	5,50	**2,75**
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4,83	**2,42**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті .

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	280	31	**5,00**
2.	Алматы технологиялық университеті	798	45	**2,55**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	139	7	**2,27**
4.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	201	5	**1,12**
5.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	101	2	**0,89**
6.	Торайғыров университеті	155	3	**0,87**
7.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	388	1	**0,12**
8.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	94	0	**0,00**
9.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	64	0	**0,00**

10.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	186	0	**0,00**
11.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	246	0	**0,00**
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	396	0	**0,00**
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	346	0	**0,00**
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	86	0	**0,00**
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6- кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Алматы технологиялық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7- кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	Өсімдік майларын механикалық қоспалардан терең тазартуға арналған центрифуга	**5,00**
		Способ производства сары иримшик	
		Способ изготовления хлеба	
		Пресс шнековый маслоотжимной	
		Способ очистки растительного масла	
		Центрифуга для глубокой очистки растительных масел от механических примесей	
2.	Алматы технологиялық университеті	Өсімдік шикізатын пайдалана отырып, ұлттық ет өнімдерінің ассортиментін кеңейту және әзірлеу	**1,75**
		Антиоксиданттық белсенділігі жоғары өсімдік компоненттерімен байытылған ет жартылай фабрикаттарының технологиясын әзірлеу	
		Қой етінен жасалған ұлттық тағамдар технологиясын жетілдіру	
		2 категориялы субөнімдерін қолданып пісірілген шұжық технологиясын жасау	
		Способ получения йогурта на основе смеси коровьего и просового молока	
		Қой етінен жасалған тұздалған өнімдерінің технологиясын жасау	
3.	Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті	Совершенствование и анализ структуры школьного питания с внедрением в рационы продуктов функционального назначения на основе кобыльего молока	**1,35**
		"Патенттану" пәнінің оқу-әдістемелік кешені	
4.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	Экспертиза качества товаров и услуг	**1,16**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7- кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық

университеті, Алматы технологиялық университеті, Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Бал л
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	15	3	20 %	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	109	16	14.68 %	**3,67**
3.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	55	8	14.55 %	**3,64**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	24	3	12.5 %	**3,13**
5.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	39	3	7.69 %	**1,92**
6.	Алматы технологиялық университеті	248	18	7.26 %	**1,81**

7.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	53	2	3.77 %	**0,94**
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	109	2	1.83 %	**0,46**
9.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	19	0	0%	**0,00**
10.	Торайғыров университеті	30	0	0%	**0,00**
11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық техникалық университеті	18	0	0%	**0,00**
12.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	37	0	0%	**0,00**
13.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	33	0	0%	**0,00**
14.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	23	0	0%	**0,00**
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	42	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8- кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 854 болса, оның ішінде 55 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 6.44% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	69	**2,48**
2.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	67	**2,38**
3.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	65	**2,33**
4.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	64	**2,29**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	64	**2,27**
6.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	63	**2,26**
7.	Алматы технологиялық университеті	63	**2,26**
8.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	63	**2,25**
9.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	62	**2,23**
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	61	**2,17**
11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	60	**2,16**
12.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	61	**2,16**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	59	**2,12**
14.	Торайғыров университеті	57	**2,04**
15.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	55	**1,96**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 62 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	101	4	3.96 %	**5,00**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	1	2.56 %	**3,24**
3.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	388	6	1.55 %	**1,95**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	139	1	0.72 %	**0,91**
5.	Торайғыров университеті	155	1	0.65 %	**0,81**
6.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	396	1	0.25 %	**0,32**
7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	94	0	0 %	**0,00**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	64	0	0 %	**0,00**
9.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	201	0	0 %	**0,00**
10.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	186	0	0 %	**0,00**
11.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	246	0	0 %	**0,00**
12.	Алматы технологиялық университеті	798	0	0 %	**0,00**
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	346	0	0 %	**0,00**
14.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	280	0	0 %	**0,00**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	86	0	0 %	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 0.4% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: М. Қозыбаев атындағы Солтүстік

Қазақстан университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	12917	14	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	**4,74**
3.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	15	**4,67**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	16	**4,34**
5.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16	**4,24**
6.	Торайғыров университеті	511	8878	17	**4,00**
7.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19	**3,63**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**3,62**
9.	Алматы технологиялық университеті	395	7979	20	**3,44**
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,31**
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	**3,05**
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	27	**2,61**
13.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	5020	27	**2,58**
14.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	288	7787	27	**2,57**
15.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	4139	37	**1,86**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні

бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	288	180	62.50 %	**5,00**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60.78 %	**4,86**
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	548	59.00 %	**4,72**
4.	Алматы технологиялық университеті	395	232	58.73 %	**4,70**
5.	Торайғыров университеті	511	299	58.51 %	**4,68**
6.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	61	54.95 %	**4,40**
7.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50.49 %	**4,04**
8.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49.80 %	**3,98**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	47.59 %	**3,81**
10.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	88	47.31 %	**3,78**

11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	45.70 %	**3,66**
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42.25 %	**3,38**
13.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38.40 %	**3,07**
14.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35.35 %	**2,83**
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31.56 %	**2,52**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 47,9 % құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	7787	43838	**4,30**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123	**3,34**
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345	**2,75**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**1,83**
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097	**1,68**
7.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020	6715	**1,50**
8.	Торайғыров университеті	8878	5092	**1,38**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3 965	**1,29**
10.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917	3998	**1,29**
11.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847	**1,28**
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800	**1,28**
13.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511	**1,26**
14.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139	553	**1,03**
15.	Алматы технологиялық университеті	7979	129	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу

орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832	**4,06**
3.	Алматы технологиялық университеті	546779	**3,79**
4.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686	**3,65**
5.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**3,49**
6.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501098	**2,91**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	501098	**2,83**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416975	**2,65**
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000	**2,50**
10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	**2,17**
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	**1,94**
12.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**1,78**
13.	Торайғыров университеті	380525	**1,55**
14.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	**1,19**

15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402484	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Азық- түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 456 419 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті – 518 832 теңге, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті – 530 045 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

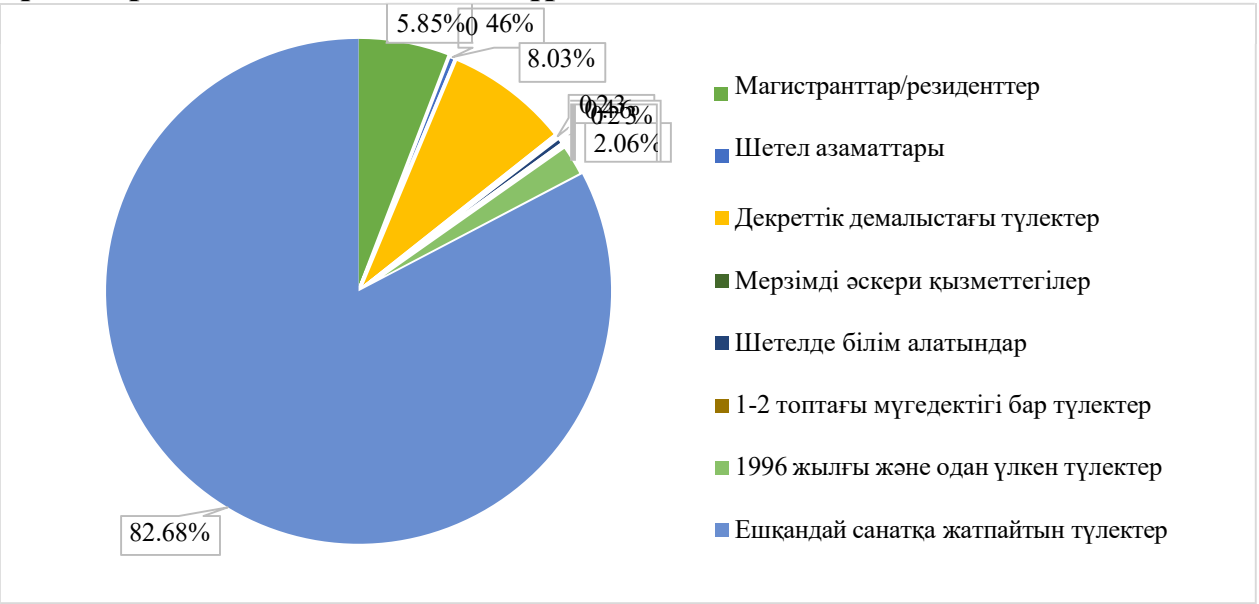

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 872 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 70; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 2; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 51; шетелде білім алатын түлектер – 4; шетел азаматтары – 4; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 2; 1996 жылғы және одан үлкен – 18.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	31	97%	84%	13%	**4,45**
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	11	100%	73%	27%	**4,18**
3.	Торайғыров университеті	26	96%	73%	23%	**4,12**
4.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	11	91%	73%	18%	**4,00**
5.	Алматы технологиялық университеті	204	90%	73%	17%	**4,00**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	34	79%	79%	0%	**3,97**

7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	15	94%	67%	27%	**3,87**
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	101	91%	67%	24%	**3,84**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	23	91%	65%	26%	**3,78**
10.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	97	90%	66%	24%	**3,77**
11.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	43	91%	63%	28%	**3,70**
12.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	43	86%	63%	23%	**3,60**
13.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	28	82%	64%	18%	**3,57**
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	28	57%	39%	18%	**2,32**
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	20	55%	30%	25%	**2,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 86% құрады. Жұмысқа орналасу балы жоғары ЖЖОКБҰ: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Торайғыров университеті. Оның ішінде Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті 100%. Соңғы позицияларда Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті болды, онда жұмысқа орналасудың жалпы пайызы 57%- дан төмен.

3- диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

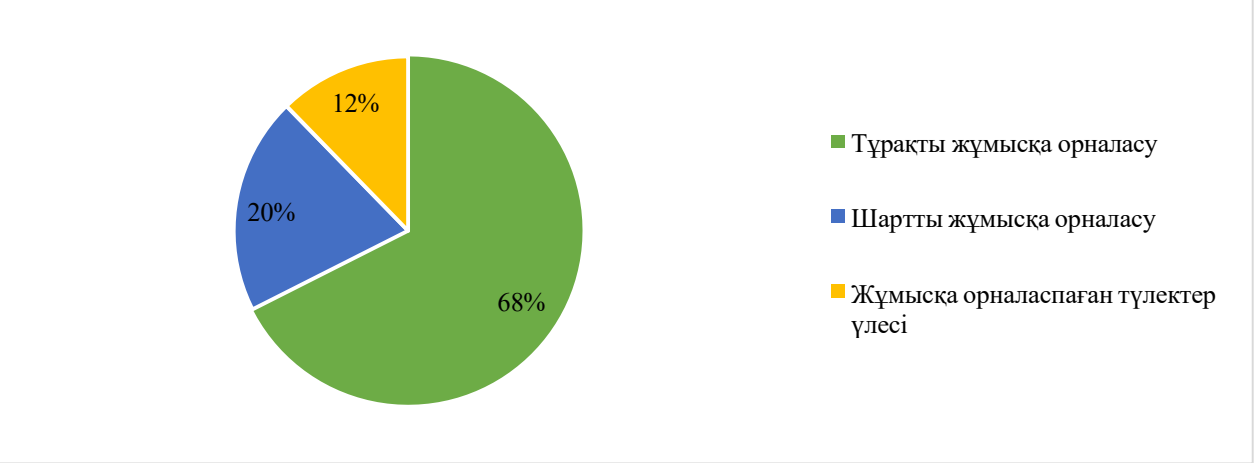

3- диаграммадан ББ бойынша түлектердің 68%-ы тұрақты, ал 12%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 20%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	68%	71%	94%
2.	Торайғыров университеті	82%	93%	96%
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	85%	79%	100%
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	88%	61%	91%
5.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	78%	70%	82%
6.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	96%	71%	91%
7.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	79%	74%	57%
8.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	-	86%
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	87%	93%	91%
10.	Алматы технологиялық университеті	87%	88%	90%
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	-	79%	91%
12.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	69%	43%	55%
13.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	90%	84%	90%
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	83%	93%	79%
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	89%	-	97%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Торайғыров университеті, Алматы технологиялық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы осы ЖЖОКБҰ-да байқалады: Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университетінде.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

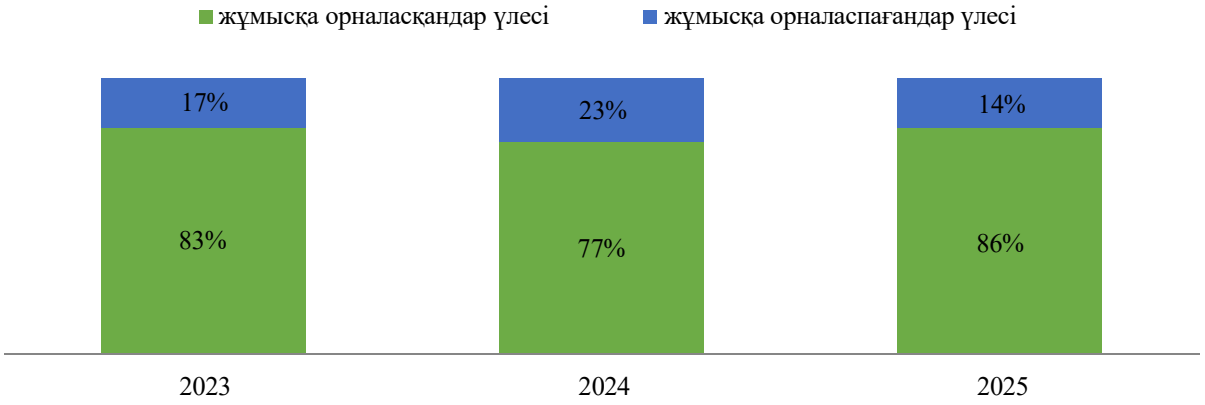

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 83%, 2024 жылы - 77%, ал 2025 жылы - 86% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,44	**4,80**
2.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1,75	**4,66**
3.	Алматы технологиялық университеті	2,00	**4,55**

4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2,07	**4,51**
5.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2,11	**4,50**
6.	Торайғыров университеті	2,26	**4,43**
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2,47	**4,33**
8.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2,52	**4,31**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,54	**4,30**
10.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2,60	**4,27**
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,62	**4,26**
12.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	2,75	**4,20**
13.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,83	**4,17**
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	2,95	**4,11**
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3,91	**3,68**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

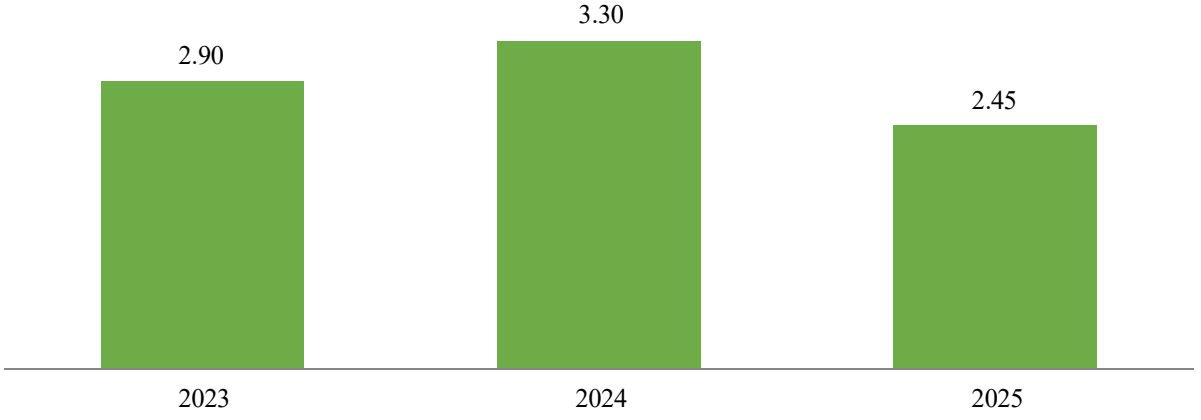

5- диаграмма еңбек нарығында «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,90 айды, 2024 жылы 3,30 айды, ал 2025 жылы 2,45 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	266486	**5,00**
2.	Торайғыров университеті	196656	**3,97**
3.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	196883	**3,91**
4.	Алматы технологиялық университеті	210957	**3,70**
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	176775	**3,60**
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	174283	**2,83**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	149843	**2,49**
8.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	150857	**2,29**
9.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	120300	**2,11**
10.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	123777	**1,89**
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	100177	**1,45**
12.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	101394	**1,38**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	103588	**1,28**
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	102530	**1,15**
15.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	86275	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті, Торайғыров университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті. Ең төменгі көрсеткішті А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Алматы технологиялық университеті	6В07209 Қоғамдық және мамандандырылған тамақ өнімдерінің технологиясы	**3,398**	1/15
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В07201 Тамақ өнімдерінің технологиясы	**3,334**	2/15
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07242 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**3,333**	3/15
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В07201 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**3,274**	4/15
5.	Торайғыров университеті	6В07203 Азық-түлік технологиясы	**3,031**	5/15
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07207 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**3,031**	6/15
7.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В07201 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**3,030**	7/15

8.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07202 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**3,014**	8/15
9.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07200 Тамақ өнімдерін өндіру	**2,937**	9/15
10.	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В07215 Азық-түлік технологиясы	**2,935**	10/15
11.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07203 Тамақ өндірісінің технологиясы және инжинирингі	**2,820**	11/15
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07206 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**2,758**	12/15
13.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В07201 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**2,729**	13/15
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07220 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (салалар бойы)	**2,198**	14/15
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07260 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы	**2,070**	15/15

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19- кестеде «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Алматы технологиялық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Алматы технологиялық университеті	3/14	1 / 14	1/15
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	1/14	2 / 14	2/15
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5/14	-	3/15
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7/14	4 / 14	4/15
5.	Торайғыров университеті	4/14	3 / 14	5/15
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	12/14	5 / 14	6/15
7.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6/14	8 / 14	7/15

8.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2/14	6 / 14	8/15
9.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	8/14	7 / 14	9/15
10.	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	13/14	13 / 14	10/15
11.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	-	-	11/15
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	-	10 / 14	12/15
13.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	10/14	9 / 14	13/15
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	11/14	12 / 14	14/15
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	14/14	14 / 14	15/15

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды.

2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті және Алматы технологиялық университеті болды.

2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Торайғыров университеті Семей қаласының Шәкәрім атындағы университетінің орнын алды.

2025 жылдың көшбасшылары: Алматы технологиялық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті. Үш жыл бойы Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Алматы технологиялық университеті және С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Азық-түлік өнімдерінің технологиясы» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В07215 Азық-түлік технологиясы
2	Торайғыров университеті	6В07203 Азық-түлік технологиясы
3	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07200 Тамақ өнімдерін өндіру
4	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07202 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В07201 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
6	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В07201 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
7	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07220 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы (салалар бойы)
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07203 Тамақ өндірісінің технологиясы және инжинирингі
9	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В07201 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
10	Алматы технологиялық университеті	6В07209 Қоғамдық және мамандандырылған тамақ өнімдерінің технологиясы
11	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07206 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
12	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07260 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
13	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В07201 Тамақ өнімдерінің технологиясы
14	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07207 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07242 Азық-түлік өнімдерінің технологиясы

6В07224 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы даярлау бағыты
В070 Тоқыма: киім, аяқ киім және былғары бұйымдары білім беру бағдарламасы тобы
«Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан

Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 5 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	5	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3	**3,00**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	3	**3,00**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2	**2,00**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1- кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Алматы технологиялық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	12	1372	**4,09**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	173	**3,46**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	180	**3,25**
4	Алматы технологиялық университеті	6	245	**0,92**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2- кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2	0	**2,50**
2	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	0	2	**2,50**
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
4	Алматы технологиялық университеті	0	0	**0,00**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3- кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша ақпарат М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті және Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеттерінде анықталды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені

туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша рейтингке қатысатын 5 ЖЖОКБҰ-ның 5-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	ASIIN	**5,00**
2	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,19**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IQAA	**2,19**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	CAAAE	**2,19**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,19**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Алматы технологиялық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

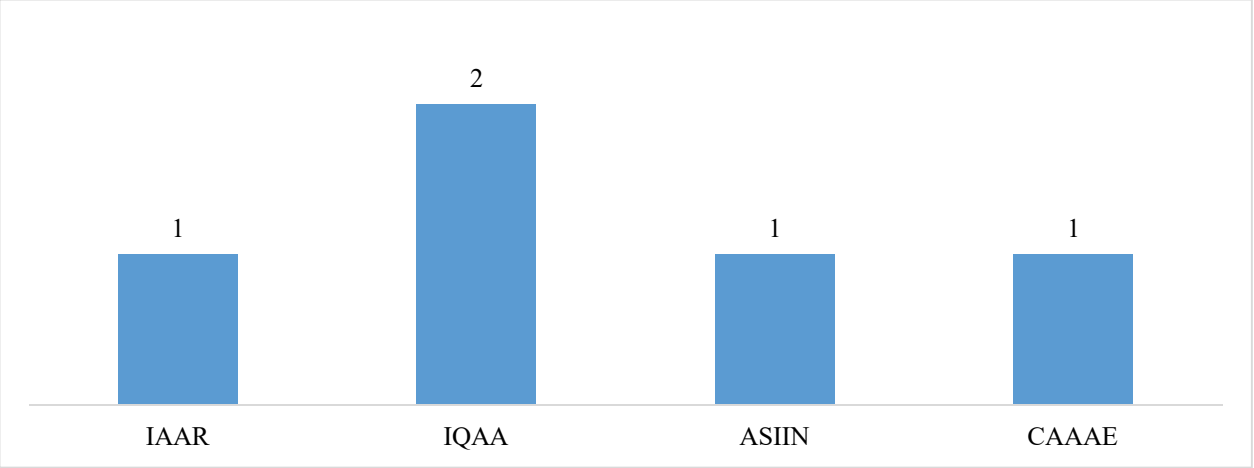

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 5 ББ-ның 2-і IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін

объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9,00	**4,50**
2	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	8,92	**4,46**
3	Алматы технологиялық университеті	8,50	**4,25**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6,75	**3,38**
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6,33	**3,17**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Алматы технологиялық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	233	56	**5,00**
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	60	1	**0,35**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	18	0	**0,00**
4	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	65	0	**0,00**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	12	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, тек Алматы технологиялық университеті және Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асырды.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

ЖЖОКБҰ ұсынған деректерге сәйкес, жоғары оқу орындарының ешқайсысында ғылыми-кәсіпкерлік бастамалардың болу фактісі расталған жоқ.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 7-кестедегідей болды.

7-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Алматы технологиялық университеті	112	5	4.5%	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	71	1	1.4%	**1,58**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	0	0.0%	**0,00**
4	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6	0	0.0%	**0,00**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	11	0	0.0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 205 болса, оның ішінде 6 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2,9% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектер тек Алматы технологиялық университеті және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінде бар.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

8- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	64,1	**2,29**
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	63,7	**2,27**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	60,2	**2,15**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	57,3	**2,05**
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	56,0	**2,00**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

8- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 60 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Алматы технологиялық университеті

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді. Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

9- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Алматы технологиялық университеті	233	8	3,4%	**5,00**
2	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	18	0	0%	**0,00**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	65	0	0%	**0,00**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	60	0	0%	**0,00**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	12	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

9-кестеде шетелдік студенттердің «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 3,4% құрайды.Кестеге сәйкес шетелдік студенттердің контингенті тек Алматы технологиялық университетіне бар.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін,

бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

10- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	695,00	11391,00	16	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19	**4,27**
3	Алматы технологиялық университеті	388,00	7979,00	20	**3,99**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	14379,00	27	**3,07**
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00	5020,00	27	**3,04**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Таразский университет имени М.Х. Дулати тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 16 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

11- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штатты қ ПОҚ саны	Штатт ық дәреже лі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Алматы технологиялық университеті	388,00	232,00	59,7%	**5,00**
2	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00	88,00	47,3%	**3,96**

3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	207,00	38,4%	**3,21**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	695,00	236,00	33,9%	**2,84**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	367,00	31,5%	**2,64**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 38% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс Алматы технологиялық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

12- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл

1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379,00	23345,00	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327,00	11075,00	**2,89**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020,00	6715,00	**2,13**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	11391,00	2779,00	**1,46**
5	Алматы технологиялық университеті	7979,00	129,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

13- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	**5,00**
2	Алматы технологиялық университеті	546778,9	**3,42**
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**2,15**
4	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000,0	**1,73**
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490,2	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

13- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 485416,6 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті – 530045,0 теңге, Алматы технологиялық университеті – 546778,9 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2- диаграмма. «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

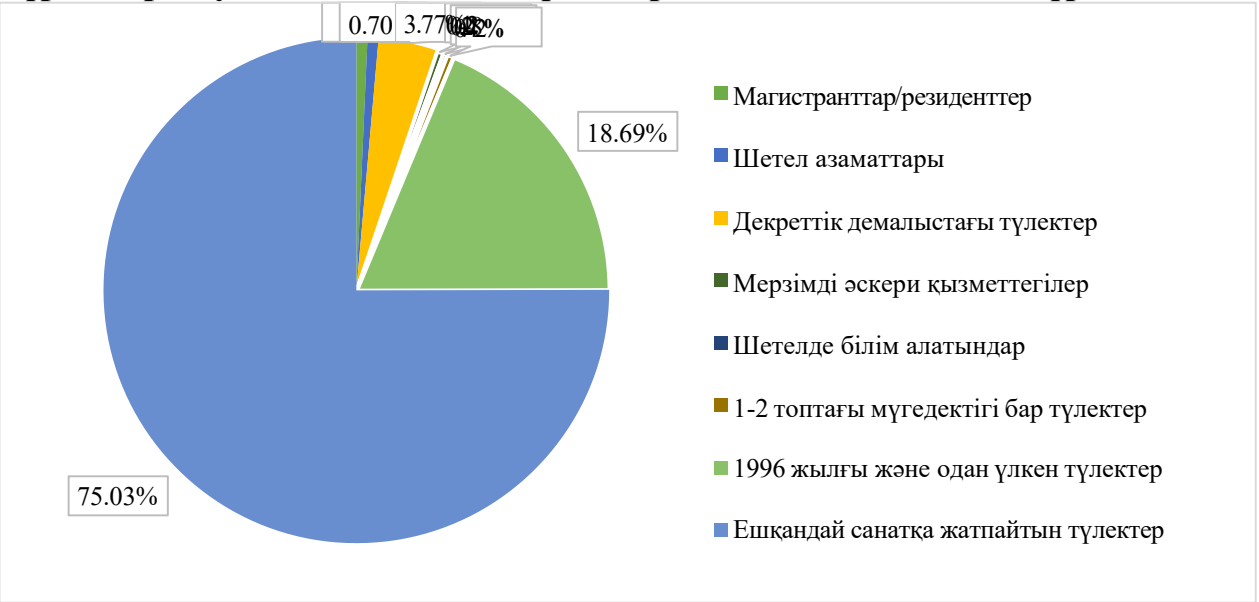

2- диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 205 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 27; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 3; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 5; шетелде білім алатын түлектер – 2; шетел азаматтары – 5; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 3; 1995 жылғы және одан үлкен – 134.

14- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	71	85%	83%	2%	**4,21**
2	Алматы технологиялық университеті	112	94%	70%	24%	**3,98**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	100%	60%	40%	**3,80**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	11	100%	56%	44%	**3,67**
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6	100%	40%	60%	**3,20**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеге сәйкес, «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 96% құрады. Жұмысқаорналасубалы жоғары көрсеткен - М.Әуезоватындағы Оңтүстік Қазақстан университеті және Алматы технологиялық университеті болса, бірақ жұмысқа орналасуы 100%-ға жеткен М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті. Соңғы позицияда Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті болды оның жұмыспен қамтылғандары 100%-ды құрағанымен, шартты жұмыс істеушілерінің үлесі өте жоғары болды.

3- диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

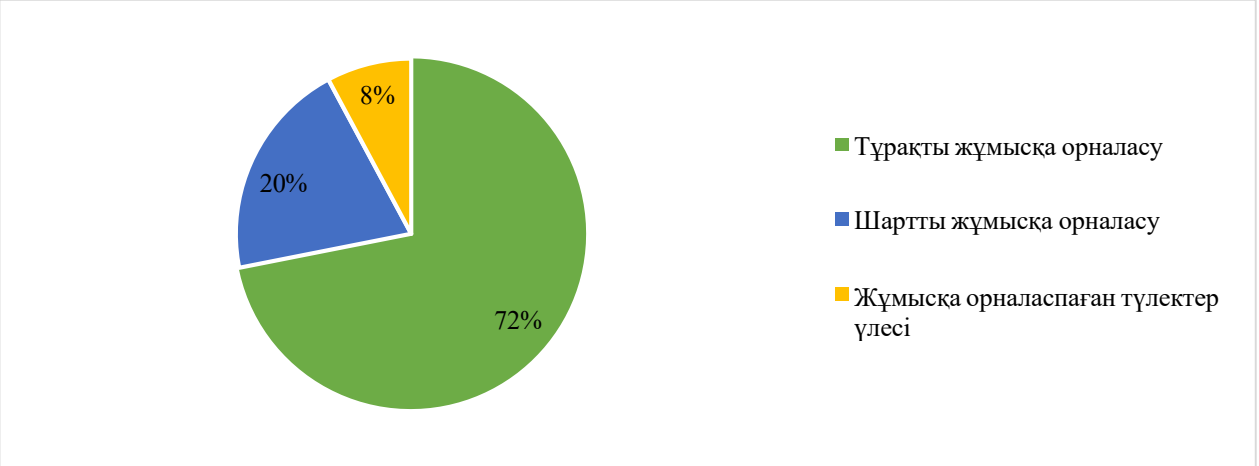

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 72%-ы тұрақты, ал 20%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 8%-ы жұмысқа орналаспаған.

15-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	50%	-	100,%
2	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	80%	78%	100%
3	Алматы технологиялық университеті	90%	84%	94%
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	-	43%	100%
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	90%	79%	85%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

— - рейтингке қатыспаған

15-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

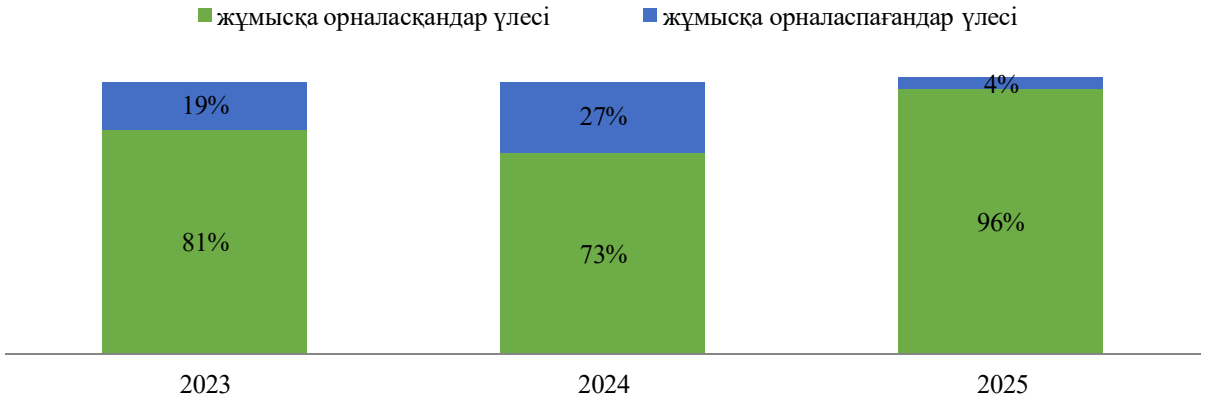

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 81%, 2024 жылы - 73%, ал 2025 жылы - 96% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

16- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	1,33	**4,85**
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,27	**4,42**
3	Алматы технологиялық университеті	2,36	**4,38**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2,50	**4,32**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,76	**4,20**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

16- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті.

5- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

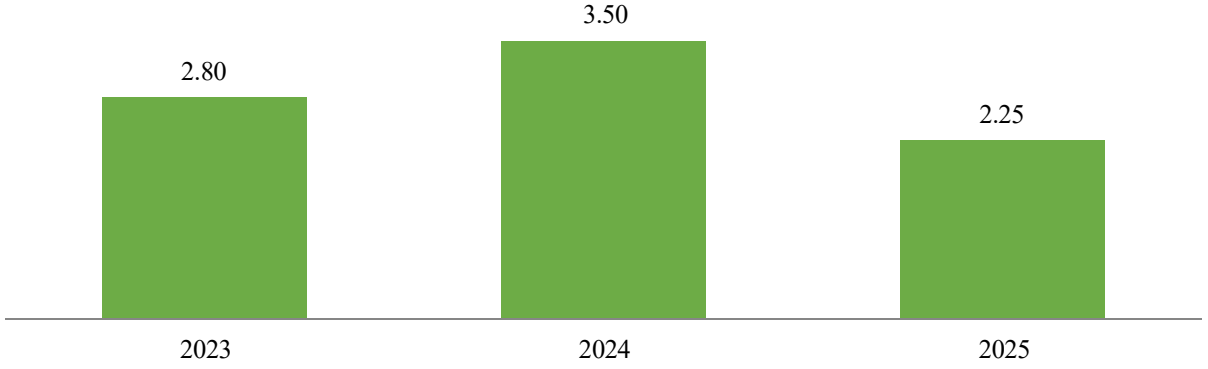

5-диаграмма еңбек нарығында «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,80 айды, 2024 жылы 3,50 айды, ал 2025 жылы 2,25 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

17- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	127500,0	**5,00**
2	Алматы технологиялық университеті	119204,2	**3,65**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	97958,0	**1,99**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	97495,0	**1,07**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	89988,0	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Алматы технологиялық университеті. Ең төменгі көрсеткішті Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

18- кесте. «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Алматы технологиялық университеті	6В07204 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы	**3,718**	1/5
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07230 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы	**3,023**	2/5
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07224 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы	**2,957**	3/5

4	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В07211 Инновациялық тоқыма	**2,723**	4/5
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07207 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы	**2,681**	5/5

18- кестеде «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Алматы технологиялық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

19- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Алматы технологиялық университеті	5/7	1/5	1/5
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2/7	2/5	2/5
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	3/7	3/5	3/5
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	7/7	*	4/5
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	-	5/5	5/5

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

19- кестеде 2023-2025 жылдары «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды.

2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті және Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті болды.

2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Алматы технологиялық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті орнын алды.

2025 жылы көшбасшылар өзгеріссіз қалды. Үш жыл бойы М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Алматы технологиялық университеті және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы»
ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Алматы технологиялық университеті	6В07204 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07230 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07224 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	6В07211 Инновациялық тоқыма
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07207 Жеңіл өнеркәсіп бұйымдарының технологиясы және құрастырылуы

6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
В059 Коммуникациялар және коммуникациялық технологиялар білім беру бағдарламасы тобы
«Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 23 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Аймақтық инновациялық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9	**5,00**
2	Халықаралық білім беру корпорациясы	9	**5,00**
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8	**4,56**
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8	**4,56**
5	Торайғыров университеті	8	**4,56**
6	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	7	**4,11**
7	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6	**3,67**
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	**3,22**
9	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5	**3,22**
10	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	3	**2,33**

11	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	3	**2,33**
12	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	**1,89**
13	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2	**1,89**
14	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	**1,89**
15	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	2	**1,89**
16	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	2	**1,89**
17	Astana IT University	1	**1,44**
18	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	**1,44**
19	«Тұран» университеті	1	**1,44**
20	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1,44**
21	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,44**
22	Аймақтық инновациялық университет	1	**1,44**
23	«Мирас» университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1- кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Халықаралық білім беру корпорациясы жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	4	417	**3,18**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	180	**2,64**
3	Торайғыров университеті	4	471	**2,61**
4	Аймақтық инновациялық университет	1	180	**2,55**
5	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8	24	**2,54**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	228	**2,14**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	497	**2,05**
8	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	5	390	**1,80**
9	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	124	**1,80**
10	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	3	197	**1,52**
11	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	4	322	**1,50**
12	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3	269	**1,48**
13	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	2	104	**1,45**
14	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	2	159	**1,43**
15	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	271	**1,28**
16	«Тұран» университеті	3	181	**1,25**
17	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6	342	**1,12**
18	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	7	271	**0,95**
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	12	**0,25**

20	Халықаралық білім беру корпорациясы	0	0	**0,00**
21	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
22	Astana IT University	0	0	**0,00**
23	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2- кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6	0	**2,50**
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	0	**1,67**
3	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	0	**1,25**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	3	0	**1,25**
5	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	3	0	**1,25**

6	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2	0	**0,83**
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	0	**0,83**
8	Торайғыров университеті	1	0	**0,42**
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	0	**0,42**
10	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	1	0	**0,42**
11	Astana IT University	1	0	**0,42**
12	Аймақтық инновациялық университет	0	0	**0,00**
13	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	0	0	**0,00**
15	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	0	0	**0,00**
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	**0,00**
17	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	0	**0,00**
18	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	0	0	**0,00**
20	«Тұран» университеті	0	0	**0,00**
21	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
22	Халықаралық білім беру корпорациясы	0	0	**0,00**
23	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3- кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені

туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша рейтингке қатысатын 23 ЖЖОКБҰ-ның 23-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4- кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	ASIIN	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	ACQUIN	**4,29**
3	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	CAAAE	**3,57**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	IAAR	**3,57**
5	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	ASIIN	**3,57**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	CAAAE	**2,55**
7	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	ARQA	**2,55**
8	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	**2,55**
9	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	IQAA	**2,55**
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,55**
11	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	IQAA	**2,55**
12	Astana IT University	IAAR	**2,55**
13	Аймақтық инновациялық университет	НКЦА (NKCA)	**2,55**
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,55**
15	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
16	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	IQAA	**2,55**
17	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	IQAA	**2,55**
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IQAA	**2,55**
19	«Тұран» университеті	IAAR	**2,55**
20	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	**2,55**
21	Халықаралық білім беру корпорациясы	IQAA	**2,55**

22	«Мирас» университеті	IQAA	**2,55**
23	Торайғыров университеті	CAAAE	**2,04**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

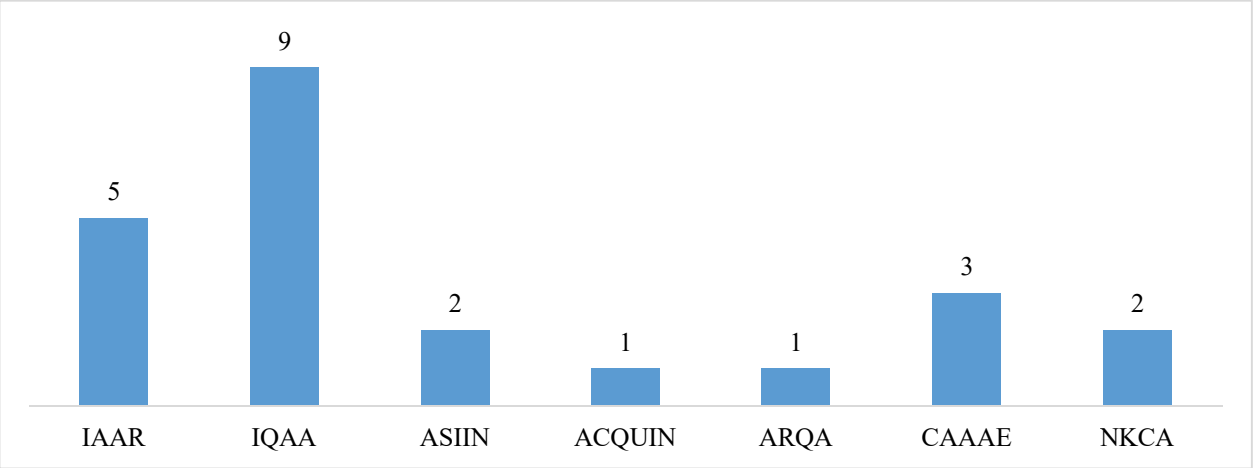

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 23 ББ-ның 9-ы IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл

жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	8,00	**4,00**
2	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	7,17	**3,59**
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,00	**3,50**
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7,00	**3,50**
5	Аймақтық инновациялық университет	7,00	**3,50**
6	«Тұран» университеті	6,92	**3,46**
7	Халықаралық білім беру корпорациясы	6,92	**3,46**
8	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6,83	**3,42**
9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6,83	**3,42**

10	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6,75	**3,38**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6,75	**3,38**
12	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6,75	**3,38**
13	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6,75	**3,38**
14	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6,67	**3,34**
15	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6,67	**3,34**
16	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6,67	**3,34**
17	Astana IT University	6,58	**3,29**
18	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6,42	**3,21**
19	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6,42	**3,21**
20	Торайғыров университеті	6,42	**3,21**
21	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6,25	**3,13**
22	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	5,67	**2,84**
23	«Мирас» университеті	0	**0,00**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	76	1	**5,00**
2	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	329	4	**4,62**
3	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	170	1	**2,24**
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	341	2	**2,23**
5	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	502	2	**1,51**
6	Аймақтық инновациялық университет	455	1	**0,84**
7	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	317	0	**0,00**
8	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	192	0	**0,00**
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	64	0	**0,00**
10	«Тұран» университеті	201	0	**0,00**
11	Халықаралық білім беру корпорациясы	107	0	**0,00**
12	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	137	0	**0,00**
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	199	0	**0,00**
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	205	0	**0,00**
15	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	284	0	**0,00**
16	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	474	0	**0,00**
17	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	89	0	**0,00**
18	Astana IT University	153	0	**0,00**
19	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	264	0	**0,00**
20	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	99	0	**0,00**
21	Торайғыров университеті	113	0	**0,00**
22	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	58	0	**0,00**
23	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

7- кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	"Программа для управления микроконтроллерным устройством для воспроизведения звуковой информации в присутствии человека" Программа для дистанционного мониторинга параметров (освещение, температуры и влажности) в тепличном комплексе.	**5,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7- кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	25	7	28,0%	**5,00**
2	Astana IT University	15	4	26,7%	**4,76**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	33	7	21,2%	**3,79**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	57	12	21,1%	**3,76**
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	19	3	15,8%	**2,82**
6	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	52	8	15,4%	**2,75**
7	Торайғыров университеті	33	1	3,0%	**0,54**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	1	2,6%	**0,46**

9	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	43	1	2,3%	**0,42**
10	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	105	1	1,0%	**0,17**
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13	0	0%	**0,00**
12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	89	0	0%	**0,00**
13	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	72	0	0%	**0,00**
14	Аймақтық инновациялық университет	1	0	0%	**0,00**
15	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	123	0	0%	**0,00**
16	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	22	0	0%	**0,00**
17	«Тұран» университеті	12	0	0%	**0,00**
18	Халықаралық білім беру корпорациясы	21	0	0%	**0,00**
19	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	58	0	0%	**0,00**
20	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	120	0	0%	**0,00**
21	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	42	0	0%	**0,00**
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	19	0	0%	**0,00**
23	«Мирас» университеті	0	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 1013 болса, оның ішінде 45 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 4,4% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Astana IT University.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Astana IT University	98	**3,51**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	94	**3,37**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	83	**2,95**
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	80	**2,84**
5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	73	**2,60**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	69	**2,45**
7	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	68	**2,44**
8	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	68	**2,44**
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	67	**2,42**
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	67	**2,39**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	66	**2,36**
12	Халықаралық білім беру корпорациясы	64	**2,29**
13	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	64	**2,29**
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	64	**2,28**
15	Торайғыров университеті	63	**2,24**
16	«Тұран» университеті	60	**2,15**
17	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	59	**2,11**
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	58	**2,07**
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	55	**1,97**
20	Аймақтық инновациялық университет	54	**1,93**
21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	52	**1,86**
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	50	**1,80**
23	«Мирас» университеті	47	**1,69**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 66 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Astana IT University, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу

орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді. Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес %	
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	264	16	6,06%	**5,00**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	199	10	5,02%	**4,15**
3	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	99	4	4,04%	**3,33**
4	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	76	3	3,94%	**3,26**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	205	8	3,90%	**3,22**
6	Халықаралық білім беру корпорациясы	107	3	2,80%	**2,32**
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	137	2	1,45%	**1,20**
8	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	170	2	1,17%	**0,97**
9	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	474	5	1,05%	**0,87**
10	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	329	2	0,60%	**0,50**
11	«Тұран» университеті	201	1	0,49%	**0,41**
12	Аймақтық инновациялық университет	455	0	0%	**0,00**
13	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	89	0	0%	**0,00**
14	«Мирас» университеті	-	0	0%	**0,00**
15	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	284	0	0%	**0,00**
16	Торайғыров университеті	113	0	0%	**0,00**

17	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	64	0	0%	**0,00**
18	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	58	0	0%	**0,00**
19	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	192	0	0%	**0,00**
20	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	502	0	0%	**0,00**
21	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	317	0	0%	**0,00**
22	Astana IT University	153	0	0%	**0,00**
23	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	341	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1,1% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып,

білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	28441,00	13	**5,00**
2	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929,00	12917,00	14	**4,70**
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	9112,00	15	**4,49**
4	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396,00	5806,00	15	**4,46**
5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885,00	13916,00	16	**4,16**
6	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	324,00	5098,00	16	**4,16**
7	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695,00	11391,00	16	**3,99**
8	«Тұран» университеті	374,00	6356,00	17	**3,85**
9	Торайғыров университеті	511,00	8878,00	17	**3,76**

10	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824,00	14443,00	18	**3,73**
11	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370,00	25914,00	19	**3,46**
12	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19	**3,41**
13	Аймақтық инновациялық университет	75,00	1476,00	20	**3,32**
14	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	244,00	5953,00	24	**2,68**
15	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209,00	5106,00	24	**2,68**
16	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191,00	4760,00	25	**2,62**
17	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	206,00	5804,00	28	**2,32**
18	Astana IT University	286,00	8284,00	29	**2,26**
19	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380,00	13823,00	36	**1,80**
20	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204,00	7478,00	37	**1,78**
21	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111,00	4139,00	37	**1,75**
22	Халықаралық білім беру корпорациясы	288,00	11574,00	40	**1,63**
23	«Мирас» университеті	0	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми

дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штатты қ ПОҚ саны	Штатт ық дәреже лі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	206,00	206,00	100%	**5,00**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370,0	1014,00	74,01%	**3,70**
3	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209,00	133,00	63,64%	**3,18**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	1336,00	61,43%	**3,07**
5	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929,00	548,00	58,99%	**2,95**

6	Торайғыров университеті	511,00	299,00	58,51%	**2,93**
7	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191,00	108,00	56,54%	**2,83**
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111,00	61,00	54,95%	**2,75**
9	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824,00	447,00	54,25%	**2,71**
10	Халықаралық білім беру корпорациясы	288,00	152,00	52,78%	**2,64**
11	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204,00	106,00	51,96%	**2,60**
12	«Тұран» университеті	374,00	186,00	49,73%	**2,49**
13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380,00	178,00	46,84%	**2,34**
14	Astana IT University	286,00	131,00	45,80%	**2,29**
15	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	324,00	141,00	43,52%	**2,18**
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885,00	366,00	41,36%	**2,07**
17	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	244,00	99,00	40,57%	**2,03**
18	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	228,00	36,42%	**1,82**
19	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396,00	140,00	35,35%	**1,77**
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695,00	236,00	33,96%	**1,70**
21	Аймақтық инновациялық университет	75,00	25,00	33,33%	**1,67**
22	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	367,00	31,56%	**1,58**
23	«Мирас» университеті	0	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 48,83% құрайтынын көруге болады.

Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914,00	42419,00	**5,00**
2	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	5953,00	32104,00	**4,03**
3	Astana IT University	8284,00	28264,00	**3,67**
4	Аймақтық инновациялық университет	1476,00	16456,00	**2,55**

5	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5098,00	14230,00	**2,34**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443,00	13982,00	**2,32**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441,00	13547,00	**2,28**
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804,00	13040,00	**2,23**
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327,00	11075,00	**2,04**
10	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	7478,00	10002,34	**1,94**
11	«Тұран» университеті	6356,00	6890,00	**1,65**
12	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5106,00	6467,00	**1,61**
13	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760,00	5656,00	**1,53**
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916,00	5563,00	**1,52**
15	Торайғыров университеті	8878,00	5092,00	**1,48**
16	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112,00	4549,00	**1,43**
17	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917,00	3998,00	**1,38**
18	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806,00	3511,00	**1,33**
19	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823,00	3077,00	**1,29**
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391,00	2779,00	**1,26**

21	Халықаралық білім беру корпорациясы	11574,00	2404,00	**1,23**
22	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139,00	553,59	**1,05**
23	«Мирас» университеті	0,00	0,00	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Astana IT University	994985,7	**5,00**
2	«Мирас» университеті	650559,4	**3,36**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673821,9	**3,25**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412,1	**2,90**

5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	588542,2	**2,79**
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584038,9	**2,76**
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	**2,64**
8	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	559932,5	**2,63**
9	Халықаралық білім беру корпорациясы	554940,0	**2,60**
10	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746,4	**2,60**
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805,0	**2,58**
12	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	515400,6	**2,39**
13	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501097,5	**2,31**
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	495741,7	**2,28**
15	«Тұран» университеті	465758,9	**2,28**
16	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887,3	**2,23**
17	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490,2	**2,03**
18	Торайғыров университеті	380524,9	**1,92**
19	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	402483,8	**1,76**
20	Аймақтық инновациялық университет	363180,0	**1,69**
21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645,0	**1,55**
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590,0	**1,16**
23	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036,5	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 497 767,88 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Astana IT University – 994985,7 теңге көрсеткішке жетіп, алғашқы орынды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады.

Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін, Аймақтық инновациялық университет.

2- диаграмма. «Радиотехника,электроникажәне телекоммуникациялар» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

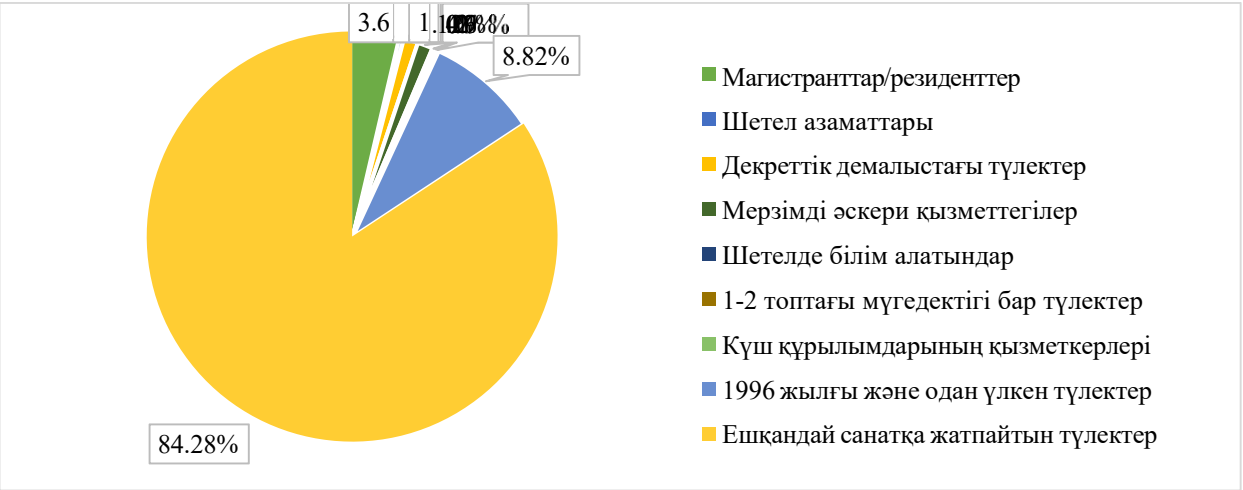

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 1013 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 13; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 14; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 42; шетелде білім алатын түлектер – 3; шетел азаматтары – 4; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; 1995 жылғы және одан үлкен – 101; Күш құрылымдарының қызметкерлері – 2.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	72	93%	85%	8%	**4,39**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	57	96%	80%	16%	**4,32**
3	«Тұран» университеті	12	100%	75%	25%	**4,25**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	33	93%	79%	14%	**4,24**
5	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	123	83%	83%	0%	**4,17**
6	Astana IT University	15	82%	82%	0%	**4,09**
7	«Мирас» университеті	31	100%	69%	31%	4,06
8	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	52	96%	69%	27%	**3,98**

9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	58	83%	77%	6%	**3,97**
10	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	120	86%	73%	13%	**3,93**
11	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	25	100%	63%	37%	**3,88**
12	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	43	90%	69%	21%	**3,87**
13	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	89	86%	69%	17%	**3,81**
14	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	42	83%	68%	15%	**3,68**
15	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	22	91%	67%	24%	**3,67**
16	Торайғыров университеті	33	85%	63%	22%	**3,56**
17	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	105	78%	63%	15%	**3,46**
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13	83%	58%	25%	**3,42**
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	77%	58%	19%	**3,29**
20	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	19	77%	54%	23%	**3,15**
21	Халықаралық білім беру корпорациясы	21	57%	52%	5%	**2,71**
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	19	59%	47%	12%	**2,59**
*	Аймақтық инновациялық университет	1	-	-	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 85,35% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті. Соңғы позицияларда Халықаралық білім беру корпорациясы, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті болды.

3- диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

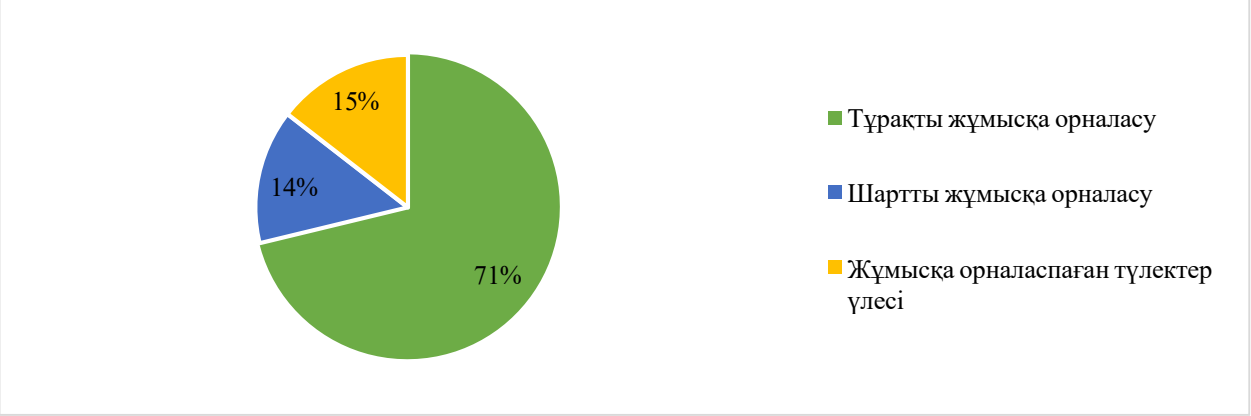

3- диаграммадан ББ бойынша түлектердің 71%-ы тұрақты, ал 14%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 15%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Astana IT University	90%	85%	82%
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	90%	87%	96%
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	90%	80%	93%
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	90%	90%	93%
5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	90%	85%	96%
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	90%	78%	77%
7	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	100%	95%	83%
8	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	90%	89%	90%
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	80%	94%	83%
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	60%	77%	59%
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	70%	67%	77%
12	Халықаралық білім беру корпорациясы	70%	75%	57%
13	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	90%	73%	100%
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	60%	91%	91%
15	Торайғыров университеті	60%	82%	85%
16	«Тұран» университеті	70%	67%	100%
17	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	100%	87%	83%

18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	70%	74%	86%
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	70%	69%	78%
20	«Мирас» университеті	50%	58%	100%
21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	90%	50%	83%
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	90%	74%	86%
*	Аймақтық инновациялық университет	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Торайғыров университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Astana IT University, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті, М. Тынышбаев атындағы ALT Университет.

4- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

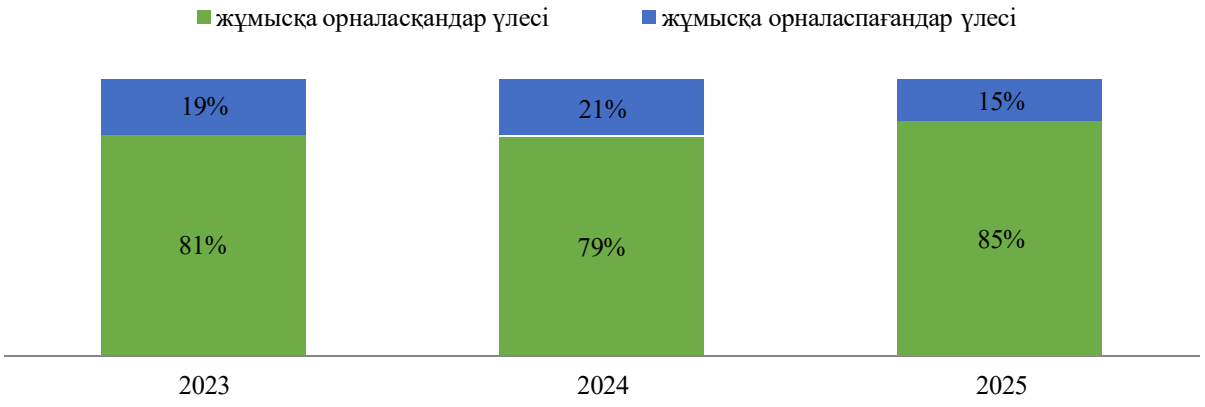

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 81%, 2024 жылы - 79%, ал 2025 жылы - 85% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш.

Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Халықаралық білім беру корпорациясы	1,25	**4,89**
2	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1,41	**4,82**
3	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1,56	**4,75**
4	«Мирас» университеті	1,56	**4,74**
5	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1,67	**4,70**
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1,79	**4,64**
7	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	2,05	**4,52**
8	«Тұран» университеті	2,10	**4,50**
9	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,15	**4,48**
10	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2,15	**4,48**
11	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2,17	**4,47**
12	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	2,26	**4,43**
13	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2,50	**4,32**
14	Торайғыров университеті	2,61	
15	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2,88	**4,15**
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3,08	**4,05**
17	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	3,17	**4,02**
18	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	3,19	**4,00**
19	Astana IT University	3,22	**3,99**
20	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	3,23	**3,99**
21	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3,55	**3,84**
22	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3,67	**3,79**
*	Аймақтық инновациялық университет	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері
** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Халықаралық білім беру корпорациясы, Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті.

5- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

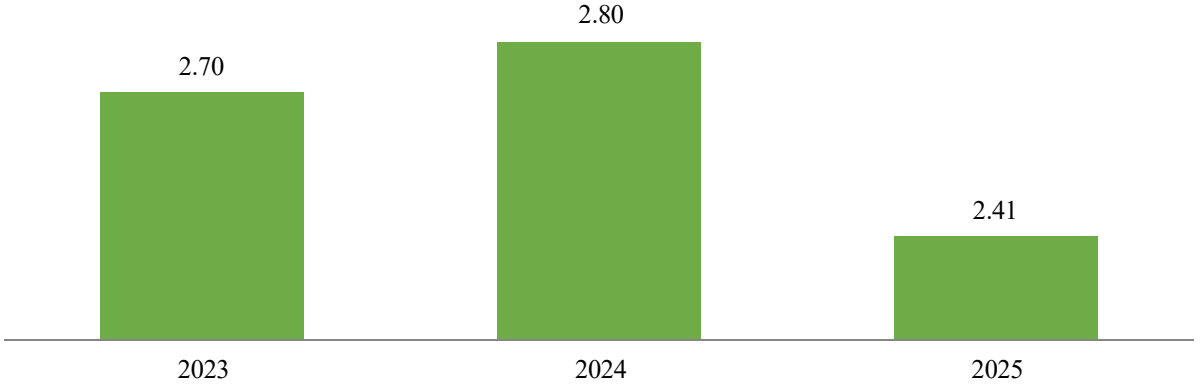

5- диаграмма еңбек нарығында «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,70 айды, 2024 жылы 2,80 айды, ал 2025 жылы 2,41 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға

және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	304717,3	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	353686,4	**4,97**
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	338001,7	**4,79**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	311953,8	**4,49**
5	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	309339,7	**4,47**
6	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	294933,0	**4,30**
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	292280,0	**4,25**
8	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	286344,9	**4,21**
9	Astana IT University	285864,4	**4,20**
10	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	282712,6	**4,17**
11	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	279570,3	**4,14**
12	Торайғыров университеті	210832,0	**3,68**
13	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	215445,0	**3,67**
14	«Тұран» университеті	221002,8	**3,48**
15	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	220517,3	**3,48**
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	200759,4	**3,40**
17	«Мирас» университеті	195699,7	**3,34**
18	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	188572,5	**3,26**
19	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	160996,2	**3,02**
20	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	138721,6	**2,72**
21	Халықаралық білім беру корпорациясы	147175,5	**2,65**
22	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	114705,7	**2,39**
*	Аймақтық инновациялық университет	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшы: Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті.Ең төменгі көрсеткішті М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**3,585**	1/22
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В06219 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**3,526**	2/22
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	6В06201 Телекоммуникациялық желілер мен жүйелер	**3,326**	3/22
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В06201 Телекоммуникация	**3,130**	4/22
5	Astana IT University	6В07102 Electronics Engineering	**3,058**	5/22

6	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,954**	6/22
7	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В06201 Телекоммуникациялық желілер мен жүйелер	**2,929**	7/22
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,924**	8/22
9	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,917**	9/22
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,910**	10/22
11	«Тұран» университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,889**	11/22
12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В06215 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,887**	12/22
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,882**	13/22
14	Торайғыров университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,804**	14/22
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В06210 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,801**	15/22
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В06210 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,794**	16/22
17	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В06208 Телекоммуникационные системы и сети ж.д.связи	**2,793**	17/22

18	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В06200 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,763**	18/22
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,737**	19/22
20	Халықаралық білім беру корпорациясы	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,459**	20/22
21	«Мирас» университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**2,362**	21/22
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В06211 Көпарналы талшықты-оптикалық байланыс желілері және жүйелері	**2,281**	22/22
*	Аймақтық инновациялық университет	6В06202 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар	**0,875**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19- кестеде «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Astana IT University	2 / 23	1 / 23	5/22
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7 / 23	7 / 23	2/22
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	3 / 23	14 / 23	1/22
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1 / 23	10 / 23	4/22

5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	4 / 23	2 / 23	3/22
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	9 / 23	17 / 23	8/22
7	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5 / 23	3 / 23	6/22
8	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6 / 23	6 / 23	7/22
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13 / 23	4 / 23	13/22
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	22 / 23	21 / 23	22/22
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	18 / 23	15 / 23	15/22
12	Халықаралық білім беру корпорациясы	19 / 23	20 / 23	20/22
13	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	10 / 23	11 / 23	10/22
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	14 / 23	5 / 23	9/22
15	Торайғыров университеті	21 / 23	9 / 23	14/22
16	«Тұран» университеті	15 / 23	13 / 23	11/22
17	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	16 / 23	8 / 23	17/22
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	20 / 23	19 / 23	12/22
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	17 / 23	22 / 23	19/22
20	Аймақтық инновациялық университет	-	-	*
21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	12 / 23	18 / 23	16/22
22	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	11 / 23	16 / 23	18/22
23	«Мирас» университеті	23 / 23	23 / 23	21/22

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг

көшбасшылары қатарында Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті болды.

2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Astana IT University Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінің орнын алды.

2025 жылы көшбасшысы Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті. Үш жыл бойы «Мирас» университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті және Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары шетелдік студенттердің үлесі, материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау және ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В06219 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	6В06201 ТТелекоммуникациялық желілер мен жүйелер
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В06201 Телекоммуникация
5	Astana IT University	6В07102 Electronics Engineering
6	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
7	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В06201 Телекоммуникациялық желілер мен жүйелер
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
9	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
11	«Тұран» университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар

12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В06215 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
14	Торайғыров университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В06210 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В06210 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
17	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В06208 Телекоммуникационные системы и сети ж.д.связи
18	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В06200 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
20	Халықаралық білім беру корпорациясы	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
21	«Мирас» университеті	6В06201 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В06211 Көпарналы талшықты-оптикалық байланыс желілері және жүйелері
23	Аймақтық инновациялық университет	6В06202 Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар

6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі даярлау бағыты
В094 Санитарлық-профилактикалық іс-шаралар білім беру бағдарламасы тобы
«Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 24 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	11	**5,00**
2	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	10	**4,60**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7	**3,40**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6	**3,00**
5	Торайғыров университеті	5	**2,60**
6	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	5	**2,60**
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	**2,20**
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	4	**2,20**
9	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4	**2,20**
10	Рудный индустриялық институты	3	**1,80**

11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3	**1,80**
12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	3	**1,80**
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	**1,80**
14	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	**1,80**
15	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	2	**1,40**
16	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	**1,40**
17	Инновациялық Еуразия университеті	1	**1,00**
18	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,00**
19	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	**1,00**
20	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	1	**1,00**
21	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1,00**
22	Қарағанды индустриялық университеті	1	**1,00**
23	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	**1,00**
24	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	10	1654	**4,80**
2	Инновациялық Еуразия университеті	1	180	**2,60**
3	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3	389	**2,60**
4	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	2	360	**2,54**
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7	937	**2,31**
6	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	2	300	**2,27**
7	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2	283	**2,07**
8	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5	577	**1,96**
9	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	4	343	**1,84**
10	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2	221	**1,74**
11	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	3	242	**1,56**
12	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5	343	**1,54**
13	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9	759	**1,45**
14	Рудный индустриялық институты	3	214	**1,43**
15	Торайғыров университеті	3	246	**1,32**
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	273	**1,32**
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	4	347	**1,30**
18	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6	394	**1,12**
19	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2	84	**0,80**
20	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	74	**0,69**
21	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	5	207	**0,67**

22	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	21	**0,34**
23	Қарағанды индустриялық университеті	1	16	**0,30**
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1	2	**2,86**
2	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	7	0	**2,50**
3	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5	0	**1,79**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1	1	**1,61**
5	Торайғыров университеті	4	0	**1,43**
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	0	**1,43**

7	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	0	1	**1,25**
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	1	**1,25**
9	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	3	0	**1,07**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	0	**0,71**
11	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	0	**0,71**
12	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	0	**0,36**
13	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
14	Инновациялық Еуразия университеті	0	0	**0,00**
15	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	0	0	**0,00**
16	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	0	0	**0,00**
17	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	0	0	**0,00**
18	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
19	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0	0	**0,00**
20	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	0	0	**0,00**
21	Рудный индустриялық институты	0	0	**0,00**
22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
23	Қарағанды индустриялық университеті	0	0	**0,00**
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3- кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені

туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша рейтингке қатысатын 24 ЖЖОКБҰ-ның 24-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	**5,00**
2	Торайғыров университеті	CAAAE	**3,57**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	**3,57**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	CAAAE	**3,57**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**3,57**
6	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	IAAR	**2,55**
7	Рудный индустриялық институты	CAAAE	**2,55**
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	IQAA	**2,55**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,55**
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	ARQA	**2,55**
12	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	IAAR	**2,55**
13	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IAAR	**2,55**
14	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IAAR	**2,55**
15	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	**2,55**
16	Қарағанды индустриялық университеті	IAAR	**2,55**
17	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	**2,55**
18	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	IQAA	**2,55**
19	Инновациялық Еуразия университеті	IQAA	**2,55**
20	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
21	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,55**
22	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	CAAAE	**2,55**
23	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IQAA	**2,55**
24	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	CAAAE	**2,55**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4- кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

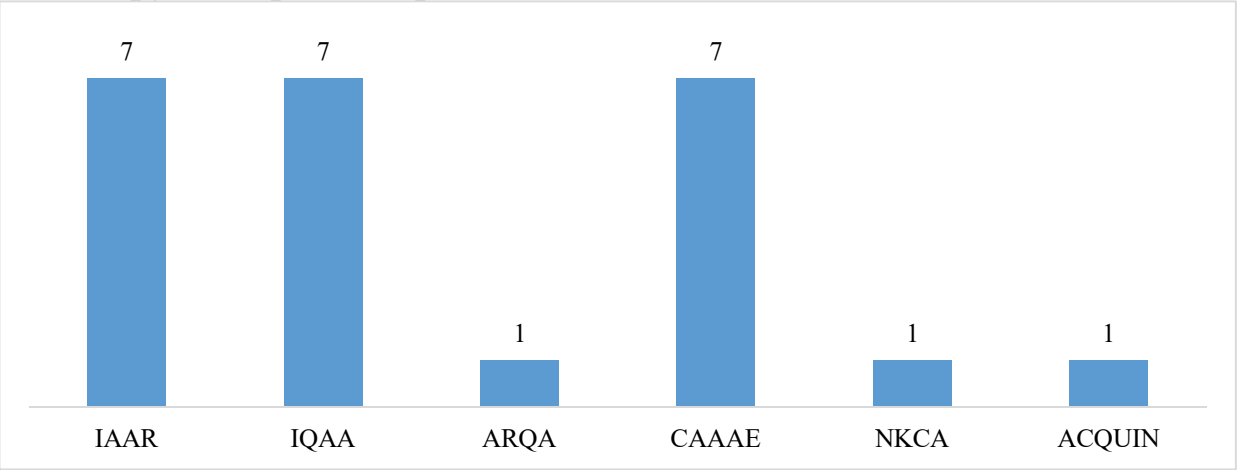

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1- диаграммадан көріп отырғанымыздай, 24 ББ-ның 7-і IQAA, 7-і IAAR, 7-і CAAAE агенттіктерінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Инновациялық Еуразия университеті	9,00	**4,50**
2	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	8,42	**4,21**
3	Қарағанды индустриялық университеті	8,25	**4,13**
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8,17	**4,09**
5	Рудный индустриялық институты	8,17	**4,09**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8,08	**4,04**
7	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	8,08	**4,04**
8	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	8,00	**4,00**
9	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	8,00	**4,00**
10	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7,83	**3,92**
11	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7,83	**3,92**
12	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	7,75	**3,88**
13	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7,75	**3,88**
14	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7,67	**3,84**

15	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7,67	**3,84**
16	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	7,67	**3,84**
17	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	7,67	**3,84**
18	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,67	**3,84**
19	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,58	**3,79**
20	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	7,58	**3,79**
21	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,50	**3,75**
22	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,25	**3,63**
23	Торайғыров университеті	7,00	**3,50**
24	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7,00	**3,50**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Инновациялық Еуразия университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Қарағанды индустриялық университеті

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6- кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	51	25	**5,00**
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	30	5	**1,70**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	69	2	**0,30**
4	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	46	1	**0,22**
5	Рудный индустриялық институты	51	1	**0,20**
6	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	378	2	**0,05**
7	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	238	1	**0,04**
8	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	386	1	**0,03**
9	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	64	0	**0,00**
10	Торайғыров университеті	127	0	**0,00**
11	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	145	0	**0,00**
12	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	141	0	**0,00**
13	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	117	0	**0,00**
14	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	409	0	**0,00**
15	Қарағанды индустриялық университеті	93	0	**0,00**
16	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	73	0	**0,00**
17	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	218	0	**0,00**
18	Инновациялық Еуразия университеті	74	0	**0,00**
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	309	0	**0,00**
20	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	97	0	**0,00**
21	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	28	0	**0,00**
22	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	79	0	**0,00**
23	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	86	0	**0,00**
24	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	104	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Адамдар көп шоғырланатын объектілердегі өрттің болу себептерін анықтау. "Қазақстан Республикасының жол-құрылыс саласына қалдықсыз технологияларды енгізу перспективалары". "Өндірістен шыққан зиянды шаңды қалдықтардың қоршаған ортаға таралуын төмендету және ауыртпалығын азайту". Төтенше жағдайлар департаментінің заманауи өрт сөндіру құралдары.	**5,00**

		Түркістан облысы созақ ауданы «Мыңқұдық» уран кені өндірісіндегі техника қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды оңтайландыру іс шаралары. Обоснование технологического решения по переработке крупнотоннажного отхода производства нефтяных масел	

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	

1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	1	20,0%	**5,00**
2	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	63	12	19,0%	**4,76**
3	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	26	4	15,4%	**3,85**
4	Рудный индустриялық институты	7	1	14,3%	**3,57**
5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9	1	11,1%	**2,78**
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	47	5	10,6%	**2,66**
7	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	19	2	10,5%	**2,63**
8	Қарағанды индустриялық университеті	10	1	10,0%	**2,50**
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	10	1	10,0%	**2,50**
10	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	14	1	7,1%	**1,79**
11	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	41	2	4,9%	**1,22**
12	Торайғыров университеті	23	1	4,3%	**1,09**
13	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	71	3	4,2%	**1,06**
14	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	59	0	0,0%	**0,00**
15	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	78	0	0,0%	**0,00**
16	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	41	0	0,0%	**0,00**
17	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	20	0	0,0%	**0,00**
18	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	28	0	0,0%	**0,00**
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	181	0	0,0%	**0,00**
20	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	49	0	0,0%	**0,00**
21	Инновациялық Еуразия университеті	19	0	0,0%	**0,00**
22	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	106	0	0,0%	**0,00**
23	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	14	0	0,0%	**0,00**
24	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	40	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 980 болса, оның

ішінде 35 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 3,26% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Рудный индустриялық институты.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	82,0	**2,93**
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	77,5	**2,77**
3	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	76,8	**2,74**
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	76,3	**2,73**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	76,2	**2,72**
6	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	75,9	**2,71**
7	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	69,8	**2,49**
8	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	69,0	**2,46**
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	68,9	**2,46**
10	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	67,2	**2,40**
11	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	64,7	**2,31**
12	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	64,6	**2,31**
13	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	64,2	**2,29**
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	62,8	**2,24**
15	Рудный индустриялық институты	59,5	**2,13**
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	58,7	**2,10**

17	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	58,1	**2,08**
18	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	54,9	**1,96**
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	52,3	**1,87**
20	Қарағанды индустриялық университеті	52,0	**1,86**
21	Торайғыров университеті	49,5	**1,77**
22	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	41,5	**1,48**
23	Инновациялық Еуразия университеті	40,3	**1,44**
24	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0,0	**0,00**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 61 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді. Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Рудный индустриялық институты	51	2	3.92%	**5,00**
2	Торайғыров университеті	127	4	3.15%	**4,02**

3	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	46	1	2.17%	**2,77**
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	218	4	1.83%	**2,34**
5	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	409	4	0.98%	**1,25**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	104	1	0.96%	**1,23**
7	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	238	1	0.42%	**0,54**
8	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	64	0	0.00%	**0,00**
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	145	0	0.00%	**0,00**
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	141	0	0.00%	**0,00**
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	30	0	0.00%	**0,00**
12	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	69	0	0.00%	**0,00**
13	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	378	0	0.00%	**0,00**
14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	117	0	0.00%	**0,00**
15	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	386	0	0.00%	**0,00**
16	Қарағанды индустриялық университеті	93	0	0.00%	**0,00**
17	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	73	0	0.00%	**0,00**
18	Инновациялық Еуразия университеті	74	0	0.00%	**0,00**
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	309	0	0.00%	**0,00**
20	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	97	0	0.00%	**0,00**
21	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	51	0	0.00%	**0,00**
22	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	28	0	0.00%	**0,00**
23	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	79	0	0.00%	**0,00**
24	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	86	0	0.00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 0,49% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Рудный индустриялық институты, Торайғыров университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	28441,00	13.08	**5,00**
2	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	9112,00	14.56	**4,49**
3	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	324,00	5098,00	15.73	**4,16**
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885,00	13916,00	15.72	**4,16**
5	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291,00	4666,00	16.03	**4,08**
6	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436,00	7147,00	16.39	**3,99**
7	Торайғыров университеті	511,00	8878,00	17.37	**3,76**
8	Инновациялық Еуразия университеті	80,00	1410,00	17.63	**3,71**
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193,00	3651,00	18.91	**3,46**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19.20	**3,41**
11	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67,00	1382,00	20.63	**3,17**
12	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311,00	6524,00	20.98	**3,12**
13	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355,00	7781,00	21.92	**2,98**
14	Қарағанды индустриялық университеті	123,00	2744,00	22.31	**2,93**

15	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284,00	6458,00	22.74	**2,88**
16	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00	11566,00	22.77	**2,87**
17	Рудный индустриялық институты	66,00	1602,00	24.27	**2,69**
18	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191,00	4760,00	24.92	**2,62**
19	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226,00	5804,00	25.68	**2,55**
20	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288,00	7787,00	27.04	**2,42**
21	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00	5020,00	27.00	**2,42**
22	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103,00	2979,00	28.92	**2,26**
23	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111,00	4139,00	37.29	**1,75**
24	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270,00	11010,00	40.78	**1,60**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл- Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Инновациялық Еуразия университеті	80,00	77,00	96,25%	**5,00**
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288,00	-	62,50%	**3,25**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	1336,00	61,43%	**3,19**
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436,00		60,78%	**3,16**
5	Торайғыров университеті	511,00	-	58,51%	**3,04**
6	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193,00	110,00	56,99%	**2,96**
7	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191,00	108,00	56,54%	**2,94**
8	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355,00	198,00	55,77%	**2,90**

9	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111,00	61,00	54,95%	**2,85**
10	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284,00	144,00	50,70%	**2,63**
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00	253,00	49,80%	**2,59**
12	Қарағанды индустриялық университеті	123,00	60,00	48,78%	**2,53**
13	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226,00	108,00	47,79%	**2,48**
14	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311,00	148,00	47,59%	**2,47**
15	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103,00		47,57%	**2,47**
16	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00		47,31%	**2,46**
17	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291,00	133,00	45,70%	**2,37**
18	Рудный индустриялық институты	66,00	30,00	45,45%	**2,36**
19	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270,00	119,00	44,07%	**2,29**
20	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	324,00	141,00	43,52%	**2,26**
21	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67,00	-	43,28%	**2,25**
22	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885,00		41,36%	**2,15**
23	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	-	36,42%	**1,89**
24	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00		31,56%	**1,64**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 50% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Инновациялық Еуразия университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147,00	53068,00	**5,00**
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787,00	43838,00	**4,30**
3	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666,00	31123,00	**3,33**
4	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382,00	26140,00	**2,95**
5	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458,00	24760,00	**2,84**
6	Инновациялық Еуразия университеті	1410,00	17596,00	**2,30**

7	Рудный индустриялық институты	1602,00	17301,00	**2,28**
8	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781,00	15879,00	**2,17**
9	Қарағанды индустриялық университеті	2744,00	15687,00	**2,15**
10	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651,00	14605,00	**2,07**
11	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5098,00	14230,00	**2,04**
12	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441,00	13547,00	**1,99**
13	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804,00	13040,00	**1,95**
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327,00	11075,00	**1,80**
15	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566,00	9097,00	**1,65**
16	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020,00	6715,55	**1,47**
17	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760,00	5656,00	**1,39**
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916,00	5563,00	**1,38**
19	Торайғыров университеті	8878,00	5092,00	**1,35**
20	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979,00	4989,00	**1,34**
21	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112,00	4549,00	**1,30**
22	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524,00	3965,00	**1,26**

23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010,00	2481,00	**1,15**
24	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139,00	554,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	**5,00**
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369	**4,78**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**4,70**
4	Қарағанды индустриялық университеті	510404	**4,48**

5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**4,32**
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625	**4,31**
7	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**4,09**
8	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451598	**3,92**
9	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	515401	**3,91**
10	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501098	**3,75**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**3,70**
12	Рудный индустриялық институты	439193	**3,61**
13	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416975	**3,59**
14	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887	**3,58**
15	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000	**3,51**
16	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526	**3,50**
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	**3,31**
18	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727	**3,23**
19	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**3,07**
20	Торайғыров университеті	380525	**2,94**
21	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349321	**2,68**
22	Инновациялық Еуразия университеті	320549	**2,16**
23	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326707	**1,92**
24	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 454 654,75 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті – 551412 теңге, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті – 595369 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адам болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

2- диаграмма. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

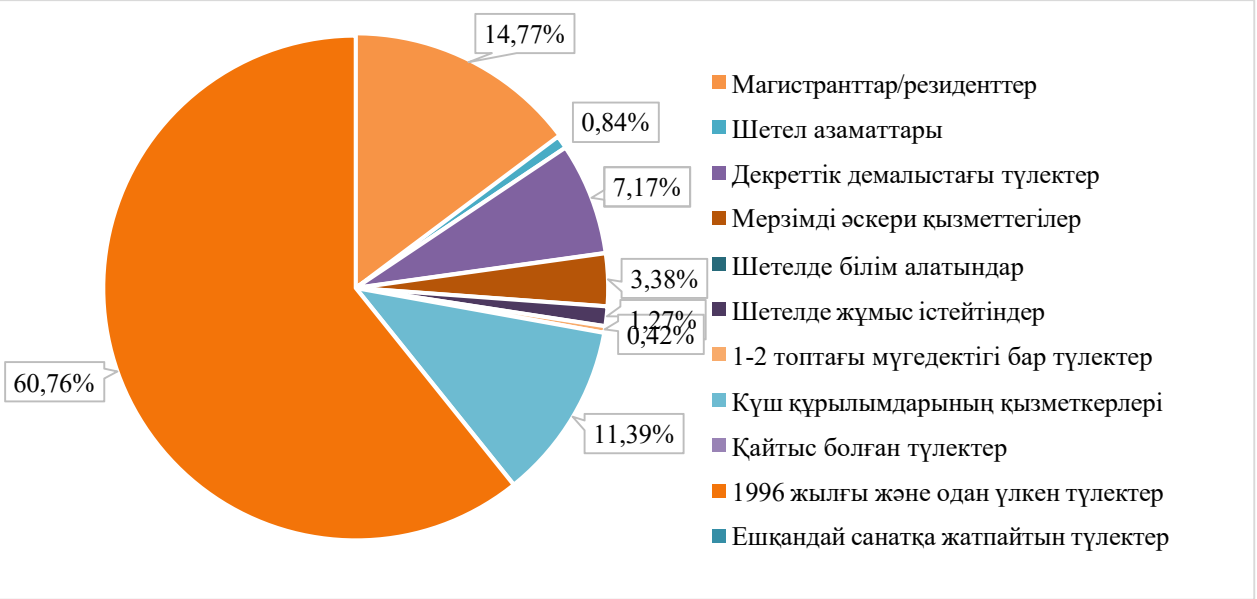

2- диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 980 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 17; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 8; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 35; шетелде жұмыс істейтіндер – 3; шетел азаматтары – 2; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; 1995 жылғы және одан үлкен – 144; Күш құрылымдарының қызметкерлері – 27.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Торайғыров университеті	23	100%	70%	30%	**4,10**
2	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	59	86%	78%	8%	**4,07**
3	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	181	87%	76%	11%	**4,05**
4	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	63	88%	75%	13%	**4,02**
5	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	10	100%	67%	33%	**4,00**

6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	41	95%	67%	28%	**3,89**
7	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	106	84%	73%	11%	**3,85**
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	78	88%	64%	24%	**3,69**
9	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	19	71%	65%	6%	**3,53**
10	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	20	79%	63%	16%	**3,47**
11	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	14	100%	45%	55%	**3,36**
12	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	71	86%	54%	32%	**3,34**
13	Инновациялық Еуразия университеті	19	100%	44%	56%	**3,33**
14	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	26	74%	57%	17%	**3,17**
15	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	49	75%	53%	22%	**3,08**
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	47	72%	51%	21%	**2,97**
17	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	41	76%	48%	28%	**2,93**
18	Қарағанды индустриялық университеті	10	77%	44%	33%	**2,89**
19	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	28	68%	45%	23%	**2,73**
20	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9	72%	43%	29%	**2,71**
21	Рудный индустриялық институты	7	100%	20%	80%	**2,60**
22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	40	63%	38%	25%	**2,38**
23	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	14	60%	30%	30%	**2,10**
*	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	-	-	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 83% құрады. Ең жоғары көрсеткіш: Торайғыров университеті. Соңғы позицияда Ш.Есенов ат. Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

технологиялар және инжиниринг университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті болды.

3- диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

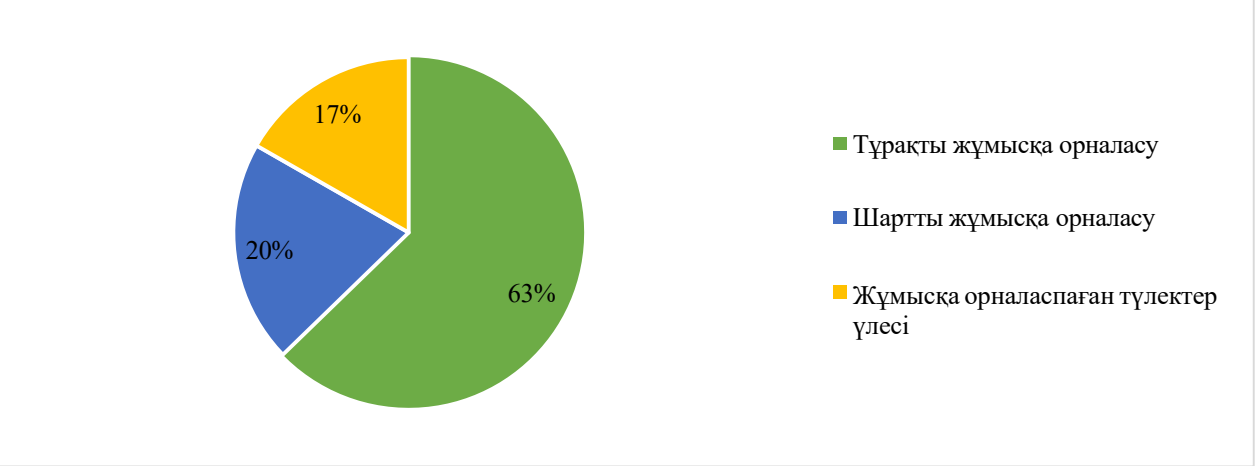

3- диаграммадан ББ бойынша түлектердің 63%-ы тұрақты, ал 20%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 17%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	75%	66%	86%
2	Рудный индустриялық институты	*	*	100%
3	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	68%	79%	88%
4	Торайғыров университеті	89%	76%	100%
5	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	61%	50%	76%
6	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	78%	70%	86%
7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	65%	85%	79%
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	79%	71%	*
9	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	40%	86%	68%
10	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	65%	80%	87%
11	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	20%	58%	75%
12	Қарағанды индустриялық университеті	*	*	77%
13	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	80%	67%	71%

14	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	94%	88%	95%
15	Инновациялық Еуразия университеті	-	56%	100%
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	52%	59%	84%
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	81%	62%	100%
18	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	86%	67%	60%
19	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	92%	60%	74%
20	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	86%	81%	88%
21	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	80%	50%	100%
22	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	62%	78%	72%
23	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	83%	*	72%
24	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	58%	59%	63%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы осы ЖЖОКБҰ-да байқалады: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінде.

4- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

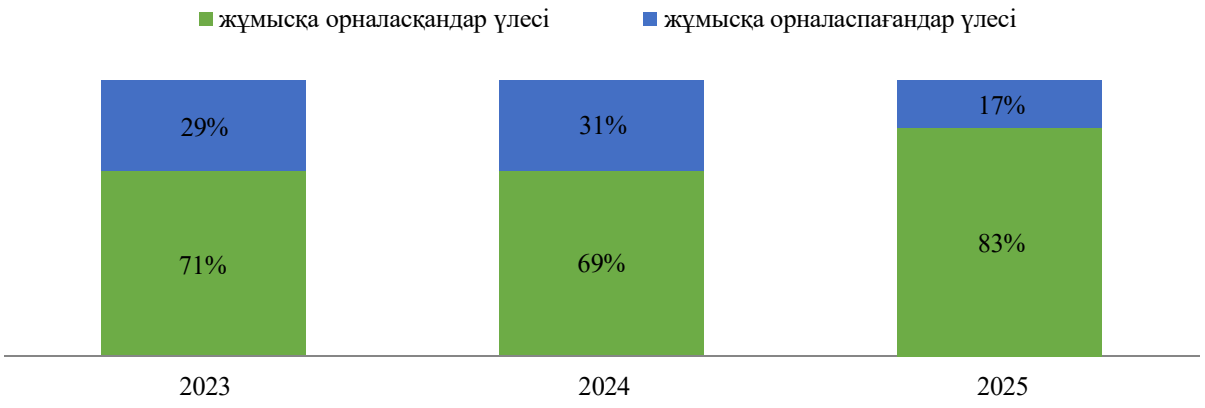

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 71%, 2024 жылы - 69%, ал 2025 жылы - 83% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1,23	**4,90**
2	Инновациялық Еуразия университеті	1,41	**4,81**
3	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1,54	**4,76**
4	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	1,58	**4,74**
5	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1,58	**4,74**
6	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,86	**4,61**
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	1,87	**4,61**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2,00	**4,55**
9	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	2,03	**4,53**
10	Рудный индустриялық институты	2,17	**4,47**
11	Торайғыров университеті	2,41	**4,36**
12	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2,44	**4,34**
13	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	2,57	**4,29**
14	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2,80	**4,18**

15	Қарағанды индустриялық университеті	2,88	**4,15**
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,93	**4,12**
17	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	3,30	**3,96**
18	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	3,31	**3,95**
19	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	3,43	**3,90**
20	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	3,56	**3,84**
21	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	4,17	**3,56**
22	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	4,41	**3,45**
23	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5,17	**3,11**
*	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Инновациялық Еуразия университеті

5- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

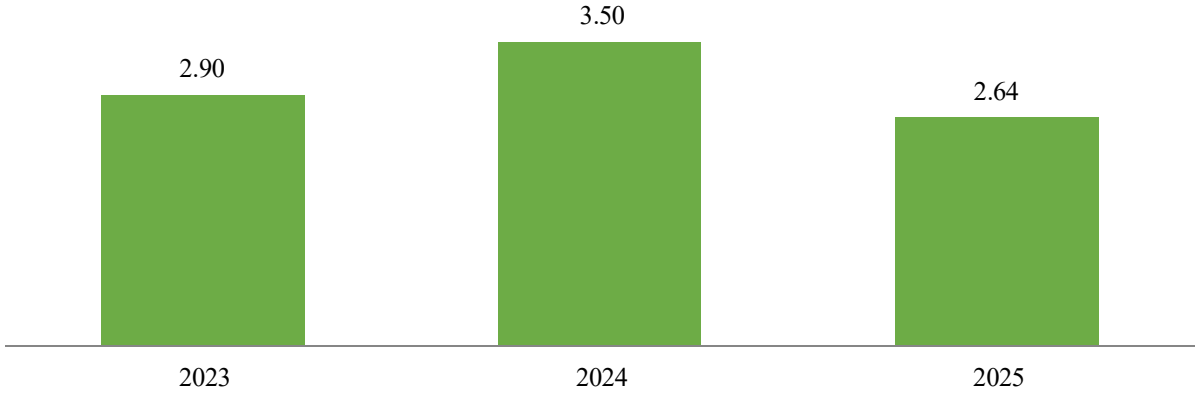

5- диаграмма еңбек нарығында . «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,90 айды, 2024 жылы 3,50 айды, ал 2025 жылы 2,64 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы

көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	352128	**5,00**
2	Инновациялық Еуразия университеті	253923	**4,11**
3	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	280899	**4,04**
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	250000	**4,00**
5	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	246761	**3,96**
6	Рудный индустриялық институты	231294	**3,79**
7	Қарағанды индустриялық университеті	227220	**3,73**
8	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	206275	**3,62**
9	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	222990	**3,40**
10	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	218152	**3,37**
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	201401	**3,28**
12	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	191990	**3,08**
13	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	178592	**3,07**
14	Торайғыров университеті	159177	**2,95**
15	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	150105	**2,90**
16	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	194995	**2,87**

17	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	167320	**2,80**
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	133654	**2,73**
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	148358	**2,72**
20	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	153843	**2,67**
21	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	119655	**2,42**
22	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	110458	**2,40**
23	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103287	**2,28**
*	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті. Ең төменгі көрсеткішті С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**3,274**	1/23
2	Торайғыров университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**3,145**	2/23
3	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**3,026**	3/23
4	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В11208 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**3,004**	4/23
5	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,911**	5/23

6	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,880**	6/23
7	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,841**	7/23
8	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В11279 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,830**	8/23
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В11221 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,824**	9/23
10	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В11223 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,822**	10/23
11	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,814**	11/23
12	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,784**	12/23
13	Инновациялық Еуразия университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,770**	13/23
14	Рудный индустриялық институты	6В11210 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,739**	14/23
15	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,693**	15/23
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,617**	16/23
17	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В11230 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,596**	17/23

18	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,592**	18/23
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В11200 Өндірістегі өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,588**	19/23
20	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В11201 Өндірістік, экологиялық және өрт қауіпсіздігі	**2,550**	20/23
21	Қарағанды индустриялық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,511**	21/23
22	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,471**	22/23
23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**2,242**	23/23
*	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	**1,271**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19- кестеде «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-5 құрамына Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Инновациялық Еуразия университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Рудный индустриялық институты, Торайғыров университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8 / 24	4 / 25	1/23
2	Торайғыров университеті	1 / 24	3 / 25	2/23

3	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	3 / 24	1 / 25	3/23
4	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	19 / 24	6 / 25	4/23
5	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	18 / 24	5 / 25	5/23
6	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5 / 24	8 / 25	6/23
7	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2 / 24	22 / 25	7/23
8	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	13 / 24	13 / 25	8/23
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	12 / 24	7 / 25	9/23
10	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	9 / 24	17 / 25	10/23
11	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	23 / 24	14 / 25	11/23
12	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7 / 24	20 / 25	12/23
13	Инновациялық Еуразия университеті	-	15 / 25	13/23
14	Рудный индустриялық институты	*	*	14/23
15	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	10 / 24	11 / 25	15/23
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	14 / 24	*	16/23
17	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	22 / 24	9 / 25	17/23
18	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6 / 24	23 / 25	18/23
19	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	24 / 24	25 / 25	19/23
20	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	11 / 24	10 / 25	20/23
21	Қарағанды индустриялық университеті	*	*	21/23
22	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	20 / 24	24 / 25	22/23
23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	21 / 24	21 / 25	23/23
*	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	15 / 24	12 / 25	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

13- кестеде 2023-2025 жылдары «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды.

2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Торайғыров университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті болды.

2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді:Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Торайғыров университетінің орнын алды.

2025 жылы көшбасшылар: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Торайғыров университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті

Үш жыл бойы Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті және Халықаралық инженерлік- технологиялық университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Торайғыров университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
2	Инновациялық Еуразия университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
4	Рудный индустриялық институты	6В11208 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
5	Торайғыров университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
7	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
8	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В11279 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
10	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В11221 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі

11	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В11223 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
12	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
13	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В11210 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
15	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
17	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В11230 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
18	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
19	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В11200 Өндірістегі өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
20	Қарағанды индустриялық университеті	6В11201 Промышленная, экологическая и пожарная безопасность
21	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
22	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі

23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі
24	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В11201 Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі

6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу даярлау бағыты
В057 Ақпараттық технологиялар білім беру бағдарламасы тобы
«Математикалық және компьютерлік модельдеу» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.
2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.
3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.
4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы

№116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 8 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	12	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	**4,33**
3	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8	**3,67**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	**1,67**
5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	1	**1,33**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1	**1,33**
7	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	0	**0,00**
8	Қазақстан-Британ техникалық университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, М.Әуезов атындағы

Оңтүстік Қазақстан университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	543	**3,27**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	561	**3,13**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	10	1354	**3,07**
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5	224	**3,00**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2	235	**2,40**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	242	**2,29**

7	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	21	1442	**1,36**
8	Қазақстан-Британ техникалық университеті	2	116	**0,47**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	1	**3,64**
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	11	0	**2,50**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6	0	**1,36**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	0	**0,91**
5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	3	0	**0,68**

6	Қазақстан-Британ техникалық университеті	3	0	**0,68**
7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1	0	**0,23**
8	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша рейтингке қатысатын 8 ЖЖОКБҰ-ның 7 мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE, EUR-ACE	**5,00**
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	**1,92**
3	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	IQAA	**1,92**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	IAAR	**1,92**
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	CAAAE	**1,92**
6	Қазақстан-Британ техникалық университеті	IQAA	**1,92**
7	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	ASIIN	**0,54**
8	Южно-Казахстанский университет имени М.Ауезова	Другое	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы

қатардан көрінді: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

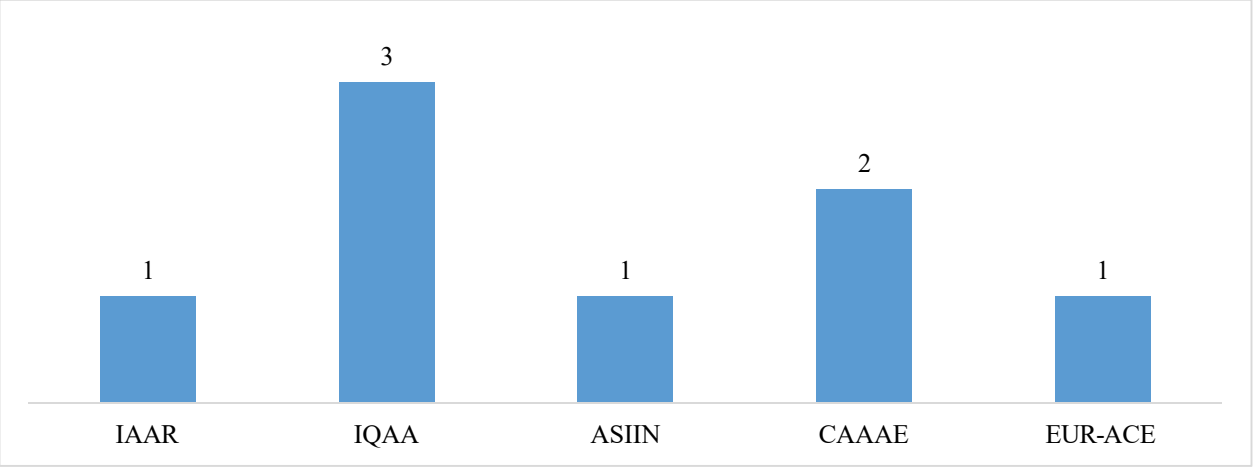

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1- диаграммадан көріп отырғанымыздай, 8 ББ-ның 3-і IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың

соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	8,67	**4,34**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8,50	**4,25**
3	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	8,50	**4,25**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,50	**4,25**
5	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	8,42	**4,21**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8,33	**4,17**
7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8,25	**4,13**
8	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8,17	**4,09**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынға мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6- кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	80	5	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	175	10	**4,57**
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	177	3	**1,36**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	77	1	**1,04**
5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	352	2	**0,45**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1234	0	**0,00**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	0	**0,00**
8	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	25	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6- кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

7- кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Шипажайы әкімшісінің автоматтандырылған жұмыс орнын құру Мекеменің қызметін жақсарту мақсатында ақпараттық жүйесін моделдеу """"Lift Pro Service"" ЖШС-нің лифттерге қызмет көрсетудің ақпараттық ішкі жүйесін құру" "Кәсіпорынның жұмысын тиімділеу мақсатында ақпараттық жүйесіне корреляциялық талдау жасау" "Геном-Лаб" ЖШС қызметкерінің автоматтандырылған жұмыс орнын құру	**5,00**
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	Система классификации нарушений сердечного ритма на основе нейросетевой модели обработки электрокардиограмм, Программное обеспечение цифровой визуализации и морфологического анализа данных электрокардиограммы на основе поиска R-зубцов QRS-комплекса, Цифровая система видеонаблюдения на основе технологии искусственного интеллекта, Имитационная модель в среде AnyLogic для мониторинга распространения инфекции на основе математической модели SIR, Аналитический модуль MorphologicalClassification для морфологической классификации клинико-гематологических синдромов программного комплекса электронного паспорта здоровья (выполнено в рамках проекта AP19679525), Вычислительный модуль MathematicalEvaluation для	**4,39**

		реализации математической модели обработки данных лабораторных исследований программного комплекса диагностики клинико-гематологических синдромов (выполнено в рамках проекта AP19679525), Модуль DataPreprocessing для предобработки данных лабораторных исследований программного комплекса диагностики клинико-гематологических синдромов (выполнено в рамках проекта AP19679525), Модуль DataAcquisition для сбора данных лабораторных исследований программного комплекса диагностики клинико-гематологических синдромов (выполнено в рамках проекта AP19679525), База данных дифференциального диагностирования клинико-гематологических синдромов на основе алгоритма морфологической классификации (выполнено в рамках проекта AP19679525)	

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7- кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	20	20	100,0 %	**5,00**
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	10	5	50,0%	**2,50**
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	15	7	46,7%	**2,33**
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	23	9	39,1%	**1,96**
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	23	7	30,4%	**1,52**
6	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25	5	20,0%	**1,00**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	17	1	5,9%	**0,29**
8	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	69	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8- кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 202 болса, оның ішінде 54 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 26,7% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	115,2	**4,11**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	104,4	**3,73**
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	96,7	**3,45**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	90,0	**3,21**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	86,2	**3,08**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	75,1	**2,68**
7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	70,8	**2,53**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	69,1	**2,47**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 88 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақстан-Британ техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Бал л
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	77	7	9,09%	**5,00**
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	80	4	5,00%	**2,75**
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	177	5	2,82%	**1,55**
4	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	352	7	1,98%	**1,09**
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	175	3	1,71%	**0,94**
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1234	6	0,48	**0,27**

7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	39	0	0%	**0,00**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	25	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1,5% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім

алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шақандағы білім алушылар	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	28441,00	13	**5,00**
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885,00	13916,00	16	**4,16**
3	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823,00	14443,00	17	**3,73**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370,00	25914,00	19	**3,46**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19	**3,41**
6	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	244,00	5953,00	24	**2,68**
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226,00	5804,00	25	**2,55**
8	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157,00	8825,00	56	**1,16**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Бал л
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370,00	1014,00	74.0%	**5,00**
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175,00	1336,00	61,4%	**4,15**
3	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823,00	447,00	54,3%	**3,67**
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226,00	108,00	47,7%	**3,23**
5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885,00	366,00	41,3%	**2,79**
6	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157,00	64,00	41.5%	**2,75**
7	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	244,00	99,00	40,5%	**2,74**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	367,00	31,5%	**2,13**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 54% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық

университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	22327,00	42419,00	**5,00**
2	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	13916,00	32104,00	**3,88**
3	Қазақстан-Британ техникалық университеті	28441,00	22720,00	**2,86**
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	5953,00	13982,00	**1,91**
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	14443,00	13547,00	**1,87**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	25914,00	13040,00	**1,81**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5804,00	11075,00	**1,60**

8	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8825,00	5563,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291,1	**5,00**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673821,9	**2,77**
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	588542,2	**1,97**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584038,9	**1,93**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746,4	**1,65**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805,0	**1,61**

7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**1,10**
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887,3	**1,00**

Дерекқөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтер

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 595236,5 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907291,1 теңге, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673821,9 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;

- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

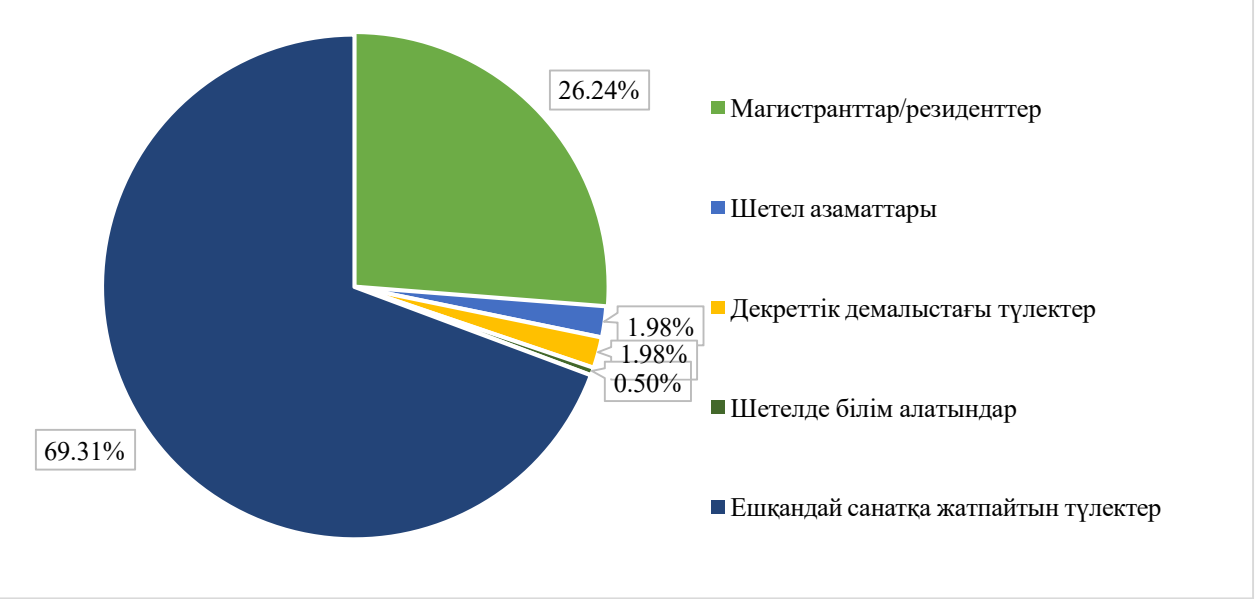

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 202 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 4; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 53; шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 4.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	20	100%	100 %	0%	**5,00**
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	15	100%	93%	7%	**4,79**

3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	23	100%	80%	20%	**4,40**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25	90%	71%	19%	**3,95**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	69	90%	69%	21%	**3,87**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	10	84%	67%	17%	**3,67**
7	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	23	94%	53%	41%	**3,47**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	17	82%	55%	27%	**3,27**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтер

15- кестеге сәйкес, «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 92,4% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті. Соңғы позицияларда М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті болды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

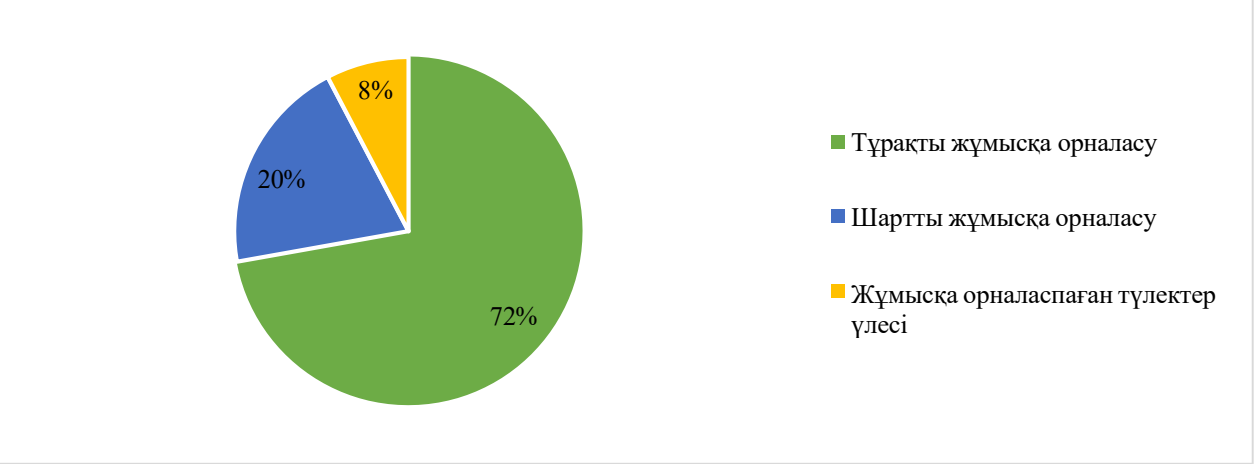

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 72%-ы тұрақты, ал 20%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 8%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	90%	94%	100%
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	100%	96%	90%
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	90%	87%	100%

4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	90%	82%	100%
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	79%	90%
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	90%	80%	94%
7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	80%	88%	84%
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	90%	67%	82%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтер

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орын көрсеткіштері жақсарған: Қазақстан-Британ техникалық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы осы ЖЖОКБҰ-да байқалады: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

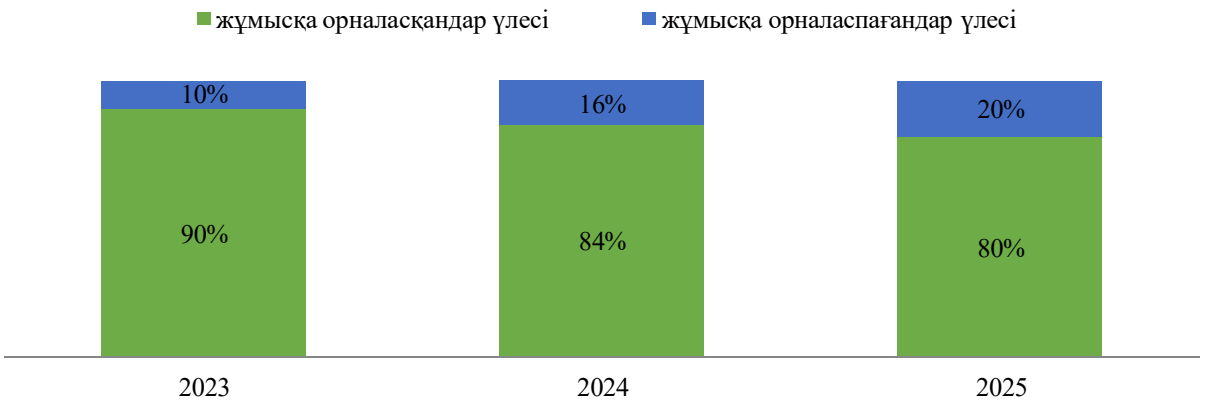

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері нашарлады: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 90%, 2024 жылы - 84%, ал 2025 жылы - 80% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш.

Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1,71	**4,68**
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2,00	**4,55**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,11	**4,50**
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2,32	**4,40**
5	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	2,47	**4,33**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2,53	**4,30**
7	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3,07	**4,06**
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4,30	**3,50**

Дерекқөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 ай немесе 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қазақстан-Британ техникалық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

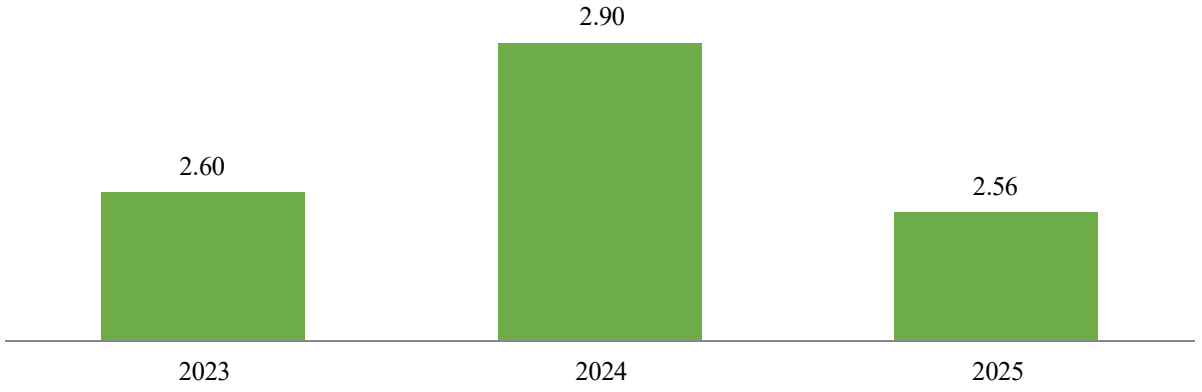

5- диаграмма еңбек нарығында «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,60 айды, 2024 жылы 2,90 айды, ал 2025 жылы 2,56 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	Қазақстан-Британ техникалық университеті	444927,5	**5,00**
2	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	324258,5	**3,48**
3	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	264325,3	**2,72**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	212990,5	**2,07**
5	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	203054,0	**1,95**
6	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	199842,0	**1,89**
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	171230,0	**1,69**
8	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	115500,0	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Қазақстан-Британ техникалық университеті, Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті. Ең төменгі көрсеткішті Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В06105 Математикалық және компьютерлік модельдеу	**3,482**	1 / 8
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу	**3,431**	2 / 8
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	6В06112 Data science	**3,356**	3 / 8
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В06105 Математикалық және компьютерлік модельдеу	**3,313**	4 / 8
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу	**3,194**	5 / 8
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В06104 Математикалық және компьютерлік модельдеу	**2,810**	6 / 8

7	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу	**2,737**	7 / 8
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В06121 Технологии искусственного интеллекта	**2,659**	8 / 8

19- кестеде «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6 / 7	6 / 9	1 / 8
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1 / 7	2 / 9	2 / 8
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	4 / 7	3 / 9	3 / 8
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	3 / 7	1 / 9	4 / 8
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2 / 7	5 / 9	5 / 8
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7 / 7	7 / 9	6 / 8
7	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	9 / 9	7 / 8
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5 / 7	8 / 9	8 / 8

— - рейтингке қатыспаған

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Қазақстан-Британ техникалық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті және Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университет болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Қазақстан-Британ техникалық университетінің орнын алды. 2025 жылы көшбасшылар: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті және Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті. Үш жыл бойы М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті және Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Математикалық және компьютерлік модельдеу» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті және Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу, профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы және оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа баллы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Математикалық және компьютерлік модельдеу» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В06105 Математикалық және компьютерлік модельдеу
2	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу
3	Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті	6В06112 Data science
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В06105 Математикалық және компьютерлік модельдеу
5	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В06104 Математикалық және компьютерлік модельдеу
7	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В06103 Математикалық және компьютерлік модельдеу
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В06121 Технологии искусственного интеллекта

6В01401 Музыкалық білім даярлау бағыты
В006 Музыка мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламасы тобы
«Музыкалық білім» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Музыкалық білім» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 23 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	11	**5,00**
2	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	**4,60**
3	Орталық Азия Инновациялық Университеті	7	**3,40**
4	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5	**2,60**
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	5	**2,60**
6	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	5	**2,60**
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	5	**2,60**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	**2,20**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4	**2,20**
10	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	**2,20**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік	4	**2,20**

	университеті		
12	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	3	**1,80**
13	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	3	**1,80**
14	Қызылорда «Болашақ» университеті	3	**1,80**
15	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2	**1,40**
16	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	**1,40**
17	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	2	**1,40**
18	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2	**1,40**
19	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	**1,40**
20	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	**1,00**
21	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1	**1,00**
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,00**
23	Шымкент университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Орталық Азия Инновациялық Университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5	582	**3,67**
2	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	3	405	**3,40**
3	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7	1205	**3,38**
4	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	720	**3,33**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	15	1320	**3,31**
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	10	492	**3,18**
7	Орталық Азия Инновациялық Университеті	4	604	**3,13**
8	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	358	**2,80**
9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	180	**2,58**
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	306	**2,48**
11	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	3	373	**2,47**
12	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	7	664	**2,08**
13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3	240	**1,90**
14	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	5	460	**1,89**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6	477	**1,83**
16	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	2	166	**1,61**
17	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	2	204	**1,57**
18	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6	276	**1,32**
19	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	3	115	**1,02**
20	Қызылорда «Болашақ» университеті	1	36	**0,63**
21	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	24	**0,56**

22	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2	30	**0,28**
23	Шымкент университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	1	1	**3,33**
2	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3	0	**2,50**
3	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	1	**2,50**
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	0	**1,67**
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1	0	**0,83**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	1	0	**0,83**

7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	0	0	**0,00**
8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	0	0	**0,00**
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
10	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**
11	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
12	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	**0,00**
13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**
14	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	0	0	**0,00**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
16	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	0	0	**0,00**
17	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
18	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
19	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	0	0	**0,00**
20	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	**0,00**
21	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
22	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	0	0	**0,00**
23	Шымкент университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру

бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Музыкалық білім» ББ бойынша рейтингке қатысатын 23 ЖЖОКБҰ-ның 22 мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	CAAAE,ARQA	**5,00**
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	CAAAE,НКЦА	**5,00**
3	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	IQAA	**2,50**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,50**
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IQAA	**2,50**
6	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	IQAA	**2,50**
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	**2,50**
8	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	**2,50**
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	**2,50**
10	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	IAAR	**2,50**
11	Қызылорда «Болашақ» университеті	НКЦА (NKCA)	**2,50**
12	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	IAAR	**2,50**
13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,50**
14	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	IQAA	**2,50**
15	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	IAAR	**2,50**
16	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	**2,50**
17	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	ARQA	**2,50**
18	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	IAAR	**2,50**
19	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,50**
20	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	ARQA	**2,50**
21	Шымкент университеті	НКЦА (NKCA)	**2,50**
22	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,50**
23	Орталық Азия Инновациялық Университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

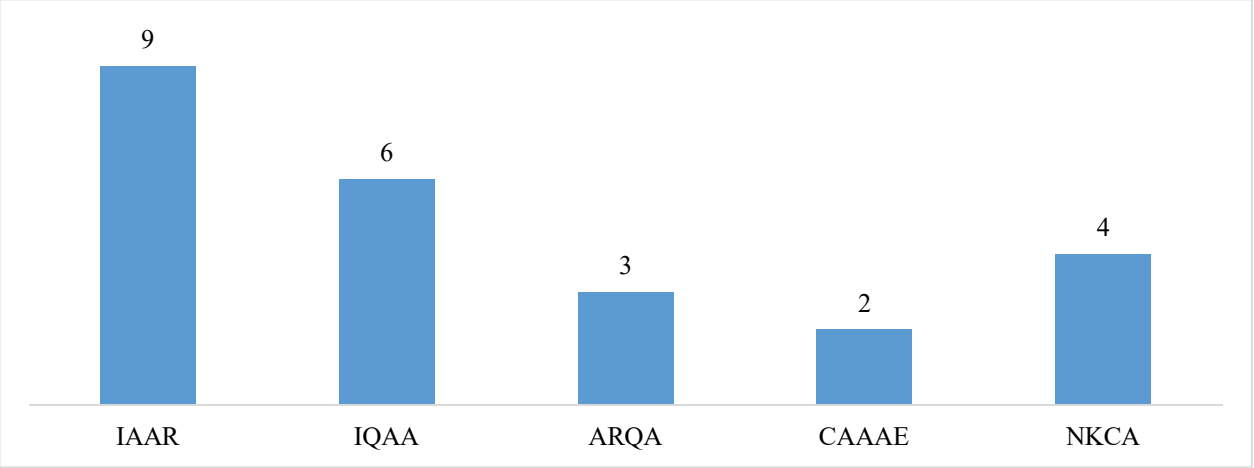

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 22 ББ-ның 9-IAAR - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	9,17	**4,59**
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	9,08	**4,54**
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	9,08	**4,54**
4	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	9,08	**4,54**
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	9,00	**4,50**
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9,00	**4,50**
7	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	9,00	**4,50**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,92	**4,46**
9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,92	**4,46**
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,92	**4,46**
11	Орталық Азия Инновациялық Университеті	8,92	**4,46**
12	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8,83	**4,42**
13	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	8,67	**4,34**
14	Қызылорда «Болашақ» университеті	8,58	**4,29**
15	Шымкент университеті	8,58	**4,29**

16	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	8,42	**4,21**
17	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	8,42	**4,21**
18	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	8,08	**4,04**
19	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7,83	**3,92**
20	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	7,33	**3,67**
21	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,25	**3,63**
22	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	7,25	**3,63**
23	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	7,25	**3,63**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиял ық ұтқырлық бағдарлам аларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	42	6	5,00
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	153	4	0,92
3.	Шымкент университеті	62	1	0,56
4.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	69	1	0,51
5.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	70	1	0,50
6.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	106	1	0,33
7.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	220	1	0,16
8.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	77	0	0,00
9.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу	34	0	0,00

	мемлекеттік университеті			
10.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	142	0	0,00
11.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	207	0	0,00
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	143	0	0,00
13.	Қызылорда «Болашақ» университеті	131	0	0,00
14.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	158	0	0,00
15.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	66	0	0,00
16.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	485	0	0,00
17.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	110	0	0,00
18.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	76	0	0,00
19.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	124	0	0,00
20.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	122	0	0,00
21.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	96	0	0,00
22.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	67	0	0,00
23.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	83	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	«Шоу-бағдарламаларды ұйымдастыру» оқу құралы, «Мәдени қызмет саласындағы социологиялық зерттеудің технологиясы» пәнінен оқу құралы, Қазақ музыка әдебиетін зерттеушілердің еңбектері және оның педагогикалық,тәрбиелік мәні	**5,00**
2	Шымкент университеті	Музыкалық тәрбие арқылы баланың музыкаға деген қызығушылығын арттыру	**3,82**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7- кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университеті және Шымкент университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	30	4	13%	**5,00**
2	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	23	1	4%	**1,63**
3	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	26	1	3,8%	**1,44**
4	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	33	1	3%	**1,14**
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	34	0	0%	**0,00**
6	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	11	0	0%	**0,00**

7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	17	0	0%	**0,00**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	33	0	0%	**0,00**
9	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	27	0	0%	**0,00**
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	24	0	0%	**0,00**
11	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	31	0	0%	**0,00**
12	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	12	0	0%	**0,00**
13	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	25	0	0%	**0,00**
14	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	19	0	0%	**0,00**
15	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	34	0	0%	**0,00**
16	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	34	0	0%	**0,00**
17	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	10	0	0%	**0,00**
18	Шымкент университеті	34	0	0%	**0,00**
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	24	0	0%	**0,00**
20	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	58	0	0%	**0,00**
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	41	0	0%	**0,00**
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	11	0	0%	**0,00**
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8- кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 564 болса, оның ішінде 8 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 1,4% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ

деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	99	**3,55**
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	58	**2,08**
3	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	42	**1,49**
4	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	40	**1,44**
5	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	40	**1,44**
6	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	38	**1,37**
7	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	35	**1,27**
8	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	34	**1,23**
9	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	34	**1,22**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	34	**1,20**
11	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	33	**1,18**
12	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	33	**1,17**
13	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	31	**1,11**
14	Шымкент университеті	31	**1,11**
15	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	31	**1,09**
16	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	30	**1,07**
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	29	**1,05**
18	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	29	**1,03**
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	27	**0,98**
20	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	27	**0,95**
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	24	**0,86**
22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	23	**0,81**
23	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	19	**0,66**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 36 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді. Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Бал л
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	42	10	23,81%	**5,00**
2	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	69	15	21,74%	**4,57**
3	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	76	10	13,16%	**2,76**
4	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	77	5	6,49%	**1,36**
5	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	110	4	3,64%	**0,76**
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	83	3	3,61%	**0,76**
7	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	122	2	1,64%	**0,34**
8	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	158	2	1,27%	**0,27**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	96	1	1,04%	**0,22**
10	Қызылорда «Болашақ» университеті	131	1	0,76%	**0,16**
11	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	143	1	0,70%	**0,15**
12	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	153	1	0,65%	**0,14**

13	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	207	1	0,48%	**0,10**
14	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	220	0	0,00%	**0,00**
15	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	142	0	0,00%	**0,00**
16	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	34	0	0,00%	**0,00**
17	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	106	0	0,00%	**0,00**
18	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	66	0	0,00%	**0,00**
19	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	485	0	0,00%	**0,00**
20	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	124	0	0,00%	**0,00**
21	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	70	0	0,00%	**0,00**
22	Шымкент университеті	62	0	0,00%	**0,00**
23	Орталық Азия Инновациялық Университеті	67	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Музыкалық білім» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 3,8% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763,00	10978,00	14	**5,00**
2	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396,00	5806,00	15	**4,91**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695,00	11391,00	16	**4,39**
4	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471,00	9031,00	19	**3,75**
5	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19	**3,75**
6	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407,00	7975,00	20	**3,67**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872,00	17207,00	20	**3,65**
8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395,00	7902,00	20	**3,60**
9	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311,00	6524,00	21	**3,43**
10	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568,00	11964,00	21	**3,42**
11	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225,00	4939,00	22	**3,28**
12	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290,00	6458,00	22	**3,23**
13	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284,00	6458,00	23	**3,16**
14	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00	11566,00	23	**3,16**
15	Шымкент университеті	289,00	6666,00	23	**3,12**
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	14379,00	27	**2,70**
17	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288,00	7787,00	27	**2,66**
18	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87,00	2457,00	28	**2,55**
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	142,00	4843,00	34	**2,11**
20	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294,00	10645,00	36	**1,99**

21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380,00	13823,00	36	**1,98**
22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270,00	11010,00	41	**1,76**
23	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364,00	16067,00	44	**1,63**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни

ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288,00	180,00	62,50%	**5,00**
2	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395,00		58,48%	**4,68**
3	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872,00	502,00	57,57%	**4,61**
4	Шымкент университеті	289,00		52,25%	**4,18**
5	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763,00	396,00	51,90%	**4,15**
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284,00	144,00	50,70%	**4,06**
7	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225,00	113,00	50,22%	**4,02**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00		49,80%	**3,98**
9	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290,00		48,62%	**3,89**
10	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311,00		47,59%	**3,81**
11	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568,00		47,18%	**3,77**
12	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380,00	178,00	46,84%	**3,75**
13	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364,00		44,78%	**3,58**
14	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270,00	119,00	44,07%	**3,53**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471,00	199,00	42,25%	**3,38**
16	Қызылорда «Болашақ» университеті	142,00	59,00	41,55%	**3,32**

17	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294,00	118,00	40,14%	**3,21**
18	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00		38,40%	**3,07**
19	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407,00		35,87%	**2,87**
20	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396,00		35,35%	**2,83**
21	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00		31,56%	**2,52**
22	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87,00		17,24%	**1,38**
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695,00		2,30%	**0,18**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 42,5% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787,00	43838,28	**5,00**
2	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458,00	24760,00	**3,15**
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379,00	23345,00	**3,02**
4	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207,00	13401,00	**2,06**
5	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964,00	13063,14	**2,02**
6	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327,00	11075,00	**1,83**
7	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975,00	10181,00	**1,74**
8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7902,00	9411,00	**1,67**
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566,00	9097,00	**1,64**
10	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843,00	7287,59	**1,46**
11	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4939,00	6557,00	**1,39**
12	Шымкент университеті	6666,00	6395,00	**1,38**
13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978,00	5783,29	**1,32**
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458,00	4486,00	**1,19**
15	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	2457,00	4138,00	**1,16**
16	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	10645,00	4110,00	**1,16**
17	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524,00	3965,50	**1,14**
18	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031,00	3800,30	**1,13**
19	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067,00	3609,00	**1,11**
20	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806,00	3511,00	**1,10**
21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823,00	3077,00	**1,06**
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391,00	2779,00	**1,03**

23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010,00	2481,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984,0	**5,00**
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884,4	**4,60**
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	**4,01**
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221,1	**3,82**
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369,0	**3,81**
6	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	536553,5	**3,62**
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	**3,51**

8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625,0	**3,40**
9	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	478746,3	**3,31**
10	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686,5	**3,29**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**2,86**
12	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287,3	**2,82**
13	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	**2,51**
14	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490,2	**2,39**
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676,3	**2,37**
16	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584,5	**2,31**
17	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	400289,3	**2,15**
18	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371175,6	**1,96**
19	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645,0	**1,83**
20	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320,9	**1,79**
21	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	351110,9	**1,49**
22	Шымкент университеті	335211,4	**1,45**
23	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069,0	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Музыкалық білім» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 454 074,76 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707984,0 теңге, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті – 668884,4 теңге, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті – 530045,0 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

2-диаграмма. «Музыкалық білім» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

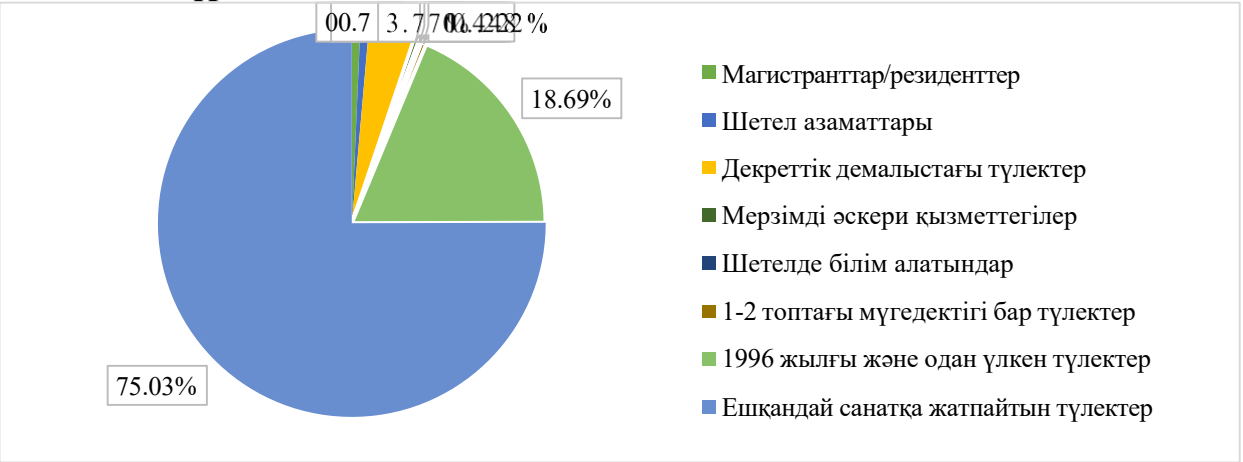

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 583 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 27; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 3; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 5; шетелде білім алатын түлектер – 2; шетел азаматтары – 5; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 3; 1995 жылғы және одан үлкен – 134.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	23	100%	94%	6%	**4,83**
2	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	17	100%	93%	7%	**4,79**
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	30	95%	91%	4%	**4,65**
4	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	24	100%	87%	13%	**4,61**
5	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	33	95%	86%	9%	**4,50**
6	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	34	93%	87%	6%	**4,48**
7	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	19	100%	80%	20%	**4,40**
8	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	26	88%	88%	0%	**4,38**

9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	33	93%	83%	10%	**4,37**
10	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	31	100%	78%	22%	**4,33**
11	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	34	91%	83%	8%	**4,33**
12	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	25	100%	76%	24%	**4,29**
13	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	11	100%	73%	27%	**4,18**
14	Шымкент университеті	34	86%	76%	10%	**4,00**
15	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	12	83%	75%	8%	**3,92**
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	58	88%	65%	23%	**3,68**
17	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	10	88%	63%	25%	**3,63**
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	23	89%	61%	28%	**3,61**
19	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	27	80%	67%	13%	**3,58**
20	Орталық Азия Инновациялық Университеті	41	73%	68%	5%	**3,53**
21	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	24	82%	47%	35%	**3,06**
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	11	60%	60%	0%	**3,00**
*	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3	-	-	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Музыкалық білім» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 87,27% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті,М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті. Соңғы позицияларда Қызылорда «Болашақ» университеті болды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

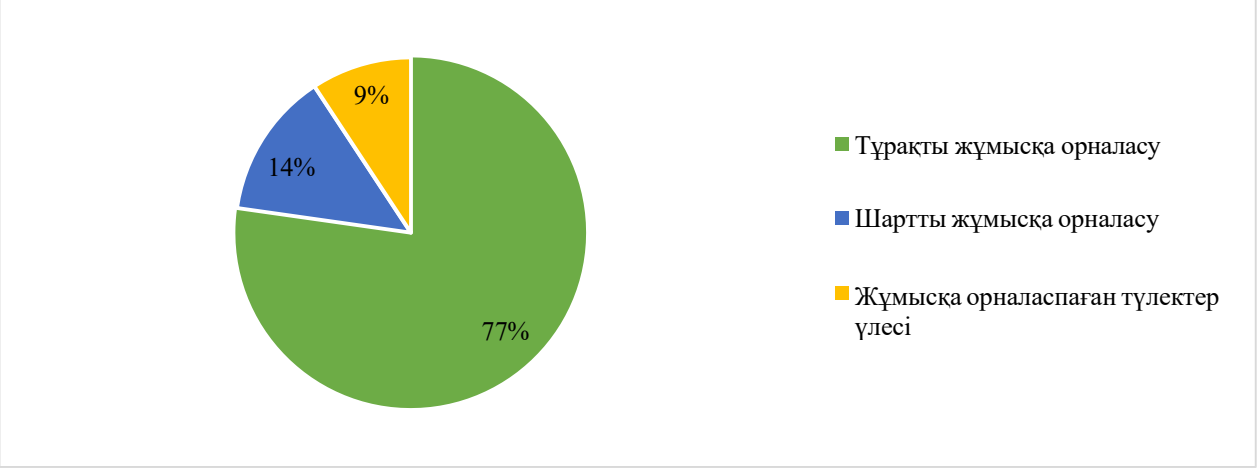

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 77%-ы тұрақты, ал 14%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 9%-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	85%	79%	93%
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	100%	90%	100%
3	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	72%	92%	88%
4	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	83%	-	83%
5	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	100%	-	95%
6	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	91%	56%	*
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	70%	42%	88%
8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	80%	92%	100%
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	82%	71%	82%
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	83%	85%	100%
11	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	-	47%	93%
12	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	100%	100%	100%
13	Шымкент университеті	68%	79%	86%
14	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	73%	81%	80%
15	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	93%	100%	100%
16	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	100%	67%	89%

17	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	94%	60%	95%
18	Қызылорда «Болашақ» университеті	50%	-	60%
19	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	75%	82%	100%
20	Орталық Азия Инновациялық Университеті	70%	50%	73%
21	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	-	91%
22	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	71%	100%	88%
23	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	80%	-	100%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Шымкент университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

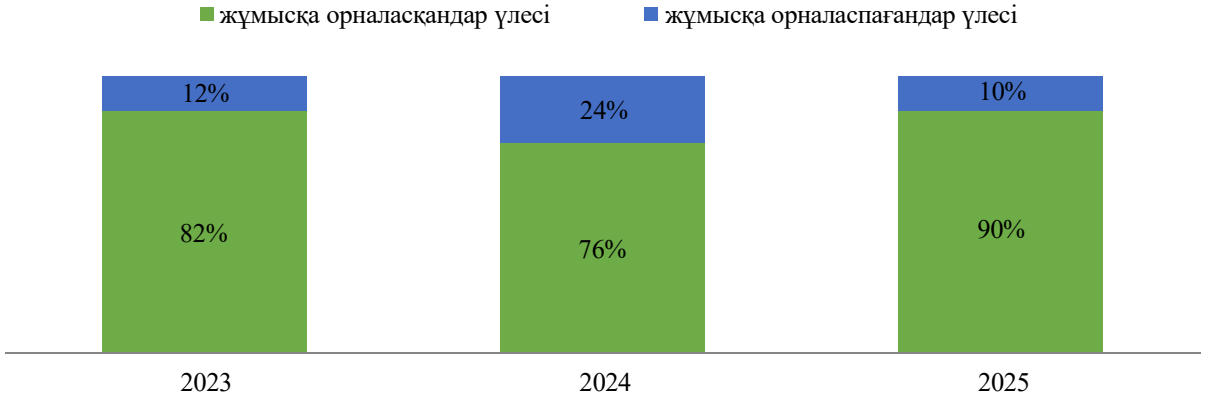

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 82%, 2024 жылы - 76%, ал 2025 жылы - 90% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	Қызылорда «Болашақ» университеті	1,00	**5,00**
2	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,12	**4,95**
3	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,33	**4,85**
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1,50	**4,77**
5	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1,56	**4,75**
6	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1,56	**4,74**
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1,62	**4,72**
8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1,70	**4,68**
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1,71	**4,68**
10	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1,74	**4,67**
11	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1,79	**4,64**
12	Шымкент университеті	1,83	**4,62**
13	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	2,00	**4,55**
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2,08	**4,51**
15	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	2,11	**4,49**
16	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2,25	**4,43**
17	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2,27	**4,42**
18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2,59	**4,28**
19	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2,68	**4,24**

20	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3,07	**4,06**
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	3,46	**3,88**
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3,95	**3,66**
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті		*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,3 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қызылорда «Болашақ» университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

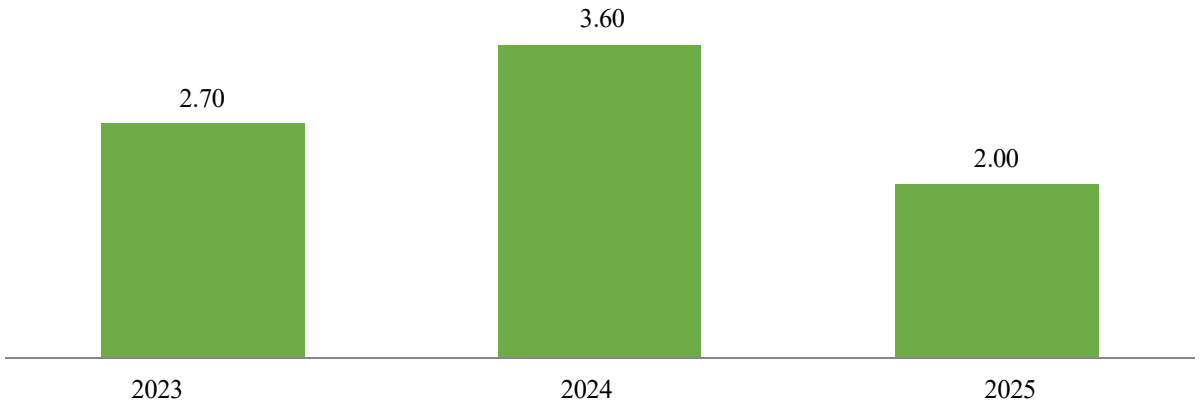

5- диаграмма еңбек нарығында «Музыкалық білім» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,70 айды, 2024 жылы 3,60 айды, ал 2025 жылы 2,00 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де

назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	366383.8	**5,00**
2	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	304409.2	**4,92**
3	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	268656.3	**4,20**
4	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	242833.0	**3,98**
5	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	246264.7	**3,97**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	220837.1	**3,84**
7	Шымкент университеті	232843.6	**3,73**
8	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	214956.2	**3,68**
9	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	211712.4	**3,60**
10	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	229097.5	**3,52**
11	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	198775.6	**3,50**
12	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	224262.9	**3,47**
13	Орталық Азия Инновациялық Университеті	203247.9	**3,38**
14	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	194103.8	**3,23**
15	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	181507.3	**3,23**
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	163701.3	**3,07**
17	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	161651.9	**2,90**
18	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	150748.4	**2,77**

19	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	149128.7	**2,75**
20	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	131384.5	**2,54**
21	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	115734.0	**2,52**
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	94220.9	**2,24**
*	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті. Ең төменгі көрсеткішті Қызылорда «Болашақ» университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Музыкалық білім» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Музыкалық білім» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01403 Музыка мұғалімі, қосымша білім беру мұғалімі	**3,517**	1/22
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01401 Музыкалық білім	**3,485**	2/22
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01408 Музыкалық білім (ІР)	**3,387**	3/22
4	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01402 Музыкалық білім	**3,383**	4/22
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01401 Музыкалық білім	**3,286**	5/22
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01402 Музыкалық білім (ІР)	**3,250**	6/22
7	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01404 Музыкалық білім	**3,192**	7/22
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01404 Музыкалық білім	**3,184**	8/22
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01410 Музыкалық білім (ІР)	**3,158**	9/22

10	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01402 Музыкалық білім	**3,131**	10/22
11	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01403 Музыка мұғалімдерін даярлау	**3,051**	11/22
12	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01402 Музыка мұғалімдерін даярлау	**3,044**	12/22
13	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01403 Музыкалық білім	**3,012**	13/22
14	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01402 Музыка мұғалімдерін даярлау	**2,972**	14/22
15	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01430 Музыкалық білім	**2,905**	15/22
16	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01406 Музыкалық білім (ІР)	**2,868**	16/22
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01407 Музыкалық білім	**2,841**	17/22
18	Шымкент университеті	6В01402 Музыкалық білім	**2,803**	18/22
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01420 Музыкалық білім	**2,713**	19/22
20	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01420 Музыкалық білім	**2,704**	20/22
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01405 Музыкалық білім	**2,588**	21/22
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01405 Музыкалық білім	**2,328**	22/22
*	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01426 Музыкалық білім (ІР)	**0,990**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19- кестеде «Музыкалық білім» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-5 құрамына Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Музыкалық білім» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	11 / 21	9 / 18	5/22
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1 / 21	1 / 18	3/22
3	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	8 / 21	4 / 18	15/22
4	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	17 / 21	-	9/22
5	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	4 / 21	*	10/22
6	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6 / 21	15 / 18	*
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	18 / 21	18 / 18	20/22
8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	9 / 21	7 / 18	11/22
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	14 / 21	12 / 18	19/22
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	12 / 21	6 / 18	7/22
11	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	-	16 / 18	14/22
12	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2 / 21	2 / 18	4/22
13	Шымкент университеті	20 / 21	14 / 18	18/22
14	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	16 / 21	8 / 18	6/22
15	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7 / 21	3 / 18	8/22
16	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	5 / 21	10 / 18	17/22
17	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	3 / 21	13 / 18	2/22
18	Қызылорда «Болашақ» университеті	21 / 21	-	22/22
19	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	13 / 21	11 / 18	1/22
20	Орталық Азия Инновациялық Университеті	19 / 21	17 / 18	21/22
21	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	-	13/22
22	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	15 / 21	5 / 18	16/22
23	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	10 / 21	*	12/22

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Музыкалық білім» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан

университеті және С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті. 2025 жылы көшбасшылар қатарында: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті болды. Үш жыл бойы Қызылорда «Болашақ» университеті, Орталық Азия Инновациялық Университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Музыкалық білім» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және шетелдік студенттердің үлесі сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Музыкалық білім» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01403 Музыка мұғалімі, қосымша білім беру мұғалімі
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01401 Музыкалық білім
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01408 Музыкалық білім (ІР)
4	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01402 Музыкалық білім
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01401 Музыкалық білім
6	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01402 Музыкалық білім (ІР)
7	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01404 Музыкалық білім
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01404 Музыкалық білім
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01410 Музыкалық білім (ІР)
10	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01402 Музыкалық білім
11	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01403 Музыка мұғалімдерін даярлау
12	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01402 Музыка мұғалімдерін даярлау
13	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01403 Музыкалық білім
14	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01402 Музыка мұғалімдерін даярлау
15	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01430 Музыкалық білім
16	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01406 Музыкалық білім (ІР)
17	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01407 Музыкалық білім
18	Шымкент университеті	6В01402 Музыкалық білім
19	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01420 Музыкалық білім
20	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01420 Музыкалық білім
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01405 Музыкалық білім
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01405 Музыкалық білім
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01426 Музыкалық білім (ІР)

6В071 «Көлік, көліктік техника және технологиялар» даярлау бағыты
В065 «Көлік техникасы және технологиялар»
білім беру бағдарламасы тобы
«Көлік техникасы және технологиялар» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын
бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру

бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Көлік техникасы және технологиялар» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 28 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). ЖЖОКБҰ-дың ішінде Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	10	5,00
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	5,00
3.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6	3,40
4.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6	3,40
5.	Торайғыров университеті	6	3,40
6.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	2,60
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	2,20
8.	Еуразия технологиялық университеті	3	2,20
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	2,20
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	2,20

11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	2,20
12.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3	2,20
13.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	1,80
14.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	1,80
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2	1,80
16.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	1,80
17.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	2	1,80
18.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	1,80
19.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	2	1,80
20.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	1,80
21.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	2	1,80
22.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2	1,80
23.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	1,80
24.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	1	1,40
25.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	1,40
26.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1	1,40
27.	Қарағанды индустриялық университеті	1	1,40
28.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті мен М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	5	398	3,65
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	7	935	3,14
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	345	3,03
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	9	461	2,90
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	9	976	2,83
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	274	2,60
7.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	143	2,56
8.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	3	410	2,35
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1	131	2,31
10.	Еуразия технологиялық университеті	3	311	2,27
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	5	536	2,23
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	351	2,06
13.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6	650	1,81
14.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2	107	1,79
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	360	1,75
16.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	137	1,75
17.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	9	725	1,65
18.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1	43	1,56
19.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	198	1,42
20.	Торайғыров университеті	3	132	1,36
21.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	76	1,26

22.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	2	106	1,15
23.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2	39	1,11
24.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	21	1,01
25.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1	38	0,95
26.	Қарағанды индустриялық университеті	1	38	0,94
27.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	4	111	0,69
28.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5	1	4,58
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6	-	2,50
3.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	5	-	2,08

4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3	-	1,25
5.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	-	0,83
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	-	0,83
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2	-	0,83
8.	Қарағанды индустриялық университеті	2	-	0,83
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	-	0,83
10.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	-	0,83
11.	Торайғыров университеті	2	-	0,83
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1	-	0,42
13.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	-	-	0,00
14.	Еуразия технологиялық университеті	-	-	0,00
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	-	-	0,00
16.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	-	-	0,00
17.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	-	0,00
18.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	-	-	0,00
19.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	-	-	0,00
20.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	-	-	0,00
21.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	-	-	0,00
22.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	-	-	0,00
23.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	-	-	0,00
24.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	-	-	0,00
25.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	-	-	0,00
26.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	-	-	0,00
27.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	-	-	0,00

28.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	-	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша рейтингке қатысатын 28 ЖЖОКБҰ-ның 28-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	ACQUIN	5,00
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	5,00
3.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	IAAR	3,57
4.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	IAAR	2,55
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	CAAAE	2,55
6.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	2,55
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	CAAAE	2,55
8.	Еуразия технологиялық университеті	CAAAE	2,55
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	IQAA	2,55
10.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IQAA	2,55
11.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	IAAR	2,55
12.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	2,55
13.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	IAAR	2,55
14.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	2,55

15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	CAAAE	2,55
16.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	IAAR	2,55
17.	Қарағанды индустриялық университеті	IAAR	2,55
18.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	CAAAE	2,55
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	2,55
20.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	2,55
21.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	2,55
22.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	НКЦА (NKCA)	2,55
23.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	2,55
24.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	IQAA	2,55
25.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	2,55
26.	Торайғыров университеті	CAAAE	2,55
27.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	2,55
28.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IAAR	1,53

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

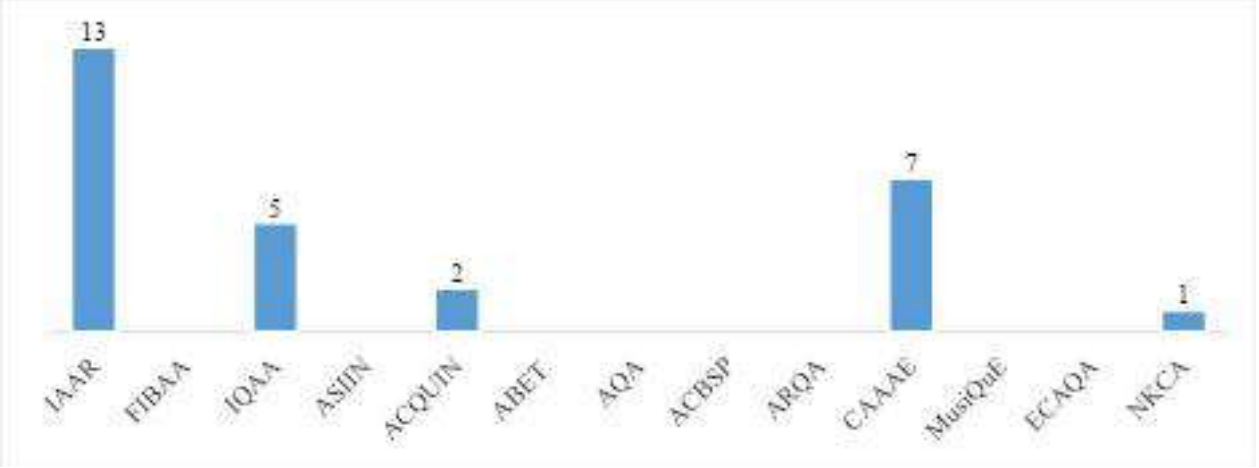

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 28 ББ-ның 13-і IAAR - Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	9	4,50
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8,60	4,30
3.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	8,60	4,30
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	8,50	4,25
5.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	8,40	4,20
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	8,40	4,20
7.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	8,40	4,20
8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8,40	4,20
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	8,30	4,15
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8,30	4,15
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	8,30	4,15
12.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	8,30	4,15
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,30	4,15
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	8,25	4,13
15.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8,25	4,13
16.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	8,25	4,13
17.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,20	4,10
18.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	8,20	4,10
19.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,10	4,05
20.	Торайғыров университеті	8,10	4,05
21.	Қарағанды индустриялық университеті	8	4,00
22.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	8	4,00
23.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,90	3,95
24.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7,80	3,90
25.	Еуразия технологиялық университеті	7,08	3,54
26.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	7,08	3,54
27.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7	3,50
28.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6,40	3,20

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6- кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	57	1	5,00
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	183	2	3,11
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	240	2	2,38
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	213	1	1,34
5.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	236	1	1,21
6.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	90	-	0,00
7.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	121	-	0,00
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	31	-	0,00
9.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	259	-	0,00
10.	Еуразия технологиялық университеті	113	-	0,00

11.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	168	-	0,00
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	59	-	0,00
13.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	41	-	0,00
14.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	152	-	0,00
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	538	-	0,00
16.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	58	-	0,00
17.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	408	-	0,00
18.	Қарағанды индустриялық университеті	75	-	0,00
19.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	68	-	0,00
20.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	70	-	0,00
21.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	73	-	0,00
22.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	207	-	0,00
23.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	186	-	0,00
24.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	77	-	0,00
25.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	738	-	0,00
26.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	71	-	0,00
27.	Торайғыров университеті	121	-	0,00
28.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	110	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік

қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7- кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Автокөлік кәсіпорнының әмбебап бекеттері бар жөндеу аймағының қуатын оңтайландыру	5,00
		Жүк автокөлік компаниясының қызметін автоматтандыру үшін концептуалдық модель және ақпараттық-имитациялық жүйесін құру	
		Автокөліктерге қызмет көрсету кезінде олардың қозғалтқыштарынан шығатын жұмыс істетілген газдарды залалсыздандыратын гопкалитті катализаторды жасау	
2.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	Способ калибровки координатно-измерительной машины	3,22
3.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	Жүк тасымалдайтын кәсіпорнында жүк көліктеріне техникалық қызмет көрсету бөлімінің жабдықтарын жетілдіру	1,52
4.	Торайғыров университеті	Способ модернизации мотоцикла с целью повышения его экологической безопасности	1,52
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	Экономико-математическая модель оптимизации времени начала складирования деталей	0,86

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Торайғыров университеті және Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	24	4	16,7	5,00
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	26	4	15,4	4,62
3.	Қарағанды индустриялық университеті	8	1	12,5	3,75

4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9	1	11,1	3,33
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	32	2	6,3	1,88
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	23	1	4,3	1,30
7.	Торайғыров университеті	34	1	2,9	0,88
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	36	1	2,8	0,83
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	38	1	2,6	0,79
10.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	52	-	-	0,00
11.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	8	-	-	0,00
12.	Еуразия технологиялық университеті	15	-	-	0,00
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	30	-	-	0,00
14.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	3	-	-	0,00
15.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	9	-	-	0,00
16.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7	-	-	0,00
17.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	39	-	-	0,00
18.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	87	-	-	0,00
19.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	28	-	-	0,00
20.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	92	-	-	0,00
21.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	10	-	-	0,00
22.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	63	-	-	0,00
23.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	15	-	-	0,00
24.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	20	-	-	0,00
25.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	-	-	0,00
26.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	235	-	-	0,00
27.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	20	-	-	0,00
28.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	45	-	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 1019 болса, оның ішінде 16 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2,7% құрайды. Кестеге

сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, КЛ.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	86,6	3,09
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	77,0	2,75
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	75,2	2,68
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	61,7	2,20
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	60,8	2,17
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	60,4	2,16
7.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	59,6	2,13
8.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	59,0	2,11
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	58,7	2,10
10.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	58,5	2,09
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	58,6	2,09
12.	Еуразия технологиялық университеті	58,1	2,07
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	57,9	2,07
14.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	57,8	2,06
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	57,1	2,04
16.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	56,6	2,02
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	56,2	2,01
18.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	55,5	1,98

19.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	54,3	1,94
20.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	53,7	1,92
21.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	52,2	1,86
22.	Торайғыров университеті	51,6	1,84
23.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	47,3	1,69
24.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	44,6	1,59
25.	Қарағанды индустриялық университеті	40,2	1,43
26.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	39,0	1,39
27.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	-	0,00
28.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	-	0,00

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 53,5 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған:Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	58	39	67,2	5,00
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	408	127	31,1	2,31
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	110	16	14,5	1,08
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	207	14	6,8	0,50
5.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	68	4	5,9	0,44
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	259	12	4,6	0,34
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	183	8	4,4	0,33
8.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	71	3	4,2	0,31
9.	Торайғыров университеті	121	4	3,3	0,25
10.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	90	2	2,2	0,17
11.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	152	2	1,3	0,10
12.	Қарағанды индустриялық университеті	75	1	1,3	0,10
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	213	3	1,4	0,10
14.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	738	10	1,4	0,10
15.	Еуразия технологиялық университеті	113	1	0,9	0,07
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	240	2	0,8	0,06
17.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	168	1	0,6	0,04
18.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	538	3	0,6	0,04
19.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	236	1	0,4	0,03
20.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	121	-	-	0,00
21.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	31	-	-	0,00
22.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	59	-	-	0,00
23.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	41	-	-	0,00

24.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	70	-	-	0,00
25.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	73	-	-	0,00
26.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	186	-	-	0,00
27.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	57	-	-	0,00
28.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	77	-	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 5,5% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	12917	14	5,00
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	15	4,78
3.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	4,74
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	16	4,42
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	16	4,34
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16	4,24
7.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	71	1170	16	4,22
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	1944	17	4,15
9.	Еуразия технологиялық университеті	100	1693	17	4,11
10.	Торайғыров университеті	511	8878	17	4,00
11.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17	3,98
12.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	14443	18	3,96
13.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	19	3,68
14.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19	3,63
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	3,62
16.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	1593	19	3,58
17.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	1382	21	3,37
18.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	22	3,17
19.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	22	3,17
20.	Қарағанды индустриялық университеті	123	2744	22	3,12
21.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	3,05
22.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	5106	24	2,85

23.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	4760	25	2,79
24.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	26	2,71
25.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	27	2,61
26.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	2979	29	2,40
27.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204	7478	37	1,90
28.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	41	1,70

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	74,0	5,00
2.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	7	50	70,4	4,76
3.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	133	63,6	4,30
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60,8	4,11
5.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	548	59,0	3,98
6.	Торайғыров университеті	511	299	58,5	3,95
7.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	108	56,5	3,82
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	65	56,0	3,79
9.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	55,8	3,77
10.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	59	55,1	3,72
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	447	54,3	3,67
12.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204	106	52,0	3,51
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49,8	3,36
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	40	48,8	3,30
15.	Қарағанды индустриялық университеті	123	60	48,8	3,30
16.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	108	47,8	3,23
17.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	49	47,6	3,21
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	45,7	3,09
19.	Еуразия технологиялық университеті	100	45	45,0	3,04
20.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44,1	2,98
21.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	29	43,3	2,92
22.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42,3	2,85
23.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41,4	2,79
24.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38,4	2,59
25.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық	626	228	36,4	2,46

	университеті				
26.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35,4	2,39
27.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34,6	2,34
28.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31,6	2,13

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 49 % құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	5,00
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия	25914	42419	4,16

	ұлттық университеті			
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944	35787	3,63
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123,20	3,26
5.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382	26140	2,87
6.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345	2,65
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879	2,06
8.	Қарағанды индустриялық университеті	2744	15687	2,04
9.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	1170	14782	1,97
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443	13982	1,91
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804	13040	1,83
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,39	1,68
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1593	10030,27	1,60
14.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	7478	10002,34	1,59
15.	Еуразия технологиялық университеті	1693	9110,01	1,52
16.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097	1,52
17.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358,70	1,39
18.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5106	6467	1,32
19.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017	1,28
20.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760	5655,82	1,25
21.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563,46	1,24
22.	Торайғыров университеті	8878	5092,18	1,21
23.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979	4989	1,20
24.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549	1,16
25.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917	3998	1,12
26.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800,30	1,10
27.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік	5806	3511	1,08

	Қазақстан университеті			
28.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481,49	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673821,9	5,00
2.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	4,39
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412,1	4,39
4.	Қарағанды индустриялық университеті	510403,6	3,95
5.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	3,92
6.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	559932,5	3,91
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746,4	3,86

8.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805,0	3,81
9.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686,5	3,71
10.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021,3	3,62
11.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515,0	3,56
12.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451597,8	3,48
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	3,29
14.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	494769,5	3,27
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416974,5	3,20
16.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887,3	3,18
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	3,12
18.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834,4	3,12
19.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	2,96
20.	Торайғыров университеті	380524,9	2,64
21.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320,9	2,43
22.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	402483,8	2,36
23.	Еуразия технологиялық университеті	394231,4	2,29
24.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	313148,5	1,90
25.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326706,5	1,78
26.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590,0	1,28
27.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371,3	1,15
28.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036,5	1,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 446826,3 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673821,9 теңге, ДҚ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті – 530045,0 теңге, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды - 551412,1 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту» болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

2-диаграмма. «Көлік техникасы және технологиялар» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

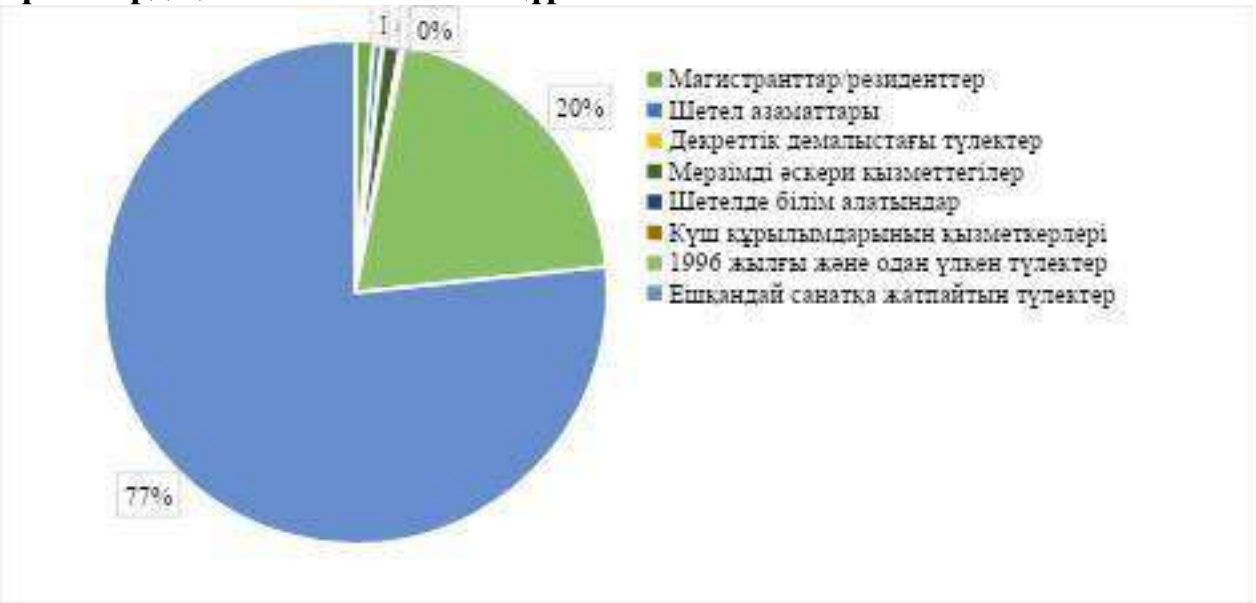

2- диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 1278 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 1; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 14; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 15; шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 7; 1996 жылғы және одан үлкен – 259.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	39	95%	80%	15%	4,30
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	26	100%	75%	25%	4,25
3.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	52	85%	85%	-	4,23
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	20	84%	84%	-	4,21
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	15	82%	82%	-	4,09
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	87	82%	80%	2%	4,07
7.	Қарағанды индустриялық университеті	8	100%	67%	33%	4,00
8.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау	10	80%	80%	-	4,00

	университеті					
9.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	63	92%	70%	22%	3,91
10.	Торайғыров университеті	34	80%	77%	3%	3,90
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	32	85%	71%	14%	3,86
12.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	92	82%	73%	9%	3,84
13.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	235	82%	72%	10%	3,80
14.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	20	93%	64%	29%	3,79
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	24	81%	71%	10%	3,76
16.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7	71%	71%	-	3,57
17.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	30	81%	62%	19%	3,48
18.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	45	82%	61%	21%	3,45
19.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	38	88%	56%	32%	3,44
20.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9	76%	63%	13%	3,38
21.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	73%	64%	9%	3,36
22.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	36	77%	60%	17%	3,33
23.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	28	79%	54%	25%	3,21
24.	Еуразия технологиялық университеті	15	67%	47%	20%	2,73
25.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	8	60%	40%	20%	2,40
26.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	23	65%	35%	30%	2,35
27.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	9	33%	33%	-	1,67
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	3	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15- кестеге сәйкес, «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 80 % құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті. Соңғы позицияда Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті болды,

онда жұмысқа орналасудың жалпы деңгейі 33 %-ды құрады.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

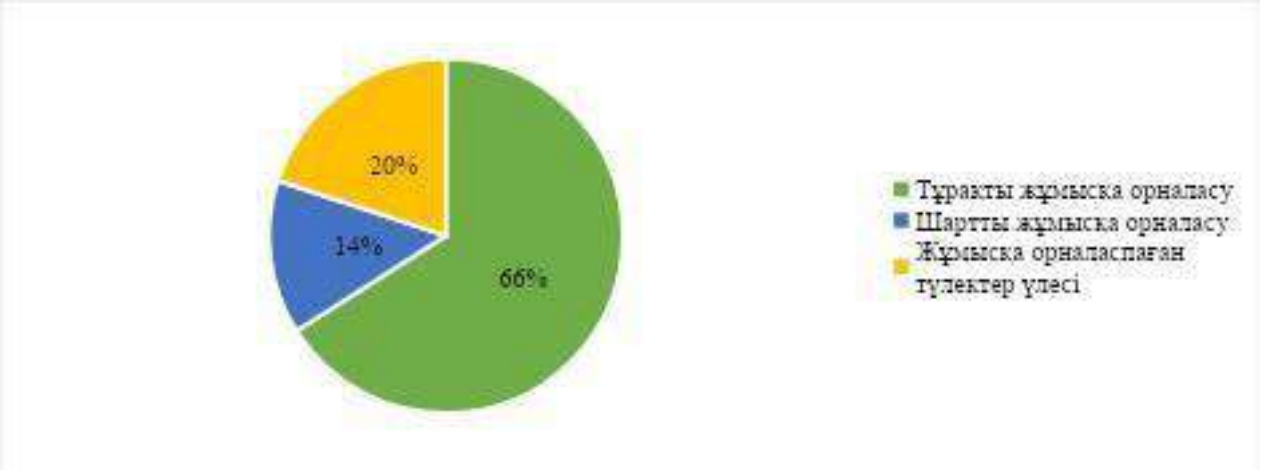

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 80 %-ы тұрақты, ал 14 %-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 20 %-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	81%	72%	85%
2.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	68%	69%	77%
3.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	67%	50%	60%
4.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	81%	100%	85%
5.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	80%	81%	100%
6.	Еуразия технологиялық университеті	-	65%	67%
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	100%	87%	81%
8.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	100%	69%	-
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	80%	73%	33%
10.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	82%	67%	71%
11.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	65%	83%	95%
12.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	86%	84%	82%
13.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	64%	73%	79%
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	90%	72%	81%
15.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	86%	70%	82%

16.	Қарағанды индустриялық университеті	78%	100%	100%
17.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	79%	88%	88%
18.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	100%	63%	76%
19.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	67%	55%	65%
20.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	83%	100%	80%
21.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	90%	83%	92%
22.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	94%	94%	82%
23.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	60%	75%	93%
24.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	60%	50%	73%
25.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	95%	76%	82%
26.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	81%	86%	84%
27.	Торайғыров университеті	93%	77%	80%
28.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	75%	73%	82%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*
— - рейтингке қатыспаған

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Қарағанды индустриялық университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы 2024 жылғы рейтингімен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері сәл жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 81%, 2024 жылы - 76%, ал 2025 жылы - 80% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1,00	5,00
2.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,00	5,00
3.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,08	4,97
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1,20	4,91
5.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1,22	4,90

6.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	1,29	4,87
7.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	1,30	4,87
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1,40	4,82
9.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1,51	4,77
10.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	1,53	4,76
11.	Қарағанды индустриялық университеті	1,86	4,61
12.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,87	4,61
13.	Торайғыров университеті	1,88	4,60
14.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1,96	4,56
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2,04	4,53
16.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2,24	4,44
17.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,56	4,29
18.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2,71	4,22
19.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2,88	4,15
20.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	4,09
21.	Еуразия технологиялық университеті	3,22	3,99
22.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3,29	3,96
23.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	3,31	3,95
24.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3,37	3,92
25.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3,54	3,84
26.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3,61	3,81
27.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	3,70	3,77
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі 14 ЖЖОКБҰ бойынша түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан. Олардың ішінде С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті және Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінде түлектер 1 ай ішінде жұмысқа орналасқан.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

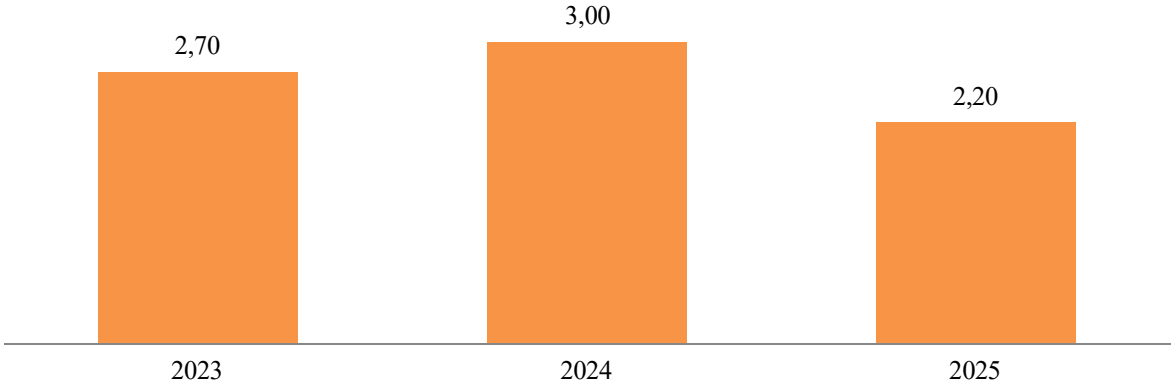

5-диаграмма еңбек нарығында «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,70 айды, 2024 жылы 3,00 айды, ал 2025 жылы 2,20 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	712577,1	5,00
2.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	430913,9	3,07

3.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	420963,8	3,02
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	363084,3	2,99
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	313899,9	2,70
6.	Қарағанды индустриялық университеті	300280,0	2,59
7.	Торайғыров университеті	288786,0	2,57
8.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	255256,0	2,43
9.	Еуразия технологиялық университеті	295488,1	2,42
10.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	239351,5	2,28
11.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	238123,0	2,27
12.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	257580,0	2,23
13.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	222595,6	2,18
14.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	219456,7	2,17
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	238522,5	2,14
16.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	191623,8	2,08
17.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	224596,7	2,07
18.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	189804,3	1,99
19.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	184051,4	1,98
20.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	200738,0	1,96
21.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	191336,7	1,92
22.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	148215,0	1,76
23.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	143535,0	1,69
24.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	121160,8	1,67
25.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	113626,1	1,65
26.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	110993,8	1,47
27.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	64641,3	1,33
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, М. Тынышбаев атындағы ALT Университет, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	3,396	1/27
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	3,083	2/27
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	3,023	3/27
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	3,021	4/27
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	3,020	5/27
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	3,003	6/27
7.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,976	7/27
8.	Қарағанды индустриялық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,976	8/27

9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,962	9/27
10.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,959	10/27
11.	Торайғыров университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,957	11/27
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,937	12/27
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,922	13/27
14.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,895	14/27
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,872	15/27
16.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,844	16/27
17.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,787	17/27
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,760	18/27
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,740	19/27
20.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,703	20/27
21.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,700	21/27
22.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,694	22/27
23.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,552	23/27
24.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,453	24/27
25.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,374	25/27
26.	Еуразия технологиялық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,354	26/27
27.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	В065 Көлік техникасы және технологиялар	2,268	27/27
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы	В065 Көлік техникасы	0,868	*

	Жезқазған университеті	және технологиялар		

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19- кестеде «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті және М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	15 / 31	8 / 29	1/27
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6 / 31	1 / 29	2/27
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	13 / 31	9 / 29	3/27
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	18 / 31	4 / 29	4/27
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	12 / 31	16 / 29	5/27
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9 / 31	2 / 29	6/27
7.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	2 / 31	11 / 29	7/27
8.	Қарағанды индустриялық университеті	25 / 31	17 / 29	8/27
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	16 / 31	12 / 29	9/27
10.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	21 / 31	13 / 29	10/27
11.	Торайғыров университеті	3 / 31	7 / 29	11/27
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	29 / 31	26 / 29	12/27
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	11 / 31	3 / 29	13/27
14.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	28 / 31	14 / 29	14/27
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	8 / 31	5 / 29	15/27
16.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	10 / 31	19 / 29	16/27
17.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	27 / 31	23 / 29	17/27
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	22 / 31	22 / 29	18/27
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	20 / 31	6 / 29	19/27
20.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1 / 31	10 / 29	20/27
21.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	14 / 31	20 / 29	21/27
22.	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	24 / 31	24 / 29	22/27

23.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	30 / 31	27 / 29	23/27
24.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	23 / 31	29 / 29	24/27
25.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	26 / 31	28 / 29	25/27
26.	Еуразия технологиялық университеті	*	25 / 29	26/27
27.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	19 / 31	15 / 29	27/27
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	4 / 31	18 / 29	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, М. Тынышбаев атындағы ALT Университет, Торайғыров университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті көшбасшылыққа ие болды. 2025 жылғы көшбасшылар Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті болды.

Үш жыл бойы С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Көліктік техника және технологиялар» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Көлік, көліктік техника және технологиялар» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В07134 Автомобиль көлігін пайдалану және жөндеу
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07101 Көлік, көліктік техника және технологиялар
3	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07102 Көлік, көліктік техника және технологиялар
4	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07107 Көлік, көліктік техника және технологиялар
5	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В07113 Көлік, көліктік техника және технологиялар
6	Еуразия технологиялық университеті	6В07102 Көлік, көліктік техника және технологиялар
7	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07152 Көлік, көліктік техника және технологиялар
8	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В07106 Көлік, көліктік техника және технологиялар
9	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В07101 Көлік, көліктік техника және технологиялар
10	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07105 Автомобильдер және автомобиль шаруашылығы
11	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	6В07107 Көлік, көліктік техника және технологиялар
12	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	6В07106 Көлік, көліктік техника және технологиялар
13	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07104 Көлік, көліктік техника және технологиялар
14	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07108 Көлік инженериясы
15	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В07123 Көлік, көліктік техника және технологиялар
16	Қарағанды индустриялық университеті	6В07112 Көлік-технологиялық машиналар
17	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07106 Көлік, көліктік техника және технологиялар
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В07105 Көлік, көліктік техника және технологиялар
19	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В07111 Көлік, көліктік техника және технологиялар
20	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В07105 Көлік, көліктік техника және технологиялар
21	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07112 Көлік, көліктік техника және технологиялар
22	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В07101 Көлік, көліктік техника және технологиялар
23	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-	6В07118 Көлік, көліктік техника

	техникалық университеті	және технологиялар
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07159 Көліктік техника және технологиялар
25	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В07100 Көлік, көліктік техника және технологиялар
26	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В07105 Көлік, көліктік техника және технологиялар
27	Торайғыров университеті	6В07103 Көлік, көліктік техника және технологиялар
28	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07130 Көлік, көліктік техника және технологиялар

6В072 «Мұнай газ ісі» даярлау бағыты
В271 «Мұнай газ ісі» білім беру бағдарламасы тобы
«Мұнай газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары.

Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Мұнай газ ісі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 17 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	5,00
2.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6	3,86
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	3,29
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	2,71
5.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	4	2,71
6.		4	2,71
7.	Қызылорда «Болашақ» университеті	4	2,71
8.	Баишев университеті	3	2,14
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	2,14
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	2,14

11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	1,57
12.	Каспий қоғамдық университеті	2	1,57
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	1,57
14.	Торайғыров университеті	2	1,57
15.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	2	1,57
16.	Қызылорда ашық университеті	1	1,00
17.	Аймақтық инновациялық университет	1	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жетекші орындарға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Баишев университеті	17	1298	3,56
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан	3	375	2,85

	аграрлық-техникалық университеті			
3.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	8	1257	2,82
4.	Каспий қоғамдық университеті	1	180	2,64
5.	Аймақтық инновациялық университет	4	325	2,62
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	5	662	2,45
7.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	9	1168	1,88
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1	132	1,87
9.	Қызылорда «Болашақ» университеті	1	84	1,84
10.	Қызылорда ашық университеті	1	105	1,82
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	205	1,59
12.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	4	324	1,29
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	1	78	1,18
14.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	3	186	0,90
15.	Торайғыров университеті	5	199	0,75
16.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	239	0,64
17.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Баишев университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	3	-	2,50
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	-	1,67
3.	Баишев университеті	1	-	0,83
4.	Каспий қоғамдық университеті	1	-	0,83
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1	-	0,83
6.	Торайғыров университеті	1	-	0,83
7.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	-	-	0,00
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	-	-	0,00
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	-	0,00
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	-	0,00
11.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	-	-	0,00
12.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	-	-	0,00
13.	Қызылорда ашық университеті	-	-	0,00
14.	Қызылорда «Болашақ» университеті	-	-	0,00
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	-	-	0,00
16.	Аймақтық инновациялық университет	-	-	0,00
17.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	-	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Мұнай-газ ісі» ББ бойынша рейтингке қатысатын 17 ЖЖОКБҰ-ның 55-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4- кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	5,00
2.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	FIBAA	3,13
3.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	CAAAE	2,23
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	2,23
5.	Баишев университеті	CAAAE	2,23
6.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	IAAR	2,23
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	2,23
8.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	CAAAE	2,23
9.	Каспий қоғамдық университеті	IQAA	2,23
10.	Қызылорда ашық университеті	CAAAE	2,23
11.	Қызылорда «Болашақ» университеті	IQAA	2,23
12.	Аймақтық инновациялық университет	НКЦА (NKCA)	2,23
13.	Торайғыров университеті	CAAAE	2,23
14.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	CAAAE	2,23
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	2,23
16.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	0,45
17.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	өзге	-

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4- кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

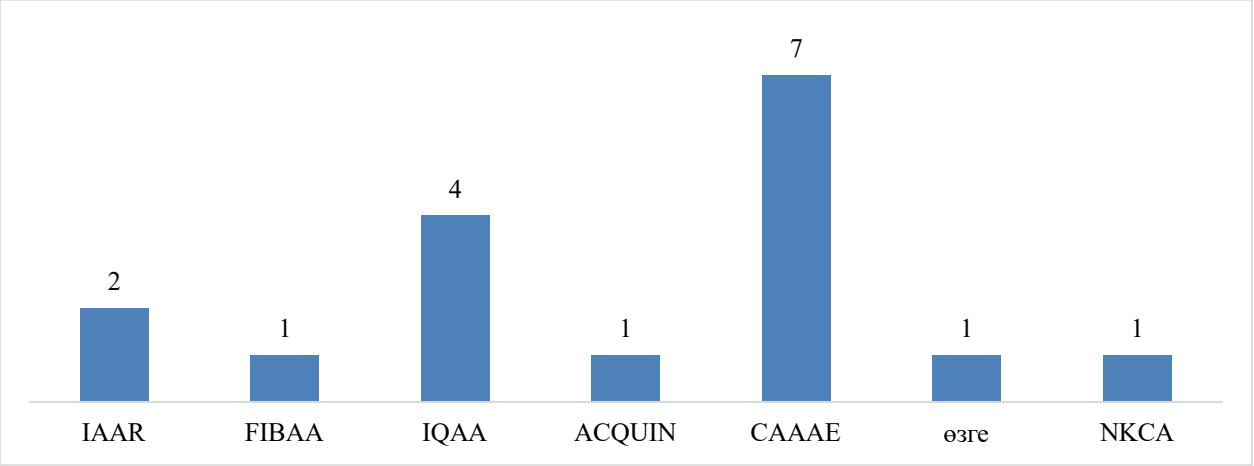

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 17 ББ-ның 7-і CAAAE - Орталық Азия білім жүйесін аккредиттеу қауымдастығында аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының

талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	9,08	4,54
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	9,00	4,50
3.	Каспий қоғамдық университеті	8,90	4,45
4.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,90	4,45
5.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	8,75	4,38
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8,75	4,38
7.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8,60	4,30
8.	Қызылорда «Болашақ» университеті	8,60	4,30
9.	Торайғыров университеті	8,60	4,30
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,60	4,30
11.	Аймақтық инновациялық университет	8,50	4,25
12.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	8,40	4,20
13.	Қызылорда ашық университеті	8,40	4,20
14.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	8,25	4,13
15.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,10	4,05
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	8,08	4,04
17.	Баишев университеті	8,00	4,00

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қазақстан-Британ техникалық университеті және Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6- кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	137	34	5,00
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	958	1	1,98
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1521	2	0,45
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	36	1	0,17
5.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	337	2	0,15
6.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	422	2	0,09
7.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	485	0	0,00
8.	Баишев университеті	320	0	0,00
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	223	0	0,00
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	91	0	0,00

11.	Каспий қоғамдық университеті	168	0	0,00
12.	Қызылорда ашық университеті	93	0	0,00
13.	Қызылорда «Болашақ» университеті	37	0	0,00
14.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	20	0	0,00
15.	Аймақтық инновациялық университет	109	0	0,00
16.	Торайғыров университеті	36	0	0,00
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	158	0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді.

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды.

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	Способ заблаговременного снижения природной газоносности с земной поверхности	5,00
		Спсоб снижения природной	

		газоносности с повышением газоотдачи при помощи сотрясательного взрывания	
2.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	Ақтөбе өңіріндегі Жаңажол кен орнындағы ұңғымаларды пайдалану әдісін өзгерту жобасы	4,61
		Расчет электрооборудования собственных нужд ОРУ ПО Актюбинская 220/110/10 кВ	
		Ақтөбе өңірінде Бадамша 1 жел электростанциясының қуаттылығын арттыру мүмкіншілігін жобалау	
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Композиционная противотурбулентная присадка для нефти	2,17

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	60	6	10,0%	5,00
2.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	54	4	7,4%	3,70
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	63	2	3,2%	1,59
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	141	1	0,7%	0,35
5.	Баишев университеті	15	0	0,0%	0,00
6.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	85	0	0,0%	0,00
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	24	0	0,0%	0,00
8.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	75	0	0,0%	0,00
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	22	0	0,0%	0,00
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	88	0	0,0%	0,00
11.	Каспий қоғамдық университеті	9	0	0,0%	0,00
12.	Қызылорда ашық университеті	17	0	0,0%	0,00
13.	Қызылорда «Болашақ» университеті	15	0	0,0%	0,00
14.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	0	0,0%	0,00
15.	Аймақтық инновациялық университет	18	0	0,0%	0,00
16.	Торайғыров университеті	81	0	0,0%	0,00
17.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	97	0	0,0%	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 875 болса, оның ішінде 13 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 1,3% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	96,3	3,44
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	81,1	2,90
3.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	66,5	2,38
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	65,0	2,32
5.	Торайғыров университеті	64,4	2,30
6.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	63,1	2,25
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	60,7	2,17
8.	Каспий қоғамдық университеті	60,3	2,15
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	59,2	2,11
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	58,6	2,09
11.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	58,1	2,08
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	57,0	2,04
13.	Аймақтық инновациялық университет	54,8	1,96
14.	Баишев университеті	48,4	1,73
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	31,3	1,12
16.	Қызылорда ашық университеті	-	-
17.	Қызылорда «Болашақ» университеті	-	-

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 54 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақстан-Британ техникалық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10- кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	158	46	29,1	5,00
2.	Баишев университеті	91	5	5,5	0,94
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	320	14	4,4	0,75
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	137	5	3,6	0,63
5.	Аймақтық инновациялық университет	36	1	2,8	0,48
6.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	223	6	2,7	0,46
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	485	13	2,7	0,46
8.	Каспий қоғамдық университеті	93	2	2,2	0,37
9.	Торайғыров университеті	337	7	2,1	0,36
10.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	422	6	1,4	0,24
11.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	958	9	0,9	0,16
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1521	8	0,5	0,09
13.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	36	0	0,0	0,00
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес	168	0	0,0	0,00

	университеті				
15.	Қызылорда ашық университеті	37	0	0,0	0,00
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	20	0	0,0	0,00
17.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	109	0	0,0	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде шетелдік студенттердің «Мұнай газ ісі» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 3,4 % құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінде анықталды.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Каспий қоғамдық университеті	312,00	4496,00	14	5,00
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626,00	9112,00	15	4,95
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291,00	4666,00	16	4,49
4.	Торайғыров университеті	511,00	8878,00	17	4,15
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823,00	14443,00	18	4,11
6.	Қызылорда ашық университеті	139,00	2502,00	18	4,00
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163,00	22327,00	19	3,75
8.	Аймақтық инновациялық университет	75,00	1476,00	20	3,66
9.	Қызылорда «Болашақ» университеті	152,00	3095,00	20	3,54
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355,00	7781,00	22	3,29
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508,00	11586,00	23	3,16
12.	Баишев университеті	120,00	3141,00	26	2,75
13.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539,00	14379,00	27	2,70
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186,00	5020,00	27	2,67
15.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103,00	2979,00	29	2,49
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270,00	11010,00	41	1,77
17.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157,00	8825,00	56	1,28

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Каспий қоғамдық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар

оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Торайғыров университеті	511	299	59	5,00
2.	Қызылорда «Болашақ» университеті	152	86	57	4,83
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	56	4,77
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	447	54	4,64
5.	Баишев университеті	120	65	54	4,63
6.	Каспий қоғамдық университеті	312	168	54	4,60
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	50	4,26
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	49	48	4,07
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	88	47	4,04
10.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	46	3,91
11.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44	3,77
12.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	64	41	3,48

13.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38	3,28
14.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	228	36	3,11
15.	Аймақтық инновациялық университет	75	25	33	2,85
16.	Қызылорда ашық университеті	139	44	32	2,70
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	32	2,70

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 46% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Торайғыров университетінде, Қызылорда «Болашақ» университетінде және Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінде.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123,20	5,00
2.	Қызылорда ашық университеті	2502	28826,00	4,68

3.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1437	23345,00	3,91
4.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8825	22720,00	3,83
5.	Аймақтық инновациялық университет	1476	16456,00	2,95
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879,00	2,87
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443	13982,00	2,61
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,00	2,20
9.	Қызылорда «Болашақ» университеті	3095	10590,00	2,13
10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11586	9097,00	1,92
11.	Каспий қоғамдық университеті	4496	7382,00	1,68
12.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020	6715,55	1,59
13.	Баишев университеті	3141	5839,00	1,47
14.	Торайғыров университеті	8878	5092,00	1,36
15.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979	5000,00	1,35
16.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549,00	1,29
17.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481,49	1,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Қызылорда ашық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық

тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291,1	5,00
2.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	3,00
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412,1	3,00
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746,4	2,63
5.	Каспий қоғамдық университеті	531702,5	2,47
6.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451597,8	2,36
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	2,23
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416974,5	2,17
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000,0	2,12
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	2,12
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	2,00
12.	Торайғыров университеті	380524,9	1,79
13.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320,9	1,64
14.	Аймақтық инновациялық университет	363180,0	1,50
15.	Баишев университеті	297013,9	1,19
16.	Қызылорда ашық университеті	284276,4	1,17
17.	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069,0	1,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

15- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Мұнай газ ісі» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 456 000 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907291,1 теңге, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті – 530045,0 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Астана" университеті, Халықаралық қазақ-түрік университеті.Х. А. Ясауи, Қазақ ұлттық педагогикалық университеті. Абай, Ақтау гуманитарлық-техникалық университеті.

2- диаграмма. «Мұнай газ ісі» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2- диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 1009 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 7; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 1; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 13; шетел азаматтары – 21; 1996 жылғы және одан үлкен – 134.

15- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	60	85%	85%	0%	**4,23**
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	75	79%	79%	0%	**3,97**
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	97	79%	78%	1%	**3,90**
4.	Торайғыров университеті	81	88%	69%	19%	**3,85**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	54	96%	61%	35%	**3,76**
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	100%	55%	45%	**3,64**
7.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	88	79%	66%	13%	**3,54**

8.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	22	85%	55%	30%	**3,35**
9.	Баишев университеті	15	71%	57%	14%	**3,14**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	141	80%	48%	32%	**2,92**
11.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	63	77%	45%	32%	**2,87**
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	85	68%	48%	20%	**2,78**
13.	Каспий қоғамдық университеті	9	66%	33%	33%	**2,33**
14.	Аймақтық инновациялық университет	18	66%	33%	33%	**2,33**
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	24	69%	31%	38%	**2,31**
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	15	43%	29%	14%	**1,71**
17.	Қызылорда ашық университеті	17	60%	40%	20%	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

15- кестеге сәйкес, «Мұнай газ ісі» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 76 % құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті. Соңғы позицияда Қызылорда ашық университеті болды, онда жұмысқа орналасу деңгейі 60%-ды құрады.

3- диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

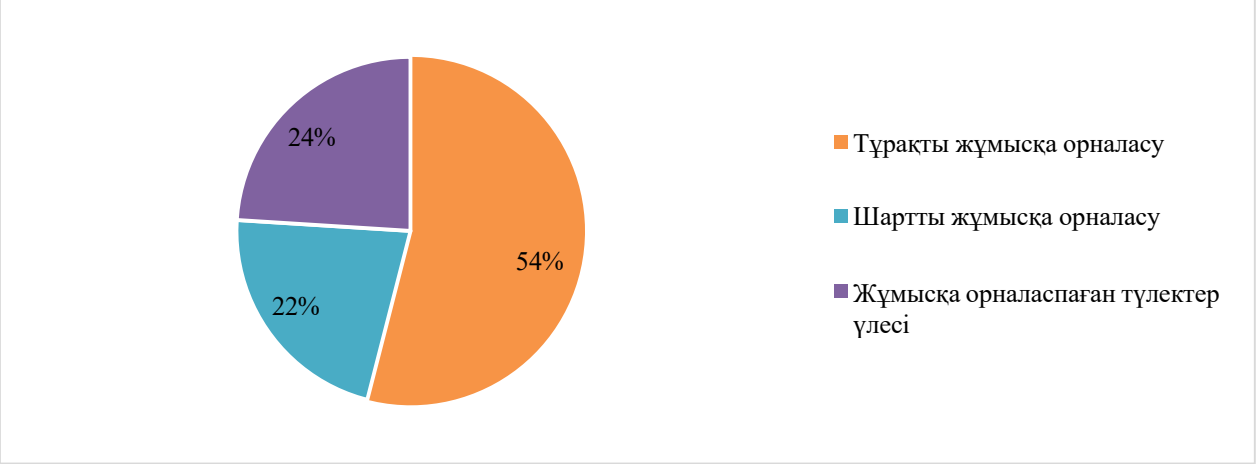

3- диаграммадан ББ бойынша түлектердің 54 %-ы тұрақты, ал 22 %-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 24 %-ы жұмысқа орналаспаған.

16- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	71%	78%	96%
2.	Торайғыров университеті	93%	-	88%
3.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және	-	71%	85%

	бизнес университеті			
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	83%	81%	85%
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	78%	72%	81%
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	84%	86%	79%
7.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	82%	81%	79%
8.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	81%	68%	79%
9.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	76%	55%	76%
10.	Баишев университеті	85%	77%	71%
11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	80%	80%	69%
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	85%	83%	68%
13.	Каспий қоғамдық университеті	87%	80%	67%
14.	Аймақтық инновациялық университет	85%	50%	67%
15.	Қызылорда ашық университеті	-	57%	60%
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	69%	20%	43%
17.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	-	36%	100%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

16- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орын көрсеткіші жақсарған: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Қазақстан-Британ техникалық университеті, Баишев университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, Каспий қоғамдық университеті.

4- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

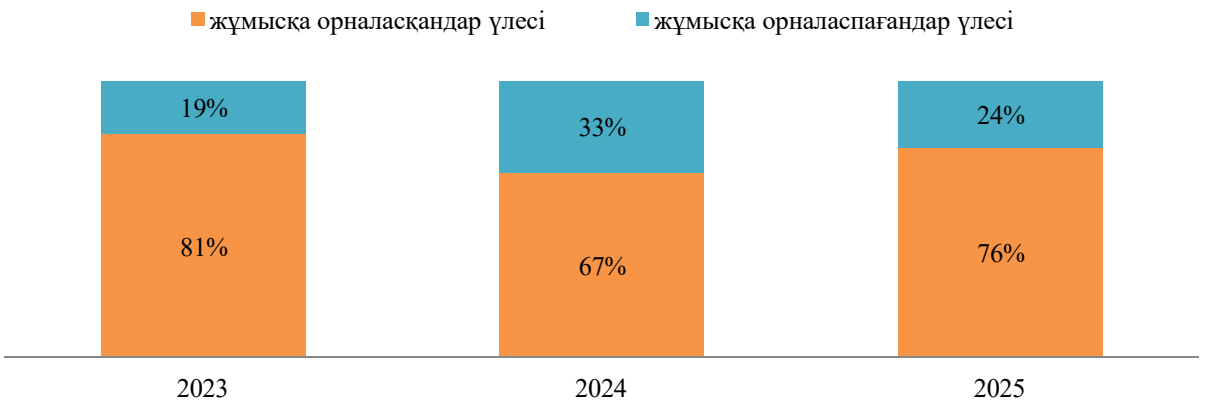

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. 2024 жылғы рейтингпен салыстырғанда жұмысқа орналасу

көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 81%, 2024 жылы - 67%, ал 2025 жылы - 76% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Аймақтық инновациялық университет	1,17	**4,92**
2.	Каспий қоғамдық университеті	1,40	**4,82**
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,50	**4,77**
4.	Баишев университеті	1,62	**4,72**
5.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	2,10	**4,50**
6.	Қызылорда «Болашақ» университеті	2,13	**4,49**
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2,26	**4,43**
8.	Торайғыров университеті	2,40	**4,36**
9.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,57	**4,28**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,69	**4,23**
11.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	3,07	**4,06**
12.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3,29	**3,96**
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3,47	**3,88**
14.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3,65	**3,80**
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	3,75	**3,75**
16.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	4,60	**3,36**

17.	Қызылорда ашық университеті	5,50	**2,95**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Аймақтық инновациялық университет, Каспий қоғамдық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, Баишев университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

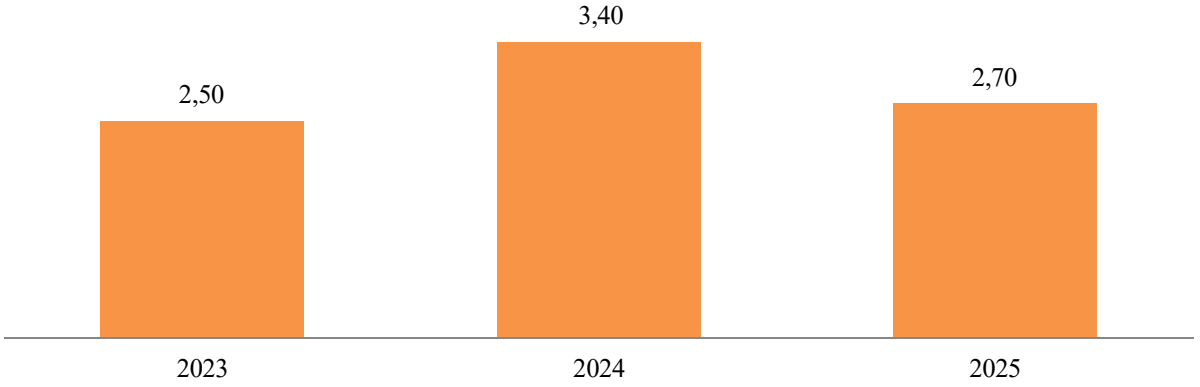

5-диаграмма еңбек нарығында «Мұнай газ ісі» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,50 айды, 2024 жылы 3,40 айды, ал 2025 жылы 2,70 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін

аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Қызылорда «Болашақ» университеті	459684	**5,00**
2.	Қызылорда ашық университеті	342125	**3,79**
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	400074	**3,72**
4.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	261864	**2,91**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	249789	**2,75**
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	312473	**2,66**
7.	Торайғыров университеті	236834	**2,58**
8.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	236252	**2,52**
9.	Аймақтық инновациялық университет	225140	**2,34**
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	237235	**2,32**
11.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	205239	**2,29**
12.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	190025	**2,19**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	190317	**2,02**
14.	Баишев университеті	173438	**1,99**
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	158622	**1,90**
16.	Каспий қоғамдық университеті	175037	**1,78**
17.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	85212	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

18- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Қызылорда «Болашақ» университеті, Қызылорда ашық университеті және Қазақстан-Британ техникалық университеті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Мұнай газ ісі» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19- кесте. «Мұнай газ ісі» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	Мұнай газ ісі	**3,022**	1/17
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	Мұнай газ ісі	**2,996**	2/17
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	Мұнай газ ісі	**2,964**	3/17
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	Мұнай газ ісі	**2,938**	4/17
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	Мұнай газ ісі	**2,804**	5/17
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	Мұнай газ ісі	**2,780**	6/17
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Мұнай газ ісі	**2,776**	7/17
8.	Торайғыров университеті	Мұнай газ ісі	**2,753**	8/17
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	Мұнай газ ісі	**2,674**	9/17
10.	Баишев университеті	Мұнай газ ісі	**2,626**	10/17
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	Мұнай газ ісі	**2,522**	11/17
12.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық	Мұнай газ ісі	**2,393**	12/17

	университеті			
13.	Каспий қоғамдық университеті	Мұнай газ ісі	**2,393**	13/17
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	Мұнай газ ісі	**2,380**	14/17
15.	Аймақтық инновациялық университет	Мұнай газ ісі	**2,282**	15/17
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	Мұнай газ ісі	**2,102**	16/17
17.	Қызылорда ашық университеті	Мұнай газ ісі	**2,094**	17/17

19- кестеде «Мұнай газ ісі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті және Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Мұнай газ ісі» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6 / 18	4 / 17	1/17
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	1 / 18	1 / 17	2/17
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2 / 18	3 / 17	3/17
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	18 / 18	6 / 17	4/17
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	4 / 18	2 / 17	5/17
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8 / 18	7 / 17	6/17
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7 / 18	11 / 17	7/17
8.	Торайғыров университеті	3 / 18	*	8/17
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	*	14 / 17	9/17
10.	Баишев университеті	11 / 18	12 / 17	10/17
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	*	15 / 17	11/17
12.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	13 / 18	8 / 17	12/17
13.	Каспий қоғамдық университеті	14 / 18	10 / 17	13/17
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	5 / 18	9 / 17	14/17
15.	Аймақтық инновациялық университет	16 / 18	16 / 17	15/17
16.	Қызылорда «Болашақ» университеті	17 / 18	17 / 17	16/17
17.	Қызылорда ашық университеті	*	13 / 17	17/17

20- кестеде 2023-2025 жылдары «Мұнай газ ісі» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Қазақстан-Британ техникалық университеті

және Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімінде Қазақстан-Британ техникалық университеті болды. 2025 жылы көшбасшылар тізіміне С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті және Қазақстан-Британ техникалық университеті кірді. Үш жыл бойы Аймақтық инновациялық университет, Қызылорда «Болашақ» университеті және Қызылорда ашық университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Мұнай газ ісі» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті және Қазақстан-Британ техникалық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Мұнай газ ісі» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В07202 Мұнай газ ісі
2	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07203 Мұнай және газ кен орындарын игеру және пайдалану
3	Баишев университеті	6В07211 Мұнай газ ісі
4	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В07201 Мұнай газ ісі
5	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07207 Мұнай өндіру объектілерін пайдалану және қызмет көрсету
6	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07201 Мұнай-газ және кен Геофизикасы
7	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В07254 Мұнай газ ісі
8	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07203 Мұнай газ ісі
9	Каспий қоғамдық университеті	6В07222 Мұнай-газ инжинирингі
10	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В07210 Мұнай-газ инжинирингі
11	Қызылорда ашық университеті	6В07261 Мұнай газ ісі
12	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В07202 Мұнай газ ісі
13	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07261 Мұнай газ ісі
14	Аймақтық инновациялық университет	6В07203 Мұнай газ ісі
15	Торайғыров университеті	6В07204 Мұнай газ ісі
16	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В07201 Мұнай газ ісі
17	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07210 Мұнай газ ісі

6В072 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау даярлау бағыты
В071 Тау-кен ісі және пайдалы қазбаларды өндіру
білім беру бағдарламасы тобы
«Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері,

ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 9 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті және Каспий қоғамдық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	**5,00**
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	**3,00**
3.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	**2,50**
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	**2,50**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2	**2,00**
6.	Каспий қоғамдық университеті	2	**2,00**
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	**2,00**
8.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	**1,50**
9.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті мен Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті жетекші орындарға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7	457	3,57
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	9	946	3,42
3.	Каспий қоғамдық университеті	5	424	3,05
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1	130	2,68
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	298	2,32
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	11	616	2,29
7.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	3	73	2,18
8.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	11	1178	2,16

9.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	134	0,57

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, Каспий қоғамдық университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	2	3,75
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	-	2,50
3.	Каспий қоғамдық университеті	1	-	0,63
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	-	-	0,00
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	-	-	0,00
6.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	-	-	0,00
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	-	0,00
8.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	-	-	0,00
9.	Ш.Есенов атындағы Каспий	-	-	0,00

	технологиялар және инжиниринг университеті			

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша ақпарат Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Каспий қоғамдық университеттерінде анықталды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша рейтингке қатысатын 9 ЖЖОКБҰ-ның 9-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	ASIIN	5
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	CAAAE	4,17
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	CAAAE	4,17
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	2,98
5.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IQAA	2,98
6.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	IQAA	2,98
7.	Каспий қоғамдық университеті	IQAA	2,98
8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	IQAA	2,98
9.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	2,98

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті және Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1- диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

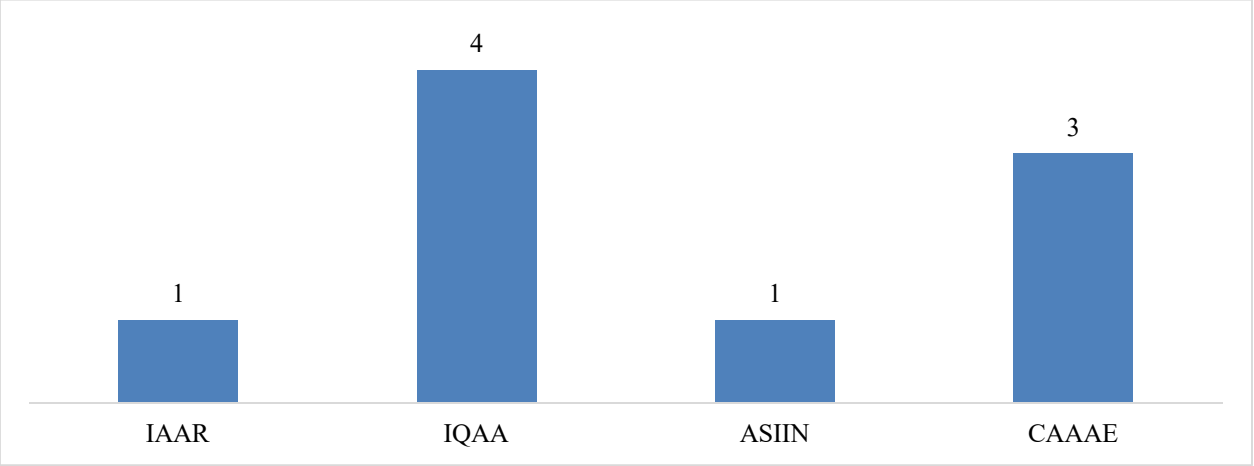

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1- диаграммадан көріп отырғанымыздай, 9 ББ-ның 4-і IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының

талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5- кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	9,25	4,63
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8,90	4,45
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8,90	4,45
4.	Каспий қоғамдық университеті	8,70	4,35
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8,70	4,35
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,60	4,30
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	8,50	4,25
8.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	8,50	4,25
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	8,20	4,10

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5- кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қазақстан-Британ техникалық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	49	2	5,00
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	143	2	1,71
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	485	4	1,01
4.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	552	1	0,22
5.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	37	-	0,00
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	179	-	0,00
7.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	210	-	0,00
8.	Каспий қоғамдық университеті	76	-	0,00
9.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	72	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары

көрсеткішті көрсетті: С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

ЖЖОКБҰ ұсынған деректерге сәйкес, жоғары оқу орындарының ешқайсысында ғылыми-кәсіпкерлік бастамалардың болу фактісі расталған жоқ.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін

көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 7-кестедегідей болды.

7- кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	23	8	34,8%	5,00
2.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	9	3	33,3%	4,79
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	66	6	9,1%	1,31
4.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	103	8	7,8%	1,12
5.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	5	-	-	0,00
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	56	-	-	0,00
7.	Каспий қоғамдық университеті	4	-	-	0,00
8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	10	-	-	0,00
9.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	-	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7- кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 287 болса, оның ішінде 25 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 9 % құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Қазақстан-Британ техникалық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы –

жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

8- кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	93,2	3,33
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	76,1	2,72
3.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67,0	2,39
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	62,4	2,23
5.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	59,5	2,13
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	59,4	2,12
7.	Каспий қоғамдық университеті	57,6	2,06
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	55,9	2,00
9.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	55,3	1,97

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

8- кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 65 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақстан-Британ техникалық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

9-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	179	11	6,1	5,00
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	210	5	2,4	1,94
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	143	2	1,4	1,14
4.	Каспий қоғамдық университеті	76	1	1,3	1,07
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	552	4	0,7	0,59
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	485	1	0,2	0,17
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	49	-	-	0,00
8.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	37	-	-	0,00
9.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	72	-	-	0,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

9-кестеде шетелдік студенттердің «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1,4% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

10- кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Каспий қоғамдық университеті	312	4496	14	5,00
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	15	4,95
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824	14443	18	4,11
4.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	1382	21	3,49
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	22	3,29
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11556	23	3,17
7.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	26	2,81
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	2979	29	2,49
9.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	8825	56	1,28

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10- кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Каспий қоғамдық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта

жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

11- кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	55,8	5,00
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824	447	54,2	4,86
3.	Каспий қоғамдық университеті	312	168	53,8	4,83
4.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49,8	4,46
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	108	47,8	4,28
6.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	49	47,6	4,26
7.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	29	43,3	3,88
8.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	157	64	40,8	3,65
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	228	36,4	3,27

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11- кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 47,7 % құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Каспий қоғамдық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

12- кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382,00	26140,00	5,00
2.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	8825,00	22720,00	4,37
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781,00	15879,00	3,10
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443,00	13982,00	2,75
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804,00	13040,00	2,57
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11556,00	9097,00	1,84
7.	Каспий қоғамдық университеті	4496,00	7381,00	1,52
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979,00	4989,00	1,08
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық	9112,00	4549,00	1,00

	университеті			

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12- кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

13- кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	907291,1	5,00
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412,1	2,89
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746,4	2,50
4.	Каспий қоғамдық университеті	531702,5	2,34
5.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451597,8	2,23
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887,3	2,02
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	1,97
8.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	1,85
9.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326706,5	1,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

13- кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 474 000 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Қазақстан-Британ техникалық университеті – 907291,1 теңге, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті – 551412,1 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Каспий қоғамдық университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті.

2-диаграмма. «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 302 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 2; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 25; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; 1995 жылғы және одан үлкен – 15.

14- кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	103	98%	80%	18%	4,39
2.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	9	100%	71%	29%	4,14
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	23	81%	81%	0%	4,05
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	56	84%	58%	26%	3,42
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	66	86%	56%	30%	3,38
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11	81%	45%	36%	3,00
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар	10	44%	33%	11%	1,89

	және инжиниринг университеті					
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	5	-	-	-	0,00
*	Каспий қоғамдық университеті	4	-	-	-	0,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

14- кестеге сәйкес, «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 82,2% құрады. Жұмысқа орналасу пайызы жоғары ЖЖОКБҰ: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті. Олардың түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 90 %-дан асады. Соңғы позицияларда Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті болды, онда жұмысқа орналасудың жалпы пайызы 50 %-дан төмен.

3- диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

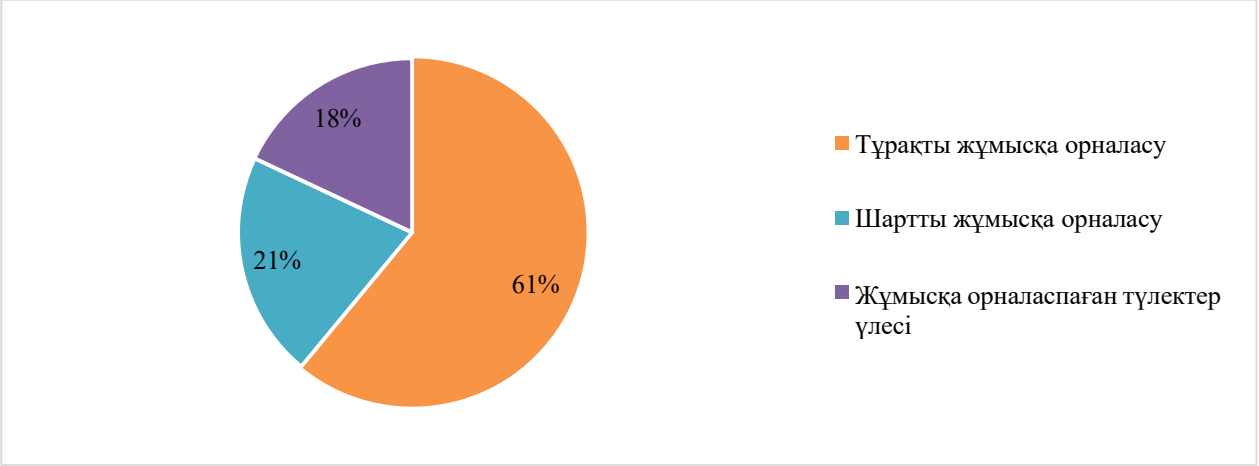

3- диаграммадан ББ бойынша түлектердің 61 %-ы тұрақты, ал 21 %-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 18 %-ы жұмысқа орналаспаған.

15- кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	90%	50%	100%
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	100%	89%	98%
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	88%	94%	84%
4.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	88%	89%	81%
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық	89%	81%	86%

	университеті			
6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	63%	57%	44%
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	-	25%	81%
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	100%	-	*
*	Каспий қоғамдық университеті	70%	73%	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*
— - рейтингке қатыспаған

15- кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы осы ЖЖОКБҰ-да байқалады: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінде.

4- диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

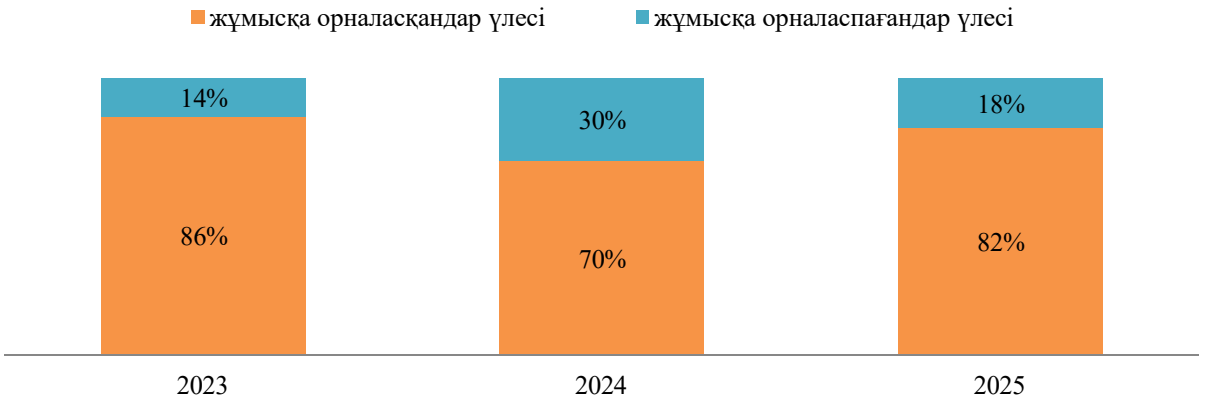

4- диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. 2023 жылғы рейтингпен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері нашарлады, ал 2024 жылғы рейтингпен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 86%, 2024 жылы - 70%, ал 2025 жылы – 82 % құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

16- кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	1,29	4,87
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1,75	4,66
3.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	2,11	4,49
4.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2,67	4,24
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3,20	4,00
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3,38	3,92
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3,50	3,86
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	*
*	Каспий қоғамдық университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

16- кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

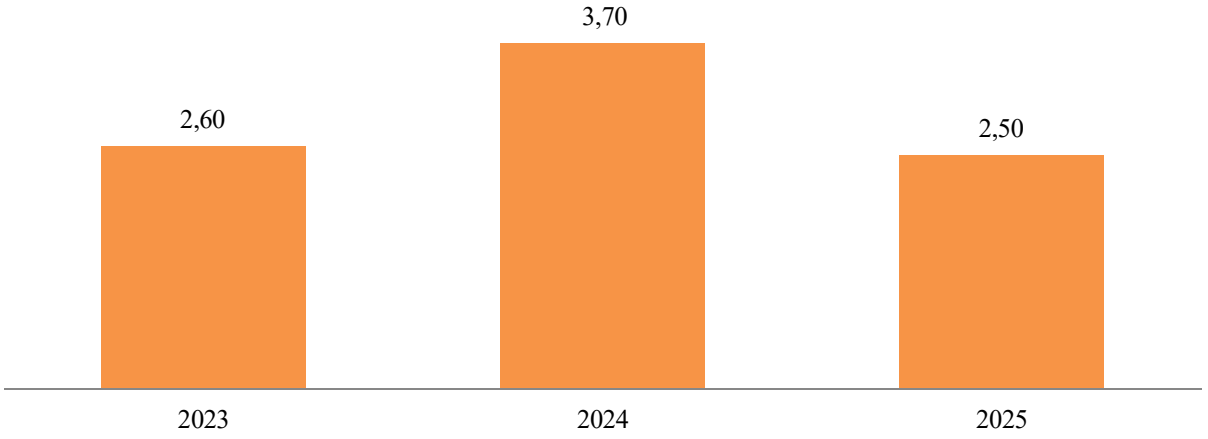

5-диаграмма еңбек нарығында «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,60 айды, 2024 жылы 3,70 айды, ал 2025 жылы 2,50 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

17- кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	527298,8	5,00
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	416060,5	4,53
3.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	323234,3	4,16
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	288527,5	3,47
5.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	276675,0	3,37
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	199616,8	2,89
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	140260,0	2,43
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	*
*	Каспий қоғамдық университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17- кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті. Ең төменгі көрсеткішті Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

18- кесте. «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	3,421	1/7
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	3,350	2/7
3.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	3,342	3/7
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	3,077	4/7
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	2,990	5/7
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	2,713	6/7
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	2,407	7/7
*	Каспий қоғамдық	Геология және	1,140	*

	университеті	пайдалы қазбалар кен орнын барлау		
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау	0,964	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

18- кестеде «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Қазақстан-Британ техникалық университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті және С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

19- кесте. 2023-2025 жылдардағы «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Қазақстан-Британ техникалық университеті	2 / 8	1 / 8	1/7
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	1 / 8	3 / 8	2/7
3.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6 / 8	6 / 8	3/7
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	5 / 8	4 / 8	4/7
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4 / 8	2 / 8	5/7
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	*	8 / 8	6/7
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8 / 8	7 / 8	7/7
*	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	3 / 8	*	*
*	Каспий қоғамдық университеті	7 / 8	5 / 8	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

19- кестеде 2023-2025 жылдары «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтингтің көшбасшылары қатарында Қазақстан-Британ техникалық университеті мен Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті болды.

2024 жылы көшбасшылар тізімі өзгеріп, жетекші орындарды Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті және Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті иеленді.

2025 жылы көшбасшылыққа қайтадан Қазақстан-Британ техникалық университеті мен Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті шықты.

Үш жыл бойы Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті рейтингтің соңғы орнында қалды. Үш жыл бойы Ш.Есенов атындағы

Каспий технологиялар және инжиниринг университеті соңғы орынды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қазақстан-Британ техникалық университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07201 Мұнай және газ кен орындарының геологиясы және барлау
2	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07204 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау
3	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В07201 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау
4	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07202 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау
5	Қазақстан-Британ техникалық университеті	6В07202 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау
6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07201 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау
7	Каспий қоғамдық университеті	6В07223 Геология және табиғи ресурстарды барлау
8	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В07208 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау
9	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07263 Геология және пайдалы қазбалар кен орнын барлау